

En ny alkohollag

Sammanfattning

I betänkandet behandlas regeringens proposition 2009/10:125 En ny alkohollag och fyra följdmotioner. I ärendet behandlas också 90 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2009 och 49 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010.

Utskottet tillstyrker i huvudsak regeringens förslag till alkohollag vilken föreslås ersätta alkohollagen (1994:1738) och lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. Utskottet ställer sig därmed bakom förslaget om att serveringsreglerna ändras på bl.a. följande sätt. Den som bedriver cateringverksamhet ska kunna få ett stadigvarande serveringstillstånd, det ska i lagen införas en bestämmelse som medger för flera tillståndshavare att få serveringstillstånd för gemensamt serveringsutrymme och tillståndskraven när det gäller köksutrustning och matutbud moderniseras. Vidare ska det bli tillåtet att arrangera mässor och liknande med provsmakning av alkoholdrycker för allmänheten, att erbjuda provsmakning av gårdsproducerade alkoholdrycker samt att krydda brännvin för servering som snaps på det egna serveringsstället.

Utskottet ställer sig också bakom förslagen om att kommunerna ska ha riktlinjer för vad som gäller för serveringstillstånd och att kommunerna ska upprätta tillsynsplaner som ges in till länsstyrelsen. Förslaget innebär vidare att den som söker serveringstillstånd ska avlägga ett prov när det gäller de kunskaper som krävs för alkoholserving samt att begreppet erinran införs som en ny sanktion mot överträdelser av alkohollagens regler om serveringstillstånd.

Ytterligare exempel på förslag om ändrade bestämmelser är att systemet med tillstånd för tillverkning av sprit och alkoholdrycker tas bort och ersätts med en rätt för den som är godkänd som upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt reglerna i lagen (1994:1564) om alkoholskatt, förkortad LAS, att bedriva tillverkning. Regeringen föreslår att tillstånden för införsel, försäljning och inköp av teknisk sprit avskaffas och ersätts med en rätt för den som är godkänd upplagshavare enligt bestämmelserna i LAS att bedriva handel med teknisk sprit. För fullständigt denaturerad teknisk sprit liksom för alkoholhaltiga preparat ska gälla fri handel, utan

krav på tillstånd för införsel eller försäljning. För att skydda folkhälsan föreslås dock vissa allmänna krav på alkoholhaltiga preparat för att de ska få säljas fritt.

Det finns en bred uppslutning om en fortsatt restriktiv alkoholpolitik till skydd för folkhälsan. Utskottet utvecklar det på s. 23 f. i betänkandet.

På några områden med ändrat regelverk gör utskottet vissa uttalanden om att regeringen bör följa utvecklingen och redovisa till riksdagen. Det gäller dels reglerna för serveringstillstånd, dels sloandet av kravet på tillstånd för handel med teknisk sprit.

Utskottet välkomnar och ställer sig bakom propositionens förslag utom när det gäller tidpunkten för lagförslagets ikraftträdande. Utskottet föreslår ett samlat ikraftträdande den 1 januari 2011. Vissa ändringar m.m. föreslås också, se s. 15.

Samtliga motionsyrkanden avstyrks.

I betänkandet finns 18 reservationer och 4 särskilda yttranden.

Innehållsförteckning

Sammanfattning	1
Utskottets förslag till riksdagsbeslut	5
Redogörelse för ärendet	14
Ärendet och dess beredning	14
Bakgrund	16
Propositionens huvudsakliga innehåll	16
Utskottets överväganden	18
En ny alkohollag	18
Propositionen	18
Det svenska ordförandeskapet i EU	20
Motioner	20
Riksrevisionens rapport	23
Utskottets ställningstagande	23
Tillverkning av sprit och alkoholdrycker	26
Propositionen	26
Motioner	28
Utskottets ställningstagande	28
Ungdomar och alkohol	28
Propositionen	29
Motioner	31
Utskottets ställningstagande	32
Frågan om gårdsförsäljning	33
Propositionen	33
Ny utredning	35
Motioner	35
Utskottets ställningstagande	37
Marknadsföring	38
Propositionen	38
Motioner	39
Utskottets ställningstagande	40
Servering	41
Propositionen	41
Motioner	51
Ny utredning	55
Utskottets ställningstagande	55
Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat	57
Propositionen	57
Motioner	61
Utskottets ställningstagande	61
Straffbestämmelser m.m.	62
Propositionen	62
Motioner	62
Utskottets ställningstagande	63
Lagförslagen i övrigt	63
Utskottets ställningstagande	63
Reservationer	65

1. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (MP)	65
2. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (V)	66
3. Tillstånd för tillverkning, punkt 4 (MP, V)	66
4. Ungdomars tillgång till alkoholdrycker, punkt 5 (V)	67
5. Folkölsförsäljning, punkt 6 (S, MP)	68
6. Folkölsförsäljning, punkt 6 (V)	68
7. Gårdsförsäljning, punkt 8 (V)	69
8. Marknadsföring, punkt 10 (S)	71
9. Marknadsföring, punkt 10 (MP)	72
10. Marknadsföring, punkt 10 (V)	73
11. Handläggning av serveringstillstånd, punkt 11 (MP)	74
12. Cateringverksamhet, punkt 13 (MP, V)	75
13. Gemensamt serveringsutrymme, punkt 14 (V)	75
14. Provmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m., punkt 17 (MP, V)	76
15. Återkallelse och andra sanktioner, punkt 19 (MP, V)	76
16. Serveringstider, punkt 20 (V)	77
17. Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat, punkt 22 (V)	78
18. Ny alkoholinförslutredning, punkt 25 (S, MP)	78
Särskilda yttranden	80
1. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (S, MP, V)	80
2. Ungdomars tillgång till alkoholdrycker, punkt 5 (S)	80
3. Gårdsförsäljning, punkt 8 (S, MP)	81
4. Åtgärder mot langning och annan illegal försäljning, punkt 24 (S)	81
<i>Bilaga 1</i>	
Förteckning över behandlade förslag	82
Proposition 2009/10:125	82
Följdmotioner med anledning av proposition 2009/10:125	82
Proposition 2009/10:222	84
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009	84
Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010	93
<i>Bilaga 2</i>	
Regeringens lagförslag	99
I proposition 2009/10:222 framlagda lagförslag	145
<i>Bilaga 3</i>	
Utskottets förslag till ändringar i regeringens lagförslag	147
<i>Bilaga 4</i>	
Utskottets lagförslag	159

Utskottets förslag till riksdagsbeslut

1. Alkoholpolitikens inriktning

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:So246 av Désirée Pethrus Engström (KD) yrkandena 2 och 3,

2009/10:So277 av Berit Högman och Lars Mejern Larsson (båda S),

2009/10:So313 av Solveig Hellquist (FP) yrkandena 1–3,

2009/10:So315 av Solveig Hellquist (FP),

2009/10:So351 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 2,

2009/10:So378 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda S),

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 1,

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 1,

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkandena 5–7,

2009/10:So578 av Karin Åström m.fl. (S),

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 20,

2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 1,

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 6, 9 och 11,

2010/11:So568 av Kerstin Engle m.fl. (S) yrkande 1,

2010/11:So571 av Karin Åström m.fl. (S) och

2010/11:So575 av Finn Bengtsson (M).

Reservation 1 (MP)

Reservation 2 (V)

2. Sveriges roll i EU-samarbetet

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:So336 av Kjell Eldensjö (KD),

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 1 och

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkandena 2 och 8.

3. Detaljhandelsmonopolet och försäljningsställenas förläggning

Riksdagen antar 5 kap. 1–3 §§ i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So262 av Rolf Gunnarsson (M),

2009/10:So437 av Mats Sander (M),

2009/10:So465 av Anna Tenje (M),

2009/10:So470 av Eliza Roszkowska Öberg (M),

2009/10:So481 av Olof Lavesson och Sofia Arkelsten (båda M),

2009/10:So621 av Fredrick Federley (C) yrkande 1,

2010/11:So299 av Lars Beckman (M),

2010/11:So377 av Jan Ericson (M),
2010/11:So390 av Eliza Roszkowska Öberg (M),
2010/11:So476 av Fredrick Federley (C) och
2010/11:So565 av Finn Bengtsson och Ulf Berg (båda M).

4. Tillstånd för tillverkning

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 2 kap. 1 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 1 och
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 5.

Reservation 3 (MP, V)

5. Ungdomars tillgång till alkoholdrycker

Riksdagen antar 3 kap. 9 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 2 och
2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 2.

Reservation 4 (V)

6. Folkölsförsäljning

Riksdagen antar 5 kap. 5 § och 9 kap. 2 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkandena 11 och 12,
2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1,
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 1,
2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 19 och
2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 1.

Reservation 5 (S, MP)

Reservation 6 (V)

7. Åldersgränser

Riksdagen antar 3 kap. 7 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So209 av Lena Asplund (M),
2009/10:So611 av Kent Härstedt (S) yrkande 2 och
2010/11:So344 av Kent Härstedt (S) yrkande 2.

8. Gårdsförsäljning

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 3,
2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 3,
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 2,

2009/10:So204 av Helena Bouveng (M),
2009/10:So236 av Maria Plass (M) yrkande 1,
2009/10:So264 av Liselott Hagberg (FP),
2009/10:So281 av Oskar Öholm (M),
2009/10:So343 av Johan Linander (C) yrkandena 1 och 2,
2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 3,
2009/10:So368 av Rolf K Nilsson (M),
2009/10:So405 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M)
yrkandena 1 och 2,
2009/10:So421 av Hans Wallmark m.fl. (M),
2009/10:So425 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda C),
2009/10:So486 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So487 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So489 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So490 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So492 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (M),
2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 9,
2009/10:So515 av Tomas Tobé (M),
2009/10:So525 av Rune Wikström och Marietta de Pourbaix-Lundin
(båda M),
2009/10:So562 av Patrik Forslund (M),
2009/10:So570 av Chatrine Pålsson Ahlgren (KD),
2009/10:So590 av Sofia Larsen och Jörgen Johansson (båda C),
2009/10:So613 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S),
2009/10:So621 av Fredrick Federley (C) yrkande 2,
2009/10:So642 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Doug-
las (båda M),
2009/10:So660 av Margareta Pålsson m.fl. (M, C, FP, KD),
2009/10:So664 av Roger Tiefensee (C),
2009/10:MJ364 av Anna Tenje och Katarina Brännström (båda M)
yrkande 4,
2009/10:MJ377 av Anna Tenje (M) yrkande 4,
2010/11:So271 av Liselott Hagberg (FP),
2010/11:So281 av Ann-Britt Åsebol (M),
2010/11:So284 av Lotta Finstorp och Lotta Olsson (båda M),
2010/11:So312 av Maria Plass (M),
2010/11:So408 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M),
2010/11:So495 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S),
2010/11:So504 av Per Bill (M),
2010/11:So505 av Per Bill (M),
2010/11:So506 av Per Bill (M),
2010/11:So507 av Per Bill och Henrik von Sydow (båda M),
2010/11:So510 av Michael Svensson (M),
2010/11:So516 av Sven-Olof Sällström och Björn Söder (båda SD)
yrkandena 1 och 2 samt

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 2.

Reservation 7 (V)

9. Svenska producenter

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:So376 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda M),

2010/11:Sk311 av Hans Rothenberg och Michael Svensson (båda M)
yrkande 2 och

2010/11:So407 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda M).

10. Marknadsföring

Riksdagen antar 7 kap. 5 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So10 av Hans Wallmark (M),

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 7,

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 2,

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,

2010/11:So424 av Mikael Oscarsson (KD),

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 10, 12 och
13 samt

2010/11:So578 av Eva Olofsson m.fl. (V).

Reservation 8 (S)

Reservation 9 (MP)

Reservation 10 (V)

11. Handläggning av serveringstillstånd

Riksdagen antar 8 kap. 9, 12 och 17 §§ i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 4,

2009/10:So202 av Rolf Gunnarsson (M),

2009/10:So379 av Karin Åström m.fl. (S),

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 2, 4 och 7,

2009/10:So588 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius
(båda C),

2009/10:So612 av Kent Härstedt (S),

2010/11:So343 av Kent Härstedt (S),

2010/11:So431 av Helena Leander m.fl. (MP) och

2010/11:So538 av Karin Åström m.fl. (S).

Reservation 11 (MP)

12. Alkoholserving på äldreboenden

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:So396 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M),
2009/10:So514 av Tomas Tobé (M) och
2010/11:So351 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M).

13. Cateringverksamhet

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 8 kap. 4 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 4 och
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 6.

Reservation 12 (MP, V)

14. Gemensamt serveringsutrymme

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 8 kap. 14 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motion

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 5.

Reservation 13 (V)

15. Uppföljning av ändrade villkor för serveringstillstånd

Riksdagen antar 8 kap. 15 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 6,
2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 5,
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 3 och
2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 3.

16. Servering på olika transportmedel

Riksdagen antar 8 kap. 1 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So375 av Betty Malmberg (M) och
2010/11:So411 av Betty Malmberg (M).

17. Provmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m.

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 8 kap. 6 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 7 och
2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 8.

Reservation 14 (MP, V)

18. Provmakning av alkoholdrycker hos gårdsproducenter

Riksdagen antar 8 kap. 7 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motion

2009/10:So236 av Maria Plass (M) yrkande 2.

19. Återkallelse och andra sanktioner

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 9 kap. 17 §. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:Ju409 av Cecilia Wigström i Göteborg (FP) yrkandena 8 och 10–13,

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 8,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 9,

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 3,

2009/10:So611 av Kent Härstedt (S) yrkande 4 och

2010/11:So344 av Kent Härstedt (S) yrkande 4.

Reservation 15 (MP, V)

20. Serveringstider

Riksdagen antar 8 kap. 19 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 10,

2009/10:So260 av Sofia Arkelsten (M),

2009/10:So316 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M),

2010/11:So345 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M) och

2010/11:So560 av Per Lodenius och Lars-Axel Nordell (C, KD).

Reservation 16 (V)

21. Åldersgränser och serveringstillstånd

Riksdagen avslår motion

2010/11:So349 av Anders Åkesson (C).

22. Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

Riksdagen antar regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 6 kap. 2, 5 och 6 §§. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motion

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 9.

Reservation 17 (V)

23. Uppföljning av att kravet på tillstånd tas bort

Riksdagen antar 9 kap. 10 § i regeringens förslag till alkohollag. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och avslår motion

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 6.

24. Åtgärder mot langning och annan illegal försäljning

Riksdagen avslår motionerna

2009/10:Ju427 av Thomas Bodström m.fl. (S) yrkande 4,

2009/10:So344 av Mikael Oscarsson och Lennart Sacrédeus (båda KD),

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkande 9,

2009/10:So589 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C) och

2010/11:Ju426 av Per Åsling (C) yrkande 1.

25. Ny alkoholinförseletredning

Riksdagen avslår motionerna

2010/11:So477 av Finn Bengtsson och Thomas Finnborg (båda M),

2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 2 och

2010/11:So541 av Kerstin Engle m.fl. (S).

Reservation 18 (S, MP)

26. Lagförslagen i övrigt

a) Regeringens lagförslag

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. alkohollag med följande ändringar

– dels att 11 kap. 8–11 §§ ska betecknas 11 kap. 9–12 §§,

– dels att 2 kap. 4 §, 3 kap. 11 §, 7 kap. 3 §, 8 kap. 6 §, 9 kap. 12 och 14 §§, 11 kap. 3 och 8 §§ och 12 kap. 1 och 5 §§ samt ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3

i den mån lagförslagen inte omfattas av vad utskottet föreslagit under förslagspunkterna 3–7, 10, 11, 13–20, 22 och 23,

2. lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. med följande ändringar

– dels att 1 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,

– dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011,

3. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter med följande ändringar

– dels att 2 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,

– dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011,

4. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617) med följande ändringar

– dels att 2 kap. 18 och 32 §§ ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,

– dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011,

5. lag om ändring i lotterilagen (1994:1000) med följande ändringar

- dels att 27 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,
 - dels att i 27 och 32 §§ ordet ”basbelopp” ersätts med ordet ”prisbasbelopp”,
 - dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011, 6. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m. med följande ändringar
 - dels att 3 kap. 4 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,
 - dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011, 7. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (regeringens förslag 2.10),
 - 8. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (regeringens förslag 2.12) med den ändringen att 2 kap. 16 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,
 - 9. lag om ändring i järnvägslagen (2004:519) med den ändringen att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011,
 - 10. lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister med den ändringen att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011,
 - 11. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) med den ändringen att ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,
 - 12. lag om ändring i lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel med följande ändringar
 - dels att 11 § ska ha den lydelse som följer av utskottets förslag i bilaga 3,
 - dels att tidpunkt för ikraftträdande ska vara den 1 januari 2011.
 - Riksdagen avslår regeringens förslag till
 - 13. lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.,
 - 14. lag om ändring i alkohollagen (2010:000),
 - 15. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (regeringens förslag 2.9),
 - 16. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (regeringens förslag 2.11).
- Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:222 i denna del och bifaller delvis proposition 2009/10:125 i denna del.

b) Utskottets lagförslag

Riksdagen antar utskottets förslag till

1. lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486), se bilaga 4,
2. lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696), se bilaga 4.

Stockholm den 18 november 2010

På socialutskottets vägnar

Kenneth Johansson

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Kenneth Johansson (C), Lena Hallengren (S), Mats Gerdau (M), Jan R Andersson (M), Christer Engelhardt (S), Margareta B Kjellin (M), Ann Arleklo (S), Isabella Jernbeck (M), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP), Anders Andersson (KD), Per Ramhorn (SD), Eva Olofsson (V), Maria Lundqvist-Brömster (FP) och Abir Al-Sahlani (C).

Redogörelse för ärendet

Ärendet och dess beredning

I proposition 2009/10:125 En ny alkohollag föreslår regeringen att riksdagen antar dess förslag till alkohollag (2010:000) samt förslag till lag om ändringar i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m., alkohollagen (2010:000), lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m., lagen (1980:578) om ordningsvakter, ordningslagen (1993:1617), lotterilagen (1994:1000), lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m., lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen, lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter, järnvägslagen (2004:519), lagen (2007:592) om kassaregister, marknadsföringslagen (2008:486), offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. Regeringens förslag till riksdagsbeslut finns i bilaga 1 och lagförslagen i bilaga 2. Vissa av lagförslagen har granskats av Lagrådet.

Propositionen beslutades den 11 mars 2010 och bordlades i riksdagen den 19 mars. Motionstiden löpte ut den 7 april och fyra motioner väcktes med anledning av propositionen.

I propositionen (s. 145 f.) finns ett avsnitt med EU-rättsliga aspekter. Regeringen redogör för att förslagen om handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat innehåller ett flertal begränsningar av handeln. Inom EU finns ett informationssystem som syftar till att motverka handelshinder orsakade av tekniska föreskrifter på det icke harmoniserade området (dir. 98/34/EG). Enligt direktivet ska länderna som ingår i proceduren anmäla förslag till nya tekniska föreskrifter till Europeiska kommissionen. När en anmälan görs påbörjas i regel en frysningstid om tre månader under vilken den tekniska föreskriften inte får antas. Kommissionen och medlemsstaterna har möjlighet att lämna synpunkter på förslagen och påverka dem. I vissa fall kan sådana reaktioner förlänga frysningstiden. I propositionen (s. 148) anger regeringen att förslagen om handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat (6 kap. förslaget till alkohollag) har anmälts enligt gällande informationsprocedur till Europeiska kommissionen av Kommerskollegium den 1 februari 2010. Den initiala frysningstiden löpte därmed ut den 3 maj.

Under ärendets beredning i utskottet under riksmötet 2009/10 lämnade en medlemsstat (Italien) in ett s.k. detaljerat yttrande (artikel 9.2 i dir. 98/34/EG) och frysningstiden förlängdes med tre månader.

Sverige lämnade den 19 maj 2010 via Kommerskollegium ett svar med anledning av det detaljerade yttrandet och begärde Europeiska kommissionens besked senast den 31 maj 2010.

Europeiska kommissionen återkom i en skrift, som kom riksdagen till del den 1 juni 2010.

Utskottet gjorde den 3 juni 2010 en framställan om uppskov med behandlingen av proposition 2009/10:125 En ny alkohollag, följdmotionerna 2009/10:So9–12 och 90 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2009. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets begäran (SoU 2009/10:SoU15, prot. 2009/10:137 och 138).

Sedan den förlängda frysningstiden löpte ut den 2 augusti 2010 har Sverige via Kommerskollegium fått beskedet att det inte lämnats in några ytterligare handlingar i ärendet.

Utskottet behandlar i detta ärende förutom de fyra följdmotionerna även 90 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2009 och 49 motionsyrkanden från allmänna motionstiden 2010. Samtliga motionsyrkanden återges i bilaga 1. Motioner från allmänna motionstiden 2010 skrivs utan riksmötesbeteckning i löpande text i betänkandet.

Chefen för avdelningen för tillsyn vid Statens folkhälsoinstitut har den 14 september gett in en skrivelse till utskottet med frågan om eventuell möjlighet att ikraftträdandet för 6 kap. i förslaget till ny alkohollag flyttas fram till den 1 juni 2011.

Utskottet har den 9 november 2010 gjort ett studiebesök på Systembolaget AB.

Riksrevisor Gudrun Antemar besökte utskottet den 16 november 2010 och informerade om rapporten Statliga stöd i alkoholpolitiken – Påverkas ungas alkoholkonsumtion? (RiR 2010:21).

Utskottet föreslår i detta ärende ett antal ändringar i regeringens förslag till lag och förslag till lag om ändringar samt initiativ i form av följdändringar med anledning av lagstiftning som skett efter det att propositionen lämnades till riksdagen, se s. 64 och bilaga 3 och 4.

Lagteknisk samordning

Socialförsäkringsutskottet har under hösten behandlat proposition 2009/10:222 Följdändringar med anledning av införandet av socialförsäkringsbalansen. Den propositionen innehåller bl.a. förslag till ändringar i 27 och 32 §§ Lotterilagen (1994:1000), som även föreslås ändrade i propositionen om en ny alkohollag. Av samordningsskäl har därför socialförsäkringsutskottet överlämnat nämnda paragrafer till socialutskottet. Regeringens lagförslag i proposition 2009/10:222 finns i bilaga 1. Socialutskottets förslag till ny lydelse framgår av förslagspunkt 26.

Socialutskottet har vidare, också av samordningsskäl, överlämnat regeringens förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen (2008:486) till civilutskottet. Det är 1 § som är föremål för ändringsförslag både i proposition 2009/10:242 Ny konsumentkreditlag och i propositionen om en ny alkohollag.

Bakgrund

Regeringen beslutade den 6 september 2007 att tillkalla en särskild utredare med uppdrag (dir. 2007:127) att göra en översyn av alkohollagen (1994:1738). I december 2007 lämnades delbetänkandet Några alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning (SOU 2007:113), vilket resulterade i proposition 2007/08:119 Alkoholfrågor med EG-rättslig anknytning. Propositionen har antagits av riksdagen (bet. 2007/08:SoU19, rskr. 2007/08:222).

Utredningen lämnade i februari 2009 sitt slutbetänkande En ny alkohollag (SOU 2009:22). Betänkandet har remissbehandlats.

Vissa av de frågor som behandlas har också behandlats i betänkandet Ansvarsfull servering utan diskriminering (SOU 2006:56). Betänkandet har remissbehandlats.

I maj 2000 lämnade Alkoholutredningen betänkandet Bestämmelser om teknisk sprit m.m. (SOU 2000:60). Betänkandet remissbehandlades, men ledde inte till några lagstiftningsåtgärder. Inom Socialdepartementet har med utgångspunkt i det betänkandet utarbetats en departementspromemoria, Teknisk sprit m.m. (Ds 2009:32). Promemorian har remissbehandlats.

Kommerskollegium har i två skrivelser till Socialdepartementet uppmanat departementet att verka för en liberalisering av handeln med teknisk sprit för att undanröja handelshinder i strid med EG-rätten. Vidare har Solvit, ett nätverk inom EU/EES i Europeiska kommissionens regi som har till uppgift att på informell väg lösa hinder som uppstår inom EU:s inre marknad, uppmärksammat att det föreligger handelshinder vid införsel av alkoholhaltiga preparat (S2003/10220/FH).

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås en ny alkohollag, som ersätter alkohollagen (1994:1738) och lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. Flertalet av bestämmelserna har förts över från de gamla lagarna, men fått en något modernare språkdräkt.

Vissa justeringar av definitionerna av sprit och alkoholdrycker föreslås. Serveringsreglerna föreslås ändrade. Den som bedriver cateringverksamhet ska kunna få ett stadigvarande serveringstillstånd, rumsservering ska bli uttryckligen tillåten på hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd, det ska i lagen införas en bestämmelse som medger för flera tillståndshavare att få serveringstillstånd för gemensamt serveringsutrymme, kraven på köksutrustning och matutbud moderniseras. Vidare ska det bli tillåtet att arrangera mässor och liknande med provsmakning av alkoholdrycker för allmänheten, att erbjuda provsmakning av gårdsproducerade alkoholdrycker samt att krydda brännvin för servering som snaps på det egna serveringsstället.

Det föreslås att kommunerna ska ha riktlinjer för vad som gäller för serveringstillstånd. Vidare ska kommunerna upprätta tillsynsplaner som ska ges in till länsstyrelsen. Sökande av serveringstillstånd ska avlägga ett prov när det gäller de kunskaper som krävs för alkoholservering. Det införs en ny sanktion för överträdelser av alkohollagens regler om serveringstillstånd och att en erinran eller varning i normalfallet ska föregå återkallelse av serveringstillstånd. Vid allvarigare förseelser kan återkallelse ske utan varning.

Systemet med tillstånd för tillverkning av sprit och alkoholdrycker tas bort och ersätts med en rätt för den som är godkänd som upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt reglerna i lagen (1994:1564) om alkoholskatt (LAS) att bedriva tillverkning.

Tillstånden för införsel, försäljning och inköp av teknisk sprit avskaffas och ersätts i alkohollagen med en rätt för den som är godkänd upplagshavare enligt bestämmelserna i LAS att bedriva handel med teknisk sprit. För fullständigt denaturerad teknisk sprit ska gälla fri handel, utan krav på tillstånd för införsel eller försäljning.

Teknisk sprit som inte är fullständigt denaturerad och som ska användas eller säljas inom landet ska vara denaturerad på ett sätt som så långt möjligt försvårar förtäring utan att hindra den avsedda användningen.

Försäljning inom landet får ske till annan som har rätt att sälja teknisk sprit, till den som har rätt att tillverka spritdrycker, till den som har godkänts som skattebefriad förbrukare av sådan sprit, till apotek, till universitet eller högskola för vetenskapligt ändamål samt till sjukhus för medicinskt ändamål.

Handeln med alkoholhaltiga preparat ska vara fri, utan krav på införseltillstånd eller godkännande. För att skydda folkhälsan föreskrivs dock vissa allmänna krav på preparaten för att de ska få säljas fritt.

Lagen (2007:592) om kassaregister föreslås ändrad så att undantaget för torg- och marknadshandel inte ska gälla den som har tillstånd för servering till allmänheten, om inte försäljningen är av obetydlig omfattning.

Den nya alkohollagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2010, utom vad avser bestämmelserna om teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat, som föreslås träda i kraft den 1 januari 2011.

Utskottets överväganden

En ny alkohollag

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 5 kap. 1–3 §§ i regeringens förslag till alkohollag. Riksdagen avslår motionsyrkanden om alkoholpolitikens inriktning, Sveriges roll i EU-samarbetet och detaljhandelsmonopolet och försäljningsställets förläggning.

Jämför reservationerna 1 (MP) och 2 (V) samt särskilt yttrande 1 (S, MP, V).

Propositionen

Den svenska alkoholpolitiken

Måttlig konsumtion av alkoholhaltiga drycker är för många ett väl etablerat och socialt accepterat inslag i mat- och umgängeskulturen. Samtidigt är alkoholens negativa medicinska och sociala konsekvenser och skadeverkningar en av vår tids stora utmaningar. Alkohol ligger bakom tusentals personliga tragedier och påverkar samhällsutvecklingen ekonomiskt, socialt och kulturellt. Barn och andra närstående till personer med ett missbruk är ofta särskilt utsatta.

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Ett av de främsta och mest grundläggande politiska instrumenten för att nå detta mål är en restriktiv lagstiftning på alkoholområdet. Med en väl fungerande lagstiftning har samhället möjlighet att kontrollera hanteringen av alkohol i samhället och särskilt begränsa tillgängligheten till alkohol i vissa miljöer och sammanhang. Det är särskilt angeläget att regelverket ger barn och unga det skydd de behöver.

Alkoholskatten och detaljhandelsmonopolet är de enskilt viktigaste alkoholpolitiska verktygen för att nå målet. Genom skattebestämmelserna och Skatteverkets och Tullverkets kontroll regleras i hög grad tillgängligheten och flödet av alkoholhaltiga varor i landet. Genom detaljhandelsmonopolet har samhället kontroll över den allmänna tillgängligheten till alkoholdrycker. Alkoholskatten regleras i lagen (1994:1564) om alkoholskatt, förkortad LAS, medan bestämmelserna om detaljhandelsmonopolet finns i alkohollagen (1994:1738). I alkohollagen finns också andra bestämmelser som rör hanteringen av alkoholdrycker, som t.ex. tillverkning, handel, mark-

nadsföring och servering. I lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m., förkortad LFT, regleras hanteringen av alkoholhaltiga varor som inte är alkoholdrycker.

Förutom en väl fungerande lagstiftning krävs också, för att det alkoholpolitiska målet ska nås, ett samordnat och aktivt förebyggande arbete som involverar såväl offentliga som ideella aktörer. Det är framför allt det lokala samhället som är det förebyggande arbetets arena. Inom ramen för de nationella alkoholhandlingsplanerna har under den senaste tioårsperioden satsningar gjorts för att stimulera det förebyggande arbetet och öka samordningen. I dag finns en väl utvecklad struktur som involverar aktörer på såväl statlig som regional och lokal nivå. Inom Regeringskansliet sker samordning mellan politikområden och departement. Från och med 2009 presenteras regeringens prioriteringar i ett årligt åtgärdsprogram. Det är av stor vikt att samordningen av det förebyggande arbetet fortsätter att utvecklas på alla nivåer och att alla berörda huvudmän bidrar till att skapa de förutsättningar som behövs för ett effektivt arbete.

Den ökade rörligheten över gränserna innebär också att det, om målet ska nås, är nödvändigt att utveckla det alkoholpolitiska samarbetet inom ramen för de internationella organisationerna och att inom EU verka för en mer folkhälsobaserad och restriktiv alkoholpolitik.

Tillsyn och kontroll

En viktig förutsättning för den restriktiva alkoholpolitiken och skyddet för folkhälsan är att samhället har en effektiv kontroll av att lagar och regler följs. När det gäller hanteringen av alkohol har flera myndigheter tillsyns- och kontrolluppgifter. Statens folkhälsoinstitut (FHI) ansvarar för den övergripande tillsynen av att alkohollagens bestämmelser efterlevs. Länsstyrelserna har tillsyn inom länet och biträder kommunerna med råd. För kontrollen av den direkta åtkomsten till alkoholdrycker, vid sidan av Systembolagets försäljning, är kommunernas och polisens tillsyn av serveringsverksamhet och av folkölsförsäljning centrala. Konsumentverket ansvarar för övervakningen av att de regler som gäller för marknadsföring av alkoholdrycker följs. När det gäller detta tillsynsansvar föreslås inga förändringar jämfört med vad som gäller i dag.

En ny alkohollag

Alkohollagen trädde i kraft den 1 januari 1995. Den ersatte då lagen (1977:292) om tillverkning av drycker m.m. och lagen (1977:293) om handel med drycker och är numera i behov av en genomgående modernisering och redigering.

I detta lagstiftningsärende föreslås också att bestämmelserna om handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat förs över till alkohollagen. Som skäl för det anför regeringen att båda lagarna har sin grund i alkoholpolitiska överväganden. Alkohollagen reglerar formerna för försäljning av alkoholdrycker för konsumtion. LFT fyller funktionen att hindra att tek-

nisk sprit och alkoholhaltiga preparat missbrukas eller i övrigt konsumeras som surrogat för alkoholdrycker. En särskild fråga har varit var bestämmelserna ska placeras; i alkohollagen eller i en särskild lag. Enligt regeringen talar dock övervägande skäl för att arbeta in bestämmelserna i alkohollagen. Skälet kan främst sägas vara att en placering i alkohollagen tydliggör sambandet med övriga alkoholpolitiskt motiverade regler och syftet att skydda folkhälsan.

Det svenska ordförandeskapet i EU

Det svenska ordförandeskapet hösten 2009 prioriterade EU:s arbete för att förebygga förtida dödlighet och skador som uppstår till följd av skadlig alkoholkonsumtion. Ordförandeskapet fokuserade på att öka kunskapen om alkoholens skadeverkningar på såväl icke-smittsamma som smittsamma sjukdomar samt den totala sjukdomsördan och den sociala och ekonomiska utvecklingen.

Medlemsländerna har visat stöd för den alkoholstrategi som EU antog 2006 och för de områden som det svenska ordförandeskapet lyfte fram. Dessa områden handlar om skydd av barn och unga mot alkoholskador och mot den ökade exponeringen av alkoholmarknadsföring samt om att uppmärksamma den ökade alkoholrelaterade dödligheten bland personer över 60 år. Därtill kommer att uppmärksamma problemen med olovlig handel över nationsgränser, marknadsföring och de problem som beror på stora skillnader i konsumentpriset på alkohol. Medlemsländerna har också framhållit betydelsen av att använda prispolitik som en av flera åtgärder för att skydda folkhälsan.

Motioner

Alkoholpolitikens inriktning

I motion 2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 18 ett tillkännagivande om en restriktiv alkoholpolitik. Motionärerna anser att det är viktigt bl.a. att detaljhandelsmonopolet försvaras, att en effektiv ålderskontroll sker vid försäljning och servering av alkohol, att alkohollagning beivras, att svensk alkoholskatt betalas vid näthandel och att Sverige fortsätter att arbeta för höjda minimiskatter inom EU samt minskade införselkvoter på alkohol. Liknande motioner har väckts under den allmänna motionstiden 2010, se motionerna So568 av Kerstin Engle m.fl. (S) yrkande 1 och So571 av Karin Åström m.fl. (S).

I motion 2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 20 ett tillkännagivande om behovet av en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar.

I motion 2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att följa WHO:s rekommendation om att reducera riskerna för alkoholrelaterade skador på och inom familjen och skapa en säker miljö för barn.

I motion 2009/10:So277 av Berit Högman och Lars Mejern Larsson (båda S) begärs ett tillkännagivande om att vidta åtgärder mot den ökande alkoholkonsumtionen. Motionärerna anser bl.a. att samhället inte lägger ned tillräcklig kraft och energi på att motverka alkoholkonsumtion i de lägre åldrarna.

I motion 2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om en riktad informationskampanj till ungdomar. Motionärerna anser att sådana insatser bör göras så att de verkligen når sin målgrupp. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om nödvändigheten av att bryta många ungas alkoholberoende. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om riktade ungdomskampanjer i syfte att minska alkoholanvändningen. En liknande begäran som den senare finns i motion So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 1.

I motion 2009/10:So378 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda S) begärs ett tillkännagivande om åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen. Motionärerna anser att det är av yttersta vikt att fortsätta med en restriktiv alkoholpolitik i Sverige.

I motion 2009/10:So351 av Eva-Lena Jansson (S) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om ett aktivt folkhälsoarbete för sänkt alkoholkonsumtion.

I motion 2009/10:So578 av Karin Åström m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att det behövs ett arbete mot bl.a. alkoholens skadeverkningar. Motionärerna anser att det behövs en tydlig attitydförändring och en ökad insikt om faror med alkohol samt att det bör bedrivas en tydligare undervisning om alkohols skadeverkningar.

I motion 2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att alkohollagen bör ses över och göras tydligare med syftet att upprätthålla folkhälsan och totalkonsumtionsmodellen så att alkoholkonsumtionen och alkoholskadorna minskar.

I motion 2009/10:So246 av Désirée Pethrus Engström (KD) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om särskilda insatser på kvinnomottagningar och på barn- och ungdomsmottagningar för att förebygga alkoholmissbruk. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att utöka resurserna till mödravårdscentraler för att förbättra kunskaperna om och öka informationsinsatserna kring farorna med alkohol i samband med graviditet och amning.

I motion 2009/10:So313 av Solveig Hellquist (FP) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att utreda bakgrunden till den ökande alkoholkonsumtionen bland äldre över 65 år. I yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om

att uppmuntra forskning kring äldres alkoholkonsumtion. I yrkande 3 begärs ett tillkännagivande om att kartlägga hur omfattande konsumtionen av alkohol kombinerad med läkemedelsanvändning är i gruppen.

I motion 2009/10:So315 av Solveig Hellquist (FP) begärs ett tillkännagivande om att det som ett stöd för egenkontroll av konsumtionen bör finnas nivåmätare på lådviner.

I motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om en uppföljning av de totala samhällsekonomiska effekterna av alkoholen. Motionärerna anser att man bör genomföra nettokostnadskalkyler på av dem föreslagna åtgärder. I yrkande 9 begärs ett tillkännagivande om Systembolagets framtida roll. Motionärerna anser att detaljhandelsmonopolet är en omistlig del i den restriktiva alkoholpolitiken. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om förebyggande arbete. Motionärerna anser att det är viktigt att prioritera de ideella organisationerna när det gäller att utveckla ett förebyggande arbete.

I motion So575 av Finn Bengtsson (M) begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör överväga att tillsätta en expertgrupp för att se över totalkonsumtionsmodellen och ge förslag på kompletteringar till den.

Sveriges roll i EU-samarbetet

I motion 2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att regeringen aktivt bör söka internationella allianser för att gemensamt verka för att minska alkoholkonsumtionen i EU. I yrkande 8 begärs ett tillkännagivande om att regeringen bör göra ytterligare ansträngningar inom EU för att få acceptans för en alkoholrestriktiv politik.

I motion 2009/10:So336 av Kjell Eldensjö (KD) begärs ett tillkännagivande om att Sverige på olika sätt ska verka för en nyktrare gemensam alkoholpolitik inom EU.

I motion 2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att Sverige ska verka för alkoholbestämmelser inom EU som bygger på folkhälsoperspektivet.

Detaljhandelsmonopolet och försäljningsställets förläggning

I motion 2009/10:So481 Av Olof Lavesson och Sofia Arkelsten (båda M) begärs ett tillkännagivande om att avveckla Systembolagets monopol. Motionärerna anser att Systembolaget i stället skulle ha ansvar för tillsynen när det gäller detaljhandel av alkoholhaltiga drycker.

I motion 2009/10:So621 av Fredrick Federley (C) begärs i yrkande 1 ett tillkännagivande om att slopa Systembolagets monopol på försäljning av alkoholhaltiga drycker och en avreglering av försäljningstider. Ett likalydande yrkande finns i motion So476 av samma motionär.

Ett liknande yrkande finns i motion So470 av Eliza Roszkowska Öberg (M).

I motion 2009/10:So262 av Rolf Gunnarsson (M) begärs ett tillkännagivande om att regeringen ska ändra riktlinjerna för försäljning genom ombud i gles- och landsbygd. Motionären anser att servicen har försämrats.

I motion 2009/10:So437 av Mats Sander (M) begärs ett tillkännagivande om Systembolagets etableringsmönster och ökad regional flexibilitet. Motionären anser att Systembolagets etablering måste vara lokalt anpassad så att den tar hänsyn till både befolkningsunderlaget och de lokala villkoren.

I motion 2009/10:So465 av Anna Tejne (M) begärs ett tillkännagivande om att Systembolaget bör ändra sin etableringspolitik samt inrätta minisystembolag hos redan befintliga lokala ombud. Ett likalydande yrkande finns i motion So565 av Finn Bengtsson och Ulf Berg (båda M).

I motion So299 av Lars Beckman (M) begärs ett tillkännagivande om att tillåta försäljning av öl och vin i landsbygdsbutiker.

I motion So377 av Jan Ericson (M) begärs ett tillkännagivande om att tillåta försäljning av öl och vin i licensierade livsmedelsbutiker. I motion So390 av Eliza Roszkowska Öberg (M) finns en liknande begäran.

Riksrevisionens rapport

Riksrevisionen har i sin rapport Statliga stöd i alkoholpolitiken – Påverkas ungas alkoholkonsumtion? (RiR 2010:21) granskat om statens bidrag till förebyggande projekt och stöd till kommunernas alkoholtillsyn varit effektivt i den mening att ungas alkoholkonsumtion påverkats. Riksrevisionen har funnit få belägg för att statens bidrag till kommuner och ideella organisationer och statens stöd till tillsynen har påverkat ungas alkoholkonsumtion. Vidare har myndigheterna, kommunerna och de ideella organisationerna hanterat bidragen så att effekter är svåra att uppnå och att avläsa. Detsamma gäller myndigheternas och kommunernas hantering av tillsynen. Riksrevisionen rekommenderar bl.a. att regeringen i ökad grad styr bidragen och stödet till tillsynen mot det som visat sig ha effekt på ungas alkoholkonsumtion.

Utskottets ställningstagande

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar. Målet ska nås genom insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Sverige bedriver i detta syfte sedan en lång tid tillbaka en restriktiv alkoholpolitik. Ett av de grundläggande politiska instrumenten för att nå det alkoholpolitiska målet är en restriktiv lagstiftning på området. En väl fungerande lagstiftning ger möjlighet att kontrollera hanteringen av alkohol i samhället och att begränsa tillgänglig-

heten till alkohol i vissa miljöer och sammanhang. Utskottet vill i detta sammanhang betona att det är särskilt viktigt att regelverket ger barn och unga det skydd de behöver.

Det finns tydliga samband mellan alkohol och våldsbrott, och utskottet välkomnar därför att regeringen i regeringsförklaringen (s. 14–15) aviserar att arbetet fortsätter bl.a. för en minskad alkoholkonsumtion. Det är en insats för ökad hälsa och trygghet i samhället. Utskottet konstaterar att regeringen aviserar en höjning av skatterna på öl och vin under mandatperioden (prop. 2010/11:1 finansplan m.m. avsnitt 1.7.4. s. 61). Utskottet noterar också att arbetet med alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksprevention även fortsättningsvis kommer att ges hög prioritet och att regeringen avser att presentera den närmare inriktningen på det arbetet för riksdagen senare under hösten i en samlad ANDT-strategi för perioden 2011–2015. En ökning av anslaget Alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobakspolitiska åtgärder med 185 miljoner kronor föreslås för 2011. För åren 2012–2014 beräknas en ökning av anslaget ske med 185 miljoner kronor per år i förhållande till beräkningen i 2010 års ekonomiska vårproposition.

Detaljhandelsmonopolet är ett av de enskilt viktigaste inslagen i den svenska alkoholpolitiken och det bör därför försvaras och inte upphävas. Genom monopolet har samhället kontroll över den allmänna tillgängligheten till alkoholdrycker. Därtill kommer alkoholskattebestämmelserna som tillsammans med Skatteverkets och Tullverkets kontroll i hög grad reglerar tillgängligheten och flödet av alkoholhaltiga varor i landet. Utöver detta krävs ett samordnat och aktivt förebyggande arbete som involverar såväl offentliga som ideella aktörer. Det finns i dag en struktur som involverar aktörer på såväl statlig som regional och lokal nivå.

Den ökade rörligheten över gränserna innebär också att det, om målet ska nås, är nödvändigt att utveckla det alkoholpolitiska samarbetet inom ramen för de internationella organisationerna och att inom EU verka för en mer folkhälsobaserad och restriktiv alkoholpolitik.

När det gäller Sveriges roll i EU-samarbetet erinrar utskottet om att det svenska ordförandeskapet hösten 2009 fokuserade bl.a. på att öka kunskapen om alkoholens skadeverkningar på såväl icke-smittsamma som smittsamma sjukdomar, den totala sjukdomsburden och den sociala och ekonomiska utvecklingen. Medlemsländerna har visat stöd för den alkoholstrategi som EU antog 2006, med syfte att minska alkoholrelaterade skador, och även i övrigt för de områden som det svenska ordförandeskapet lyfte fram. Områdena gäller bl.a. skydd av barn och unga mot alkoholskador och mot den ökade exponeringen av alkoholmarknadsföring. Det gäller också att uppmärksamma den ökade alkoholrelaterade dödligheten bland personer över 60 år. I detta sammanhang har vidare framgått att medlemsländerna har uppmärksammat problem med olovlig handel över nationsgränser, marknadsföring och de problem som beror på stora skillnader i konsumentpriset på alkohol. Medlemsländerna har också framhållit betydelse-

sen av att använda prispolitik som en av flera åtgärder för att skydda folkhälsan. I det pågående samarbetet noterar utskottet vidare att Sverige i frågan om halvering av införselkvoterna inom EU under hösten 2008 fick stöd för sin linje vid en rådgivande omröstning i Europaparlamentet. Utskottet, som anser denna del i EU-arbetet vara särskilt betydelsefull, kommer att följa det fortsatta arbetet.

I samband med en studieresa till Genève i februari 2010 besökte utskottet WHO och fick information om WHO:s arbete med icke smittsamma sjukdomar och den aktionsplan som har till syfte att förhindra och kontrollera de fyra största icke smittsamma sjukdomarna. Vidare informerades utskottet om det förslag till global alkoholstrategi (Strategies to reduce the harmful use of alcohol) som WHO nyligen tagit fram. Den 20 maj 2010 antogs strategin enhälligt (resolution EB 126.R11). Sverige och övriga EU-länder har aktivt stött WHO:s arbete; Sveriges roll har varit särskilt betydelsefull eftersom Sverige haft EU:s uppdrag att företräda EU i de förhandlingar som bidrog till att strategin kunde antas. Strategin innebär ett tydligt erkännande av att skadlig alkoholkonsumtion är den tredje ledande riskfaktorn i världen för framtida dödlighet och skador och lyfter särskilt fram och ger exempel på vilka evidensbaserade åtgärder som WHO:s medlemsländer bör prioritera, som exempelvis tillgänglighetsbegränsande åtgärder (prispolitik, kontroll av marknadsföring och försäljning) kombinerade och förstärkta med opinionsbildande insatser. Den ger även stöd för ett sektorsövergripande arbete och betonar vikten av att beakta folkhälsan, dvs. alkoholskador, inom alla relevanta politikområden. Antagandet av strategin bör kunna bidra till en ökad global medvetenhet om alkoholens skadeverkningar och behovet av satsningar på alla nivåer. Utskottet välkomnar den nu antagna globala strategin och att Sveriges inriktning är att arbeta för en global uppslutning bakom strategin.

Utskottet noterar att lagförslaget med en moderniserad alkohollag som utgångspunkt har en fortsatt restriktiv alkoholpolitik till skydd för folkhälsan och välkomnar detta. Vad som efterfrågas i motionerna 2009/10:So246 (KD) yrkandena 2 och 3, 2009/10:So277 (S), 2009/10:So313 (FP) yrkandena 1–3, 2009/10:So315 (FP), 2009/10:So351 yrkande 2, 2009/10:So378 (S), 2009/10:So468 (V) yrkande 1, 2009/10:So510 (S, MP, V) yrkande 1, 2009/10:So519 (FP) yrkandena 5–7, 2009/10:So578 (S), 2009/10:So619 (S) yrkandena 18 och 20, So512 (S) yrkande 1, So545 (MP) yrkandena 6, 9 och 11, So568 (S) yrkande 1, So571 (S) och So575 (M) är i linje med den politik som förs och kommer att föras såväl nationellt som internationellt på alkoholområdet. Motionerna får anses åtminstone delvis tillgodosedda och avstyrks.

Mot bakgrund av vad som nyss anförts avstyrks även motionerna So336 (KD), So364 (KD) yrkande 1 och So519 (FP) yrkandena 2 och 8

Detaljhandelsmonopolet är ett av de viktigaste alkoholpolitiska verktygen för att nå det alkoholpolitiska målet. I 5 kap. 1 och 2 §§ i förslaget till alkohollag finns bestämmelser om att det för detaljhandel med sprit-

drycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker ska finnas ett särskilt för ändamålet bildat aktiefbolag (Systembolaget AB), ägt av staten och att det är endast detta detaljhandelsbolag som får bedriva detaljhandel med sådana produkter. Motionerna 2009/10:So470 (M), 2009/10:So481 (M), 2009/10:So621 (C) yrkande 1, So299 (M), So377 (M), So390 (M) och So476 (C) avstyrks. Propositionen tillstyrks i dessa delar.

I 5 kap. 3 § i förslaget till alkohollag finns en bestämmelse om att detaljhandelsbolaget beslutar om försäljningsställets förläggning enligt riktlinjer i avtal med staten. Motionerna 2009/10:So262 (M), 2009/10:So437 (M), 2009/10:So465 (M) och So565 (M) avstyrks och propositionen tillstyrks i denna del.

Tillverkning av sprit och alkoholdrycker

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 2 kap. 1 § i regeringens förslag till alkohollag. Vidare avslår riksdagen två motionsyrkanden om avslag på nämnda lagrum.

Jämför reservation 3 (MP, V).

Propositionen

Definitioner

Sprit definieras som en alkoholhaltig vätska där alkoholen har framställts genom destillering eller annan kemisk process.

Begreppet *vin* förbehålls en dryck som har framställts genom jäsnings av druvor eller druvsaft. Som vin ska även räknas vin som i framställningen har tillsatts sprit framställd av vinprodukter och som har en alkoholhalt som inte överstiger 22 volymprocent.

Drycker som framställts genom jäsnings av frukt, bär eller andra växtdeklar föreslås få benämningen *andra jästa alkoholdrycker*.

Öl är en jäst dryck som framställts med torkad eller rostad malt som huvudsakligt extraktgivande ämne. Begreppet *folköl* införs i lagen som beteckning för öl med en alkoholstyrka som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent.

Vidare gör regeringen den bedömningen att definitionerna av *spriddryck* och *starköl* behålls oförändrade.

Tillstånd för tillverkning avskaffas

Tillstånden för tillverkning av sprit samt spritdrycker, vin, starköl och öl avskaffas och ersätts i alkohollagen med en rätt att under vissa förutsättningar bedriva tillverkning av sådana varor. Dessa förutsättningar knyts till godkännande som upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt bestämmelserna i LAS.

Med tillverkning av sprit likställs bl.a. rening av sprit samt borttagning av denaturering i syfte att göra teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat tjänliga för förtäring.

Tillverkare av alkoholdrycker är i dag föremål för dubbla godkännandeförfaranden; FHI prövar ansökningar om och meddelar tillverkningstillstånd enligt alkohollagens bestämmelser, och Skatteverket prövar ansökan om godkännande som upplagshavare respektive skattebefriad förbrukare enligt LAS. I båda prövningarna är det sökandens lämplighet som är avgörande, och båda systemen reglerar hur de tillverkade varorna ska hindras att olagligen komma ut i samhället.

Det finns enligt regeringen goda skäl, bl.a. av rationaliseringshänsyn, att samordna tillståndsprövningen och kontrollen av tillverkningen av sprit och av alkoholdrycker med den skattekontroll som redan i dag utövas av Skatteverket. Att utan inskränkningar grunda rätten till tillverkning av sprit och alkoholdrycker på den punktskatterättsliga regleringen i lagen om alkoholskatt skulle dock medföra vissa problem. Kretsen av tillverkare skulle bli svåröverskådlig och tillsynen över tillverkningen skulle försvåras. Det föreslås därför att det i alkohollagen föreskrivs när rätt att bedriva tillverkning av sprit och alkoholdrycker föreligger. Detta sker genom en koppling till vissa av de skattesubjekt som anges i LAS, i linje med den ändring som genomförts när det gäller rätten till partihandel med alkoholdrycker fr.o.m. den 1 januari 2000 (prop. 1998/99:134, bet. 1999/2000:SoU4, rskr. 1999/2000:42).

Skillnaden jämfört med nuvarande ordning består främst i att de som bedriver tillverkning inte längre behöver ha särskilt tillstånd för denna verksamhet. De lagstadgade förutsättningarna för rätt till tillverkning av sprit och alkoholdrycker knyts i stället till de godkännanden som ges att hantera obeskattade alkoholvaror enligt LAS.

Nuvarande innehavare av tillverkningstillstånd enligt alkohollagen är med några få undantag redan godkända som upplagshavare eller skattebefriade förbrukare enligt LAS. De är således föremål för dubbel kontroll från samhället. Det finns enligt regeringen inga bärande alkoholpolitiska skäl för att behålla ett sådant system. Mot denna bakgrund bör rätten att tillverka sprit och spritdrycker i stället knytas till ett godkännande som upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt LAS. Motsvarande ska gälla för yrkesmässig tillverkning av vin, folköl, starköl och andra jästa alkoholdrycker.

Att tillverkningstillstånden tas bort betyder inte att tillverkning av sprit och alkoholdrycker kommer att bedrivas utan kontroll. Skatteverket utövar redan i dag kontroll över att skattskyldigheten fullgörs. En upplagshavare eller skattebefriad förbrukare som inte längre uppfyller kraven på lämplighet eller missköter sina skyldigheter enligt LAS kan få sitt godkännande återkallat.

Motioner

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 1 att riksdagen avslår förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker. Motionärerna anser att propositionens förslag innebär risker ur ett folkhälsoperspektiv. En likalydande begäran finns i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 5.

Utskottets ställningstagande

Tillverkare av sprit och alkoholdrycker är i dag föremål för dubbla godkännandeförfaranden. Utskottet delar regeringens bedömning att tillstånden för tillverkning av sprit samt spritdrycker, vin, starköl och öl kan tas bort och ersättas med en rätt att som godkänd upplagshavare eller skattebefriad förbrukare enligt lagen (1994:1564) om alkoholskatt, förkortad LAS, tillverka sådana varor. Utskottet delar även bedömningen att den kontroll Skatteverket har att utföra enligt LAS också uppfyller de alkoholpolitiska behov som finns när det gäller tillverkningen av sprit och alkoholdrycker. Det ska också i sammanhanget påpekas att Statens folkhälsoinstitut har ansvar för tillsynen av att alkohollagens bestämmelser iakttas, vilket naturligtvis också omfattar tillverkning. Utskottet utgår från att regeringen noga följer utvecklingen på området. Motionerna So9 (V) yrkande 1 och So12 (MP) yrkande 5 avstyrks och propositionen tillstyrks såvitt avser 2 kap. 1 § förslaget till alkohollag.

Ungdomar och alkohol

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 3 kap. 7 och 9 §§, 5 kap. 5 § och 9 kap. 2 § i regeringens förslag till alkohollag. Vidare avslår riksdagen motionsyrkanden om ungdomars tillgång till alkoholdrycker, folkölsförsäljning och åldersgränser.

Jämför reservationerna 4 (V), 5 (S, MP) och 6 (V) samt särskilt yttrande 2 (S).

Propositionen

Ungdomars tillgång till alkoholdrycker

Regeringen föreslår att det ska framgå klart av lagen att det inte är tillåtet att bjuda barn och unga på alkohol. Det ska dock vara tillåtet att bjuda den som inte har uppnått föreskriven ålder på en mindre mängd alkoholdryck om förtäringen sker på platsen och under ordnade förhållanden samt att det med hänsyn till den unges ålder och utveckling och omständigheterna i övrigt framstår som försvarligt. På serveringsställen gäller dock föreskrivna åldersgränser.

Regeringen anser att det rådande förbudet mot att förse den som inte uppnått föreskriven ålder med alkoholdrycker i huvudsak är tydligt formulerat i nuvarande lagstiftning. Det finns dock problem med att inte alla känner till vad som gäller samt att risken för anmälan är liten. Det är t.ex. inte troligt att alla föräldrar har klart för sig eller inser meningen med ett förbud mot att förse sina äldre tonåringar med en mindre mängd vin att ta med på fest, medan det är tillåtet att bjuda på alkohol i hemmet och, om den unge fyllt 18 år, för denne att själv beställa in alkohol på restaurang. För att nå en bättre efterlevnad av reglerna behövs enligt regeringen en ökad allmän medvetenhet om vad som gäller och skälen till den restriktiva hållningen.

Tolkningsproblem uppkommer dock vid tillämpningen av bestämmelsen om att det är tillåtet att bjuda även den som inte har fyllt 20 år på alkohol och den som är under 18 år på folköl för förtäring ”på stället” om det inte med hänsyn till omständigheterna är oförsvarligt. Denna regel bör därför av pedagogiska skäl förtydligas. Den nuvarande lagens hänvisning till den unges ålder och omständigheterna i övrigt är i och för sig lämplig. Men även situationen – omständigheterna under vilka förtäringen sker – är av betydelse. Regeringen anser därför att den nuvarande regeln bör omformuleras som ett undantag från huvudregeln om förbud på så sätt att förtäring på platsen endast kan tillåtas av en mindre mängd alkoholdryck om det sker under ordnade förhållanden och det, med hänsyn till den unges ålder och utveckling samt omständigheterna i övrigt, framstår som försvarligt.

Enligt regeringen har några remissinstanser anfört att ett totalförbud vore att föredra. En sådan hållning kan visserligen försvaras utifrån behovet av tydlighet, men det vore enligt regeringen ett alltför långtgående ingrepp i den personliga friheten att införa en bestämmelse som innebär ett totalt förbud. Den självklara utgångspunkten för bedömningen av vad som kan vara tillåtet är att alkohol som bjuds inte får medföra skada eller risk för skada. Det kan därför endast handla om att under ordnade förhållanden bjuda på något enstaka glas. Med ordnade former avses att förtäringen sker i närvaro av någon ansvarskännande vuxen. De exempel som angivits i tidigare förarbeten – intagande av nattvardsvin eller ett glas champagne vid en bröllopsfest – torde vara enstaka företeelser som knappast är ägnade att utsätta några ungdomar för fara. Inte heller finns det skäl att tro

att det i allmänhet skulle vara skadligt att en ungdom i de övre tonåren får ett glas vin till familjens söndagsmiddag eller vid högtidliga tillfällen. Att bjuda ungdomar under 18 år på starksprit får enligt regeringen anses vara direkt olämpligt och riskabelt, liksom att över huvud taget bjuda barn och yngre tonåringar på alkohol.

Folkölsförsäljning

Regeringen föreslår att bestämmelsen om att folkölsförsäljning ska anmälas till kommunen förtydligas så att det tydligt framgår att folköl inte får säljas innan anmälan har skett. På samma sätt förtydligas bestämmelsen om anmälan av servering av folköl. I lagen införs en bestämmelse om att den som bedriver detaljhandel med folköl ska svara för att personalen har behövliga kunskaper om vad som gäller för folkölsförsäljning samt att kommunen ska ha en tillsynsplan.

Tillsynen över att bestämmelserna om åldersgränsen följs utövas av kommunerna och av polismyndigheten. Det är i första hand kommunerna som ansvarar för den löpande tillsynen.

Folkölskonsumtionen bland ungdomar uppvisar en stadigt avtagande tendens. Antalet ungdomar som själva köper folköl i butik är relativt litet. Åtgärder mot butikernas bristande ålderskontroll kan därför endast påverka en mycket liten del av de underårigas konsumtion.

Genom provköpsstudier, genomförda av såväl Ungdomens nykterhetsförbund som handeln själv, har dock vissa brister i butikernas ålderskontroller kunnat påvisas. Trots att program för egenkontroll uttryckligen krävs enligt alkohollagen har endast hälften av de butiker som säljer folköl ett sådant. Detta är enligt regeringen inte acceptabelt. Personer under 18 år ska inte kunna köpa folköl. Även om folkölskonsumtionen bland unga för närvarande avtar kan man inte bortse från att konsumtionsmönstret kan komma att förändras.

Enligt FHI:s uppföljningar är den kommunala aktiviteten på detta område anmärkningsvärt låg. Endast ett mindre antal butiker får tillsynsbesök, och sanktioner i form av varning och förbud är relativt sällsynta. Det finns sålunda ett uppenbart behov av åtgärder för att åstadkomma en mer effektiv ålderskontroll.

När nuvarande alkohollag trädde i kraft 1995 slopades det tidigare kravet på tillstånd för detaljhandel med folköl. Anmälningskravet och kravet på egenkontroll infördes 2001. Enligt regeringen anser några remissinstanser att man borde återgå till det tidigare systemet med krav på tillstånd. Utredningen har dock, liksom tidigare utredningar på området, bedömt att en sådan åtgärd inte skulle leda till förbättrade ålderskontroller. Däremot skulle det innebära en permanent ökad arbetsbelastning för tillståndsmyndigheten och en omfattande och långtgående byråkrati såväl för kommunerna som för handeln. Det är svårt att på förhand göra en bedömning av näringsidkarens lämplighet och förmåga att klara av en effektiv ålderskon-

troll. En sådan åtgärd skulle vara alltför ingripande i proportion till den nytta den skulle medföra. Det nuvarande systemet med anmälningsförfarande bör därför behållas.

Försäljning av folköl utan rätt enligt lagen är redan i dag straffbelagt som olovlig försäljning av alkoholdrycker. Enligt regeringen tycks det råda en viss oklarhet om huruvida försäljning vid utebliven anmälan är i strid med lagens bestämmelse om när "rätt" till försäljning föreligger. Regeringen föreslår därför att bestämmelsen om anmälningskyldighet förtydligas. Det ska således klart framgå av lagen att försäljning inte får påbörjas förrän anmälan till kommunen har skett.

Det är, enligt regeringen, viktigt att butiksägaren utbildar och informerar sina anställda om reglerna för försäljning av öl, ålderskontroll och det personliga straffansvar som ligger på dem. Detta bör ingå i butikernas program för egenkontroll. För att understryka vikten av detta bör det särskilt anges i lagen att den som driver detaljhandel med öl ska svara för att personalen har behövliga kunskaper om de regler som gäller för försäljningen. Det ingår i kommunernas tillsynsverksamhet att se till att detta krav uppfylls.

Regeringen föreslår att det, i syfte att skärpa tillsynen, bör framgå uttryckligen av lagen att kommunerna ska ha en tillsynsplan.

Motioner

Ungdomars tillgång till alkoholdrycker

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om vad som anförs i motionen om ungdomar och alkohol. Motionärerna ser positivt på förslaget om ett förtydligande så att det av lagen klart framgår att det inte är tillåtet att bjuda unga på alkohol samt preciseringen av nuvarande regel som anger under vilka omständigheter som det överhuvudtaget är möjligt att bjuda unga på alkohol. Däremot ställer man sig frågande till en del av exemplifieringen av undantag.

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om ett totalförbud mot att bjuda den som inte fyllt 18 år på alkohol.

Folkölsförsäljning

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) finns i yrkande 1 en begäran om ett tillkännagivande om tillståndsplikt för folkölsförsäljning. Motionärerna anser därtill att det är näringsidkaren, och inte den enskilde butiksanställda, som ska vara ansvarig och ha förmåga att klara av en effektiv ålderskontroll. Motionärerna anser att regeringen bör återkomma med ett sådant förslag. I motion 2009/10:So619 av Ylva

Johansson m.fl. (S) yrkande 19 liksom i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 1 samt i motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 1 finns en likalydande begäran.

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 11 ett tillkännagivande om att folkölsförsäljningen bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att införa ett straff i form av böter eller fängelse i högst sex månader för den som säljer eller serverar folköl utan att anmäla detta.

Åldersgränser

I motion 2009/10:So209 av Lena Asplund (M) begärs ett tillkännagivande om att åldersgränsen för köp på Systembolaget AB bör sänkas till 18 år.

I motion 2009/10:So611 av Kent Härstedt (S) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att åldergränsen för inköp av folköl i detaljhandeln bör höjas från 18 till 20 år. I motion So344 av samma motionär finns i yrkande 2 en likalydande begäran.

Utskottets ställningstagande

Av förslaget till 3 kap. 9 § alkohollagen framgår bl.a. att alkoholdrycker inte får bjudas den som inte har fyllt 20 år samt att beträffande folköl motsvarande gäller för den som inte har fyllt 18 år. Det är dock tillåtet att bjuda den som inte uppnått föreskriven ålder på en mindre mängd alkoholdryck om förtäringen sker på platsen och under ordnade förhållanden samt om det med hänsyn till den unges ålder och utveckling och omständigheterna i övrigt framstår som försvarligt. Bestämmelsen har omformulerats i förtydligande syfte och huvudregeln är således fortsatt förbud. Motionen So11 (S) yrkande 2, får anses åtminstone delvis tillgodosedd. Motion So9 (V) yrkande 2 avstyrks. Propositionen tillstyrks i denna del

Utskottet konstaterar att försäljning av folköl utan rätt enligt lagen redan i dag är straffbelagd som olovlig försäljning av alkoholdrycker och välkomnar att det i förslaget till 5 kap. 5 § alkohollagen klart uttalas att försäljning av folköl inte får påbörjas förrän anmälan har gjorts. Utskottet delar regeringens bedömning att det behövs åtgärder för att göra ålderskontrollen vid försäljning av folköl mer effektiv. I likhet med regeringen anser utskottet att det nuvarande systemet med anmälningsförfarande bör behållas. Utskottet välkomnar att den som driver detaljhandel med öl ska svara för att personalen har behövliga kunskaper om de regler som gäller för försäljning samt att kommunerna enligt 9 kap. 2 § i förslaget ska ha en tillsynsplan. Motion 2009/10:So9 (V) yrkande 12 får anses tillgodosedd och avstyrks. Motionerna 2009/10:So9 (V) yrkande 11 2009/10:So11 (S)

yrkande 1, 2009/10:So12 (MP) yrkande 1, 2009/10:So619 (S) yrkande 9, So344 (S) yrkande 2 och So545 (MP) yrkande 1 avstyrks. Propositionen tillstyrks såvitt avser 5 kap. 5 § och 9 kap. 2 §.

Av 3 kap. 7 § i förslaget till alkohollag framgår att alkoholdrycker inte får säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20 år samt att beträffande folköl motsvarande gäller för den som inte har fyllt 18 år. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionerna 2009/10:So209 (M), 2009/10:So611 (S) yrkande 2 och So344 (S) yrkande 2.

Frågan om gårdsförsäljning

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om gårdsförsäljning och svenska producenter.

Jämför reservation 7 (V) och särskilt yttrande 3 (S, MP).

Propositionen

Gårdsförsäljning

Frågan om försäljning av egenproducerade spritdrycker, vin och starköl till konsument, s.k. gårdsförsäljning, kommer i konflikt med den grundläggande regeln i alkohollagen om att detaljhandel med sådana drycker ska vara förbehållen det statligt ägda detaljhandelsmonopolet. Utredningen hade till uppgift att bl.a. utreda konsekvenserna av en lagändring som innebär att tillverkare av spritdrycker, vin och starköl tillåts att på den egna gården sälja egenproducerade drycker till konsument. Om inga negativa konsekvenser vad gäller restriktiv alkoholpolitik bedömdes föreligga och det bedömdes vara förenligt med EG-rätten skulle utredaren lämna förslag till reglering. Utredningens slutsats var att gårdsförsäljning inte är förenlig med detaljhandelsmonopolet och därför inte bör tillåtas. Att tillåta gårdsförsäljning av spritdrycker och starköl skulle dessutom enligt utredningens analys vara olämpligt av alkoholpolitiska skäl. Som skäl anförde utredningen att spritdrycker av enklare slag är jämförelsevis billiga att tillverka och att billiga spritdrycker är särskilt begärliga för ungdomar.

Regeringen anser emellertid att det inte finns något direkt samband mellan låga produktionskostnader och ett lågt detaljhandelspris. Den inhemska småskaliga produktionen av gårdsproducerade alkoholdrycker bygger, enligt regeringen, i stor utsträckning på exklusiva produkter där man medvetet väljer att prissätta produkterna i ett högre prissegment för att på så sätt skapa exklusivitet. Slutsatsen att all annan gårdsförsäljning än försäljning av vin skulle vara olämplig ur alkoholpolitisk synpunkt kan därför ifrågasättas. Intresset för småskalig produktion av alkoholdrycker har ökat

och att tillåta gårdsförsäljning är i linje med det övergripande målet att skapa förutsättningar för fler arbetstillfällen och växande företag. Gårdsförsäljning skulle kunna bidra till landsbygdens ekonomi och även ha gynnande effekter för t.ex. turismen.

Detaljhandelsmonopolet är ett viktigt verktyg för att nå den svenska alkoholpolitikens mål, och de unionsrättsliga konsekvenserna av att tillåta försäljning av alkoholdrycker till allmänheten vid sidan av detta måste därför analyseras noga.

Utredningen har i den delen anfört att gårdsförsäljning inte skulle vara möjlig att förena med att behålla Systembolagets monopolställning när det gäller försäljning av alkoholdrycker direkt till konsument.

Ett antal remissinstanser med EU-rättslig kompetens har emellertid framfört kritik mot utredningens analys av EU-rätten. Vidare har några remissinstanser anfört att det i och för sig inte finns något EU-rättsligt hinder mot att införa en rätt för svenska tillverkare att sälja sina produkter direkt till konsument från sin gård. Frågan är hur en sådan rätt låter sig kombineras med ett fortsatt detaljhandelsmonopol, om regleringen av försäljningen innebär att varor och producenter från andra medlemsstater kan anses bli diskriminerade i förhållande till inhemska varor och producenter.

Regeringen anser att det är viktigt att en gårdsförsäljning regleras på ett sådant sätt att negativa konsekvenser för upprätthållandet av detaljhandelsmonopolet och därmed folkhälsan undviks.

Svenska producenter

Tillverkare av alkoholdrycker kan enbart sälja sina produkter till enskilda konsumenter via Systembolaget. Systembolagets butiker finns i hela landet. På mindre orter finns ombud där kunden kan beställa och hämta varor. Under 2008 har ombudsverksamheten utvecklats och valfriheten ökat. Kunder som handlar hos ombuden har nu tillgång till hela sortimentet genom att de nu får leveranser från två varudepåer, i stället för som tidigare från närmaste butik med ett mer begränsat utbud.

För de svenska vinproducenterna, och för den delen även för småskaliga tillverkare av öl och spritdrycker, kan dock den småskaliga produktionen i sig utgöra ett hinder för försäljning via Systembolaget. För att en produkt ska tas in i det ordinarie sortimentet ställer Systembolaget, förutom krav på kvalitet, även krav på produktionsvolymen som det kan vara svårt för mindre tillverkare att tillgodose. Eftersom Systembolaget är skyldigt att på begäran ta hem även varor som inte lagerförs i bolagets butiker kan tillverkarna själva lägga in sina produkter i det s.k. beställningssortimentet. Med anledning av den kritik som framförts om bolagets hantering av och regler för beställningssortimentet har bolaget bedrivit ett systematiskt arbete för att förbättra servicen. Ett led i detta arbete är att göra det lättare för producenter att lista sina produkter i beställningssortimentet, ett annat att lokala producenter sedan sommaren 2008 kan få sina produkter listade på närmaste Systembolagsbutik. I oktober 2009 fanns 185 artiklar från 52 olika

producenter listade på 45 butiker i landet. Systembolaget utvecklar för närvarande detta ytterligare och utvärderar olika förbättringar av bl.a. butiksutval, beställningsrutiner, exponering och administrativa rutiner.

Systembolaget förbereder även införandet av en elektronisk beställningstjänst, som innebär att kunden kan beställa varor ur beställningssortimentet via Internet. Varorna levereras sedan för uthämtning i en Systembolagsbutik, som kunden själv har valt. En pilotverksamhet inleddes i oktober 2009 i butiker i Malmö och Uppsala. Under våren 2010 kommer tjänsten att utökas till samtliga butiker. Systembolaget för under detta arbete en dialog med berörda intressenter i syfte att tjänsten ska utvecklas så att den på bästa sätt kan möta såväl kundernas som tillverkarnas behov. Regeringen välkomnar denna utveckling. Det kan dock upplevas som ett hinder att kunden inte kan köpa med sig en dryck som minne från ett besök på en producerande gård, vilket i sin tur kan leda till att producenten går miste om försäljningstillfällen.

Ny utredning

Regeringen beslutade den 4 mars 2010 om ett kommittédirektiv för gårdsförsäljning av alkoholdrycker (dir. 2010:21 med tilläggsdir. 2010:85). En särskild utredare ska ta fram förslag till hur gårdsförsäljning av alkoholdrycker kan ske på ett sätt som är förenligt med EU-rätten och detaljhandelsmonopolet och utan att det leder till negativa konsekvenser för folkhälsan. Om det under utredningen skulle visa sig att det inte är möjligt att tillåta gårdsförsäljning med hänsyn till de angivna förutsättningarna ska utredaren informera Regeringskansliet (Socialdepartementet). Uppdraget ska redovisas senast den 1 januari 2011.

Motioner

Gårdsförsäljning

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att gårdsförsäljning av alkohol inte bör tillåtas. Motionärerna anser att ett införande av gårdsförsäljning skulle riskera att Sveriges undantag för detaljhandelsmonopolet skulle komma att ifrågasättas av EU. Liknande yrkanden finns i följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 3 och i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 2. Även i motionerna 2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 9, 2009/10:So613 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S), 2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 3, 2009/10:So570 av Chatrine Pålsson Ahlgren (KD), So495 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S) och i motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 2 begärs tillkännagivanden om att inte tillåta gårdsförsäljning.

I motion 2009/10:So204 av Helena Bouveng (M) begärs ett tillkännagivande om att tillåta gårdsförsäljning. Även i följande motioner framställs yrkanden om att tillåta gårdsförsäljning av vin och andra lokalt framställda alkoholprodukter: 2009/10:So236 av Maria Plass (M) yrkande 1, 2009/10:So421 av Hans Wallmark m.fl. (M), 2009/10:So264 av Liselott Hagberg (FP), 2009/10:So281 av Oskar Öholm (M), 2009/10:So343 av Johan Linander (C) yrkande 1 och 2, 2009/10:So368 av Rolf K Nilsson (M), 2009/10:So405 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkande 1 och 2, 2009/10:So425 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda C), 2009/10:So486 av Per Bill m.fl. (M), 2009/10:So487 av Per Bill m.fl. (M), 2009/10:So489 av Per Bill m.fl. (M), 2009/10:So490 av Per Bill m.fl. (M), 2009/10:So492 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (M), 2009/10:So515 av Tomas Tobé (M), 2009/10:So525 av Rune Wikström och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda M), 2009/10:So562 av Patrik Forslund (M), 2009/10:So590 av Sofia Larsen och Jörgen Johanson (båda C), 2009/10:So621 av Fredrick Federley (C) yrkande 2, 2009/10:So642 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda M), 2009/10:So660 av Margareta Pålsson m.fl. (M, FP, C, KD), 2009/10:So664 av Roger Tiefensee (C), 2009/10:MJ364 av Anna Tenje och Katarina Brännström (båda M) yrkande 4 och 2009/10:MJ377 av Anna Tenje (M) yrkande 4. Också i följande motioner, väckta under allmänna motionstiden 2010, finns yrkanden om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker: So271 av Liselott Hagberg (FP), So281 av Ann-Britt Åsebol (M), So284 av Lotta Finstorp och Lotta Olsson (båda M), So312 av Maria Plass (M), So408 av Betty Malmberg och Lars-Åke Staxäng (båda M), So504 av Per Bill (M), So505 av Per Bill (M), So506 av Per Bill (M), So507 av Per Bill och Henrik von Sydow (båda M), So510 av Michael Svensson (M), So516 av Sven-Olof Sällström och Björn Söder (båda SD) yrkandena 1 och 2.

Svenska producenter

I motion 2009/10:So376 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda M) begärs ett tillkännagivande om att Systembolaget måste förbättra möjligheterna för lokala producenter att få avsättning för sina produkter – och det till skäligen ekonomiska villkor. Ett likalydande yrkande finns i motion So407 av samma motionärer.

I motion Sk311 yrkande 2 av Hans Rothenberg och Michael Svensson (båda M) begärs ett tillkännagivande om små bryggeriers villkor för distribution. Motionärerna anser att en högkvalitativ och småskalig ölproduktion är av betydande värde för landet och att villkoren vad gäller bl.a. tillgänglighet och distribution bör ses över och anpassas för att ge också mindre producenter relevanta förutsättningar att konkurrera.

Utskottets ställningstagande

När det gäller gårdsförsäljning konstaterar utskottet att regeringen beslutat att tillsätta en utredning (dir. 2010:21 med tilläggsdir. 2010:85) med uppdraget att ta fram ett förslag till hur gårdsförsäljning av alkoholdrycker kan ske på ett sätt som är förenligt med EU-rätten och detaljhandelsmonopolet och utan att det leder till negativa konsekvenser för folkhälsan. Utskottet noterar att en grundläggande förutsättning för utredaren är att ett eventuellt förslag till regelverk som möjliggör gårdsförsäljning av egenproducerade alkoholdrycker inte ska stå i strid med EU-rätten och därmed inte heller kunna leda till ett ifrågasättande av detaljhandelsmonopolet (s. 4 i direktiven). Av direktiven framgår vidare att om det under utredningen skulle visa sig att det inte är möjligt att tillåta gårdsförsäljning med hänsyn till de angivna förutsättningarna ska utredaren informera Regeringskansliet. Uppdraget ska redovisas senast den 1 januari 2011. Utredningens resultat bör inte föregripas. Motionerna 2009/10:So9 (V) yrkande 3, 2009/10:So11 (S) yrkande 3, 2009/10:So12 (MP) yrkande 2, 2009/10:So204 (M), 2009/10:So236 (M) yrkande 1, 2009/10:So264 (FP), 2009/10:So281 (M), 2009/10:So343 (C) yrkandena 1 och 2, 2009/10:So364 (KD) yrkande 3, 2009/10:So368 (M), 2009/10:So405 (M) yrkandena 1 och 2, 2009/10:So421 (M), 2009/10:So425 (C), 2009/10:So486 (M), 2009/10:So487 (M), 2009/10:So489 (M), 2009/10:So490 (M), 2009/10:So492 (M), 2009/10:So510 (S, MP, V) yrkande 9, 2009/10:So515 (M), 2009/10:So525 (M), 2009/10:So562 (M), 2009/10:So570 (KD), 2009/10:So590 (C), 2009/10:So613 (S), 2009/10:So621 (C) yrkande 2, 2009/10:So642 (M), 2009/10:So660 (M, FP, C, KD), 2009/10:So664 (C), 2009/10:MJ364 (M) yrkande 4, 2009/10:MJ377 (M) yrkande 4, So271 (FP), So281 (M), So284 (M), So312 (M), So408 (M), So495 (S), So504 (M), So505 (M), So506 (M), So507 (M), So510 (M), So516 (SD) yrkandena 1 och 2 samt So545 (MP) yrkande 2 avstyrks.

Utskottet har noterat att Systembolaget, sedan kritik framförts om bolagets hantering av och regler för det s.k. beställningssortimentet, bedriver ett arbete för att förbättra servicen och att ett led i detta arbete är att göra det lättare för producenter att lista sina produkter i beställningssortimentet och ett annat att lokala producenter numera kan få sina produkter listade på de tre närmaste Systembolagsbutikerna. Motionerna 2009/10:So376 (M), Sk311(M) yrkande 2 och So407 (M) får anses åtminstone delvis tillgodosedda och avstyrks.

Marknadsföring

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 7 kap. 5 § i regeringens förslag till alkohollag. Vidare avslår riksdagen motioner om marknadsföring.

Jämför reservationerna 8 (S), 9 (MP) och 10 (V).

Propositionen

Regeringen föreslår att bestämmelsen i alkohollagen som anger vad framställning i bild får innehålla vid kommersiell annonsering för alkoholdrycker utvidgas så att den blir generellt tillämplig oavsett val av medium.

Enligt nuvarande bestämmelser i alkohollagen ska särskild måttfullhet iakttas vid all marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Reklam eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol. Den får inte heller rikta sig till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

Utredningen har konstaterat att ny teknik för kommunikation har medfört att reklam och annan marknadsföring finner nya spridningsvägar och att gränserna mellan olika medier och kommunikationssätt delvis suddas ut. Enligt Konsumentverket har bl.a. marknadsföring via Internet och tv sänd från annat EU-land ökat kraftigt under senare tid. Tillgången till information om alkohol är på 2000-talet långt större än för 20–30 år sedan. Marknadsföring sker i allt större utsträckning via nya tekniker, t.ex. via Internet och genom de interaktiva sociala nätverk som finns, och blir därmed också mer tillgänglig för unga. En sammanställning av forskning som gjorts på EU-nivå visar att det finns ett samband mellan exponering för marknadsföring och ungas konsumtion.

Den marknadsföring som sker via nya former av medier är ofta gränsöverskridande och svår att kontrollera genom nationella lagar och regler. Marknadsföringen av alkoholdrycker och dess effekter på ungas alkoholkonsumtion och skador har därför varit en prioriterad fråga inom folkhälsoområdet under det svenska ordförandeskapet i EU. Sverige har tagit initiativ till rådsslutsatser som bl.a. lyfter fram vikten av att minska marknadsföring av alkoholdrycker riktad till unga. I det fortsatta nationella samarbetet inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdena kommer marknadsföringsfrågan att särskilt uppmärksammas.

Bland annat med tanke på den betydelse Internet numera har finns det skäl att utvidga tillämpningsområdet för bestämmelsen om vad som får återges i bild i kommersiella annonser vid marknadsföring av alkoholdrycker. Samma regler som i dag gäller för vad som får återges i bild i sådana annonser i periodisk press ska även gälla annonser i andra medier. Förutom marknadsföring via Internet kommer även annan marknadsföring, t.ex. i form av produktblad eller banderoller och affischer som är avsedda att placeras på säljställe, att omfattas av bestämmelsen.

Förslaget är begränsat till kommersiella annonser. På Internet kan visserligen ett företags hela webbplats generellt betraktas som en del i företagets marknadsföring. Frågan uppkommer då om hela webbplatsen eller bara delar av den faller under det något smalare begreppet kommersiell annons. Ytterst bör detta avgöras i varje enskilt fall med beaktande av utformning, presentation och framför allt innehåll på respektive sida, eftersom det på en webbplats på en och samma sida kan förekomma såväl kommersiella texter som text och bild av redaktionell natur.

Motioner

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att regeringen bör återkomma med ett samlat förslag kring marknadsföring av alkoholdrycker. Motionärerna påpekar att Alkohollagsutredningen gjorde en översyn av marknadsföringsreglerna i sin helhet och att regeringen valt att bara lägga fram ett av utredningens förslag, nämligen att bestämmelsen i alkohollagen som anger vad framställning i bild får innehålla vid kommersiell annonsering för alkoholdrycker utvidgas så att den blir generellt tillämplig oavsett valt medium.

I motion 2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om att lagstiftningen kring alkoholreklam bör ses över. Motionärerna anser att folkhälsan och en restriktiv politik måste vara det överordnade målet när det gäller marknadsföring av alkohol. I yrkande 6 begärs ett tillkännagivande om att utreda hur de svenska bestämmelserna om marknadsföring av alkohol förhåller sig till EU-rätten och därmed möjligheten att lagstifta om förbud mot alkoholreklam. Ett yrkande liknande det senaste finns även i motion So578 av Eva Olofsson m.fl. (V).

I motion 2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att utifrån folkhälsoperspektivet utreda hur en restriktivare lag om alkoholreklam kan utformas.

I motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om varningstexter på alkoholförpackningar.

I följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) begärs i yrkande 7 ett tillkännagivande om att regeringen bör driva frågan om rätten att slippa utsättas för alkoholreklam inom såväl EU som Sverige. Regeringen bör vidare i EU:s arbete med WTO och GATS, samt vid alla andra tillfällen när handelshinder diskuteras eller förhandlas, lyfta fram frågan om att aggressiv marknadsföring av alkohol är en utvecklingshämmande faktor. Detsamma gäller för regeringens arbete inom ramen för FN:s arbete med utvecklingsfrågor. En liknande begäran finns i motion 2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkande 1 och 2 samt i motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 12 och 13.

I följdmotion 2009/10:So10 av Hans Wallmark (M) begärs ett tillkännagivande om att reglerna för marknadsföring av svenskproducerade alkoholkmärken ska överensstämma med EU-reglerna om marknadsföring av alkohol.

I motion So424 av Mikael Oscarsson (KD) begärs ett tillkännagivande om att Sverige i EU ska driva frågan om att varje medlemsland självt får avgöra om det vill förbjuda alkoholareklam med hänsyn till folkhälsan.

Utskottets ställningstagande

Enligt nuvarande bestämmelser i alkohollagen ska särskild måttfullhet iaktas vid all marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter. Reklam får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol. Den får inte heller rikta sig till eller skildra barn eller ungdomar som inte fyllt 25 år. Dessa bestämmelser kommer också fortsättningsvis att gälla. Den ändring som nu föreslås innebär att bestämmelsen i 7 kap. 5 § i förslaget till alkohollag, där det anges vad framställning i bild får innehålla vid kommersiell annonsering för alkoholdrycker, utvidgas så att den blir generell tillämplig oavsett val av medium. På så sätt kommer förutom marknadsföring via Internet även annan marknadsföring, t.ex. i form av produktblad eller banderoller och affischer att omfattas av bestämmelsen. Den marknadsföring som sker via nya former av medier är ofta gränsöverskridande och svår att kontrollera genom nationella lagar och regler. Utskottet erinrar om att marknadsföringen av alkoholdrycker och dess effekter på ungas alkoholkonsumtion och skador har varit en prioriterad fråga inom folkhälsoområdet under det svenska ordförandeskapet i EU och att Sverige tagit initiativ till rådsslutsatser som bl.a. lyfter fram vikten av att minska marknadsföring av alkoholdrycker riktad till unga. Utskottet anser att det är väsentligt att Sverige också i fortsättningen för en politik som, utan att strida mot EU-rätten, är restriktiv till marknadsföring av alkohol och noterar att marknadsföringsfrågan kommer att uppmärksammas särskilt i det fortsatta nationella samarbetet inom alkohol-, narkotika-, dopnings- och tobaksområdena. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del. Motionerna 2009/10:So10 (M), 2009/10:So11 (S) yrkande 4, 2009/10:So12 (MP) yrkande 7, 2009/10:So233 (MP) yrkandena 1 och 2, 2009/10:So364 (KD) yrkande 2, 2009/10:So468 (V) yrkandena 5 och 6, So424 (KD), So545 (MP) yrkandena 10, 12 och 13 samt So578 (V) avstyrks.

Servering

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 8 kap. 1, 4, 6, 7, 9, 12, 14, 15, 17 och 19 §§ samt 9 kap. 17 §§ i regeringens förslag till alkohollag. Vidare avslår riksdagen motioner om avslag på 8 kap. 4, 6, och 14 §§ och 9 kap. 17 § i regeringens förslag till alkohollag samt motioner om handläggning av serveringstillstånd, alkoholserving på äldreboenden, uppföljning av ändrade villkor för serveringstillstånd, servering på olika transportmedel, provsmakning av alkoholdrycker hos gårdsproducenter och serveringstider samt om åldersgränser och serveringstillstånd.

Jämför reservationerna 11 (MP), 12 (MP, V), 13 (V), 14 (MP, V), 15 (MP, V) och 16 (V).

Propositionen

Handläggning av serveringstillstånd

Kommunala riktlinjer

Regeringen anser att det är av stor vikt att kommunerna har noggrant utformade riktlinjer för serveringstillstånd. Ett dokument med riktlinjer bör dels innehålla en redogörelse för vad som gäller enligt lagen och anslutande föreskrifter, dels en redogörelse för de omständigheter som hänsynen till lokala förhållanden ger anledning till. Väl genomtänkta och noggrant utformade riktlinjer skapar goda förutsättningar för att tillståndsgivningen kan ske rättssäkert, snabbt och effektivt. Förutom att ge god vägledning för beslutsfattaren bidrar de till att ansökningarna utformas korrekt och att ofullständiga sådana kan undvikas.

Det bör således slås fast i lagen att kommunerna ska ha riktlinjer för serveringstillstånd. För att såväl polismyndighetens yttrande som miljöförvaltningens ska få en ökad tyngd i beslutsprocessen bör riktlinjerna innehålla tydliga och konkreta besked om vad som gäller i detta avseende.

Det skulle därutöver vara till stor fördel både för sökandena och för kommunerna och till gagn för rättssäkerheten om riktlinjerna till sin form kunde göras mera enhetliga inom riket. FHI bör därför få i uppdrag att utarbeta en modell för riktlinjernas utformning. Även ansökningsblanketter, remisser och liknande bör kunna göras mer likformiga, och det bör ingå i FHI:s uppdrag att även se över dessa. Vid denna översyn bör man beakta sökandenas intresse av att ansökningsproceduren utformas så smidigt som möjligt.

Kunskapsprov

Regeringen anser att det är av stor vikt att den som har serveringstillstånd också har god kännedom om alkohollagens bestämmelser. Det är också viktigt att den prövning som görs är så enhetlig som möjligt i hela landet. Samtidigt är det av stort värde att prövningen av den sökandes lämplighet sker på den lokala nivån. Det är kommunen som har den lokala kännedom som behövs för att ta ställning till tillståndsansökningar, och kontakten och kommunikationen mellan kommunen och de berörda företagen på orten är central i hanteringen av serveringstillstånden och uppföljningen av hur bestämmelserna efterlevs. Det bör dock även fortsättningsvis vara kommunen som har det odelade ansvaret för prövningen av en sökandes lämplighet att inneha serveringstillstånd. Att dela upp detta på flera instanser kan innebära en ökad byråkrati och även ökade kostnader såväl för det allmänna som för de sökande.

Det bör av lagen tydligt framgå att tillräcklig kunskap om alkohollagen och anslutande föreskrifter krävs av den som har serveringstillstånd. Kravet bör gälla såväl stadigvarande som tillfälliga tillstånd. Nivån för vad som kan anses vara tillräcklig kunskap kan dock skilja sig åt mellan olika typer av tillstånd. Till stöd för kommunernas kunskapsprövning och för att främja att bedömningen sker på ett likvärdigt sätt bör FHI ansvara för att prov tas fram som kan ligga till grund för kommunernas prövning. FHI bör även ge vägledning för hur prövningen i övrigt bör utformas.

Yttrande från polismyndighet

Enligt nuvarande bestämmelser får inte tillstånd ges till servering året runt eller årligen under viss tidsperiod utan att yttrande från polismyndigheten har begärts in. Genom polismyndighetens yttrande får kommunen information om förhållanden i det område där den sökande vill etablera serveringsverksamhet och polisens bedömning av på vilket sätt dessa förhållanden kan antas bli påverkade av den sökta etableringen eller en utökning av densamma. Vidare lämnar polisen information om sökanden utifrån belastnings- och misstankeregister – uppgifter som sedan, tillsammans med andra, ligger till grund för kommunens bedömning av om sökanden är lämplig att anförtros servering av alkoholdrycker till allmänheten. Polismyndighetens yttrande till kommunen fyller därmed en viktig funktion. Remissförfarandet ger även värdefull information till polisen.

Dessa aspekter gäller dock i lika hög grad när det gäller tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten, åtminstone när det gäller större tillställningar som festivalarrangemang och liknande. Kravet på yttrande från polismyndighet bör därför utvidgas till att även gälla tillfälliga tillstånd för servering till allmänheten. Det bör dock inte vara obligatoriskt vid arrangemang av obetydlig omfattning.

Brandsäkerhet

Enligt nuvarande bestämmelser ska ett serveringsställe med tillstånd till servering till allmänheten året runt eller årligen under viss tidsperiod vara lämpligt för sitt ändamål ur brandsäkerhetssynpunkt.

Regeringen delar utredningens bedömning att brandskyddskravet i alkohollagen bör vara kvar och även omfatta lokaler som används för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande tillstånd för sådan servering. Slutna sällskap är i princip inte begränsade till storleken och skiljer sig egentligen inte heller i andra nu aktuella avseenden från allmänheten.

Olägenheter i fråga om ordning och nykterhet

Kommunerna ska enligt nuvarande bestämmelser vid tillståndsgivning bedöma riskerna för eventuella olägenheter i fråga om ordning och nykterhet samt risk för människors hälsa. Om sådana olägenheter kan befaras får serveringstillstånd vägras även om övriga krav är uppfyllda.

För att ge större eftertryck åt att det är närheten till särskilt utpekade miljöer, såsom platser där ungdomar vistas eller samlas, redan etablerade missbruks- eller brottsbelastade miljöer, trafikleder, utpräglade bostadsområden där buller från serveringsstället kan ge upphov till störningar m.m., som i typfallet innebär risker för uppkomsten av olika alkoholrelaterade olägenheter bör bestämmelsen förtydligas genom att serveringsställets belägenhet särskilt framhålls. En remissinstans har framfört att det borde finnas möjlighet att av folkhälsoskäl avslå en ansökan med hänvisning till att antalet serveringstillstånd på orten skulle bli för högt. Detta kan dock jämföras med den formulering som bestämmelsen hade före 2005 och som ändrades efter kritik av Riksdagens ombudsmän. Uttrycket uppfattades som alltför diffust och svårtolkat och ersattes därför med den nuvarande formuleringen om olägenheter i fråga om ordning och nykterhet samt risk för människors hälsa.

Tillsynsplan

Kommunen har det primära tillsynsansvaret över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker. Länsstyrelserna biträder med råd och stöd och följer hur kommunerna tillämpar bestämmelserna i alkohollagen. FHI meddelar allmänna råd och följer utvecklingen på nationell nivå.

För legitimiteten av systemet och för upprätthållandet av både tillståndsinnehavarnas och allmänhetens förtroende är det enligt regeringen helt nödvändigt att kontrollbesök verkligen äger rum. Med anledning av de förändringar som föreslås i detta lagstiftningsärende, t.ex. i fråga om krav på köksutrustning och utbud av mat, är det särskilt angeläget med en aktiv och effektiv tillsynsverksamhet. Det är samtidigt viktigt att tillsynsverksamheten tar hänsyn till den administrativa börda som läggs på tillståndsinne-

havarna i samband med tillsyn i enlighet med de riktlinjer som ställs upp i regeringens skrivelse till riksdagen om en tydlig, rättssäker och effektiv tillsyn (skr. 2009/10:79). För att betona vikten av ett effektivt tillsynsarbete föreslår regeringen att varje kommun ska upprätta en särskild tillsynsplan för efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker. Enligt regeringen utgör en väl genomtänkt tillsynsplan ett grundläggande verktyg för inventering, prioritering och uppföljning av verksamheten, vilket i sin tur ökar förutsättningarna för att tillsynsverksamheten fungerar på ett effektivt sätt över hela landet. På det viset ges det enligt regeringen mindre utrymme för utebliven eller otillräcklig tillsyn. Planen ska lämnas in till länsstyrelsen.

Cateringverksamhet

Regeringen föreslår att ett cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få ett stadigvarande serveringstillstånd. Varje serveringstillfälle ska anmälas till kommunen. Samma villkor beträffande utbud av mat och eget kök som gäller restauranger ska gälla för cateringföretag. Dock behöver företaget inte ha ett kök och tillagningsställe i varje kommun där det söker tillstånd. För att undvika onödig byråkrati och fördröjning bör kommunerna hitta smidiga samarbetsformer för tillståndshandlingen.

För cateringföretag gäller i dag att de i avsaknad av fast serveringslokal inte kan komma i fråga för stadigvarande serveringstillstånd. De är därför hänvisade till att söka tillfälliga serveringstillstånd inför varje leverans av mat och dryck till kund. Att ge cateringföretag möjlighet till stadigvarande tillstånd skulle således innebära en betydande förenkling för alla inblandade. Stadigvarande serveringstillstånd för cateringverksamhet bör dock kombineras med en skyldighet att för varje tillfälle anmäla den lokal där serveringen ska äga rum. Lokalen bör också godkännas av tillståndsmyndigheten. I vissa fall torde denna vara känd, medan man i andra fall måste göra en kontroll. Man kan därför inte helt komma till rätta med de olägenheter som dagens handläggningstider ger upphov till för cateringföretagen.

Vad gäller de invändningar som har framförts av ett antal remissinstanser om att förslaget skulle medföra oklarheter när det gäller tillsynen, framför allt vid servering i privata hem, vill regeringen framhålla följande. Förslaget innebär ingen skillnad mot i dag vad gäller ansvars- och tillsynsfrågor. Förslaget handlar om att göra det enklare och smidigare för företagen och även för kommunerna. Genom anmälningsskyldigheten får kommunen kännedom om var och när servering ska ske och kan utöva den tillsyn man anser befogad. Inte heller i dag, då det krävs tillstånd för varje tillfälle, bedrivs någon tillsyn i enskilda hem. En ytterligare konsekvens av den föreslagna förändringen är att en cateringföretagare med serveringstillstånd inte längre kommer att enbart vara hänvisad till System-

bolaget för inköp av alkoholdrycker, utan kan göra sina inköp hos parti-handlare på samma sätt som andra innehavare av stadigvarande serverings-tillstånd.

Gemensamt serveringsutrymme

Regeringen föreslår att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Varje tillståndshavare ska, då ett sådant tillstånd har meddelats, svara för att ordning och nykterhet samt vad som i övrigt gäller enligt lagen iakttas under den tid han eller hon bedriver servering. Vid misskötsamhet, som inte kan härledas till en viss restauratör, kan det gemensamma tillståndet komma att återkallas.

Frågan om möjligheten att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme har tidigare behandlats av Alkoholutredningen (SOU 2000:59). Utredningen konstaterade att det i vare sig alkohollagen eller dess förarbeten finns något hinder mot att flera serveringsställen kan ha samma serveringslokal. I den proposition som följde på Alkoholutredningen (prop. 2000/01:97) gjorde regeringen bedömningen att det även fortsättningsvis borde vara möjligt för två eller flera innehavare av tillstånd att dela på en gemensam serveringsyta samt att det inte behövdes några ytterligare klarlägganden i denna fråga. I handboken med kommentar till alkohollagen uttalar dock FHI att det av reglerna om bl.a. ansvar för och tillsyn av serveringsverksamheten följer att en och samma serveringsyta inte samtidigt kan användas av flera restaurangföretag. Man kan alltså konstatera att det föreligger en diskrepans mellan FHI:s uppfattning och regeringens uttalande i prop. 2000/01:97 i denna sak. Även bland kommunerna råder olika uppfattningar. Ett förtydligande i lagen av tillåtligheten av gemensamt serveringsutrymme är därför behövligt enligt regeringen.

En förutsättning för att få tillstånd att nyttja gemensamt serveringsutrymme ska vara att varje sökande har ett eget serveringstillstånd för sin verksamhet. Flera innehavare av tillstånd kan sedan gemensamt ansöka om att få nyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Med tanke på de komplikationer som ett gemensamt serveringsutrymme kan medföra bör tillstånd till detta föregås av särskilt noggrann prövning. Det är sålunda viktigt att lokalen eller platsen som helhet är överblickbar och att tillståndsmyndigheten uppställer sådana villkor att förutsebara problem i möjligaste mån undviks. Invändningarna mot en sådan möjlighet gäller främst svårigheter att utreda ansvarsfrågan vid ordningsstörningar av olika slag. Huvudprincipen bör vara att varje tillståndshavare ansvarar för ordningen för sin servering varvid vanliga regler gäller och att det så långt det är möjligt bör utredas vilken av tillståndshavarna som bär ansvaret för en eventuell överträdelse av alkohollagens regler. Om detta misslyckas är det dock varken rimligt eller rättssäkert att utdela någon form av sanktion till samtliga tillståndshavare. I lagen bör således föreskrivas att tillståndshavare ska kunna ges tillstånd till servering i ett gemensamt serveringsutrymme. Vid ordnings-

störningar avseende ordning och nykterhet, där det inte går att fastställa någon ansvarig bland tillståndshavarna blir det fråga om att det gemensamma tillståndet kan komma att återkallas.

Ändrade villkor för serveringstillstånd

Regeringen förslår att ett krav för att serveringstillstånd ska medges för servering till allmänheten året runt eller under viss tid är att serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett flertal maträtter av varierat slag. För servering efter kl. 23.00 får utbudet av mat begränsas. Nu gällande krav på lokalen i övrigt kvarstår.

Tillstånd för servering till allmänheten under en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle kan medges om någon form av tillredd mat tillhandahålls. Bestämmelsen om att lättdrycker ska finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning tas in i alkohollagens avsnitt om servering.

Kravet på matservering gäller inte vid provsmakning av alkoholdrycker i samband med mässor eller liknande arrangemang eller av egenproducerade alkoholdrycker vid tillverkningsställe.

Sedan alkohollagens tillkomst har matkulturen i Sverige förändrats. Detta kan enligt regeringen delvis ses som en följd av ökad invandring och svenskarnas ändrade resvanor, men förändringen kan också tillskrivas ett ökat miljö- och hälsomedvetande hos befolkningen. Det finns nu en utbredd uppfattning både i restaurangbranschen och bland tillsynsmyndigheterna om att bestämmelserna om utbud av mat samt köksutrustning, så som de kommit att uttolkas, behöver moderniseras så att tillämpningen bättre kan anpassas till den pågående utvecklingen.

Matservering ska även i fortsättningen vara ett grundläggande krav för serveringstillstånd. Sett enbart utifrån det förhållandet att berusningsnivån blir lägre om alkohol intas samtidigt med mat finns det dock inte något egentligt skäl till att behålla kravet på kök för allsidig matlagning. Huvudsaken ur denna aspekt är att det serveras sådan mat som gästerna kan förväntas beställa. Det är den allmänna standarden, såväl på maten som på miljön, som ska vara avgörande för möjligheten att få serveringstillstånd, inte typen av köksutrustning eller mat.

En grundläggande förutsättning för restaurangverksamhet är att lokalen är registrerad som livsmedelsanläggning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004, vilket innebär att de livsmedelshygieniska krav som gäller inom EU ska vara uppfyllda och garanterar att lokalen och utrustningen håller en viss standard. Restaurangen ska vidare ha ett tillräckligt antal sittplatser inom restaurangområdet, en överblickbar serveringsyta och en god standard på den allmänna utrustningen. Gästerna ska i normalfallet kunna beställa och bli serverade vid bordet. Innehavaren av tillstånd ska kunna tillhandahålla ett varierat utbud av maträtter, dvs. mat som har tillagats eller tillretts för att utgöra en del av en måltid. Såväl förrätter och huvudrätter som efterrätter ska kunna erbjudas. Det ska inte

längre vara ett nödvändigt krav att varma maträtter kan serveras, förutsatt att utbudet av mat och förhållandena i övrigt har den allmänna standard som krävs för serveringstillstånd. Utrustningen måste dock hålla en viss standard, t.ex. ska fortfarande inte vanliga lägenhetsspisar eller mikrovågsugnar för uppvärmning av prefabricerade maträtter anses vara tillräcklig utrustning. Serveringstillstånd ska inte medges om enbart enklare anrättningar, t.ex. smörgåsar, hamburgare eller varm korv med bröd, erbjuds. Det innebär att gatukök, kaféer och liknande enklare serveringsställen inte heller i fortsättningen ska kunna komma i fråga för serveringstillstånd. Det samma gäller sådana restauranger, t.ex. många hamburgerrestauranger, vars verksamhet i huvudsak är inriktad på barnfamiljer och ungdomar. Det är den sammanvägda bedömningen av utbud, kvalitet och allmän standard som ska vara avgörande. En noggrann prövning bör göras för varje enskilt serveringsställe. För inrikes trafikservering får tillståndsmyndigheten som hittills anpassa de restaurangmässiga kraven till de olika förhållanden som råder på flyg, tåg och båtar.

Genom att kravet på mat utformas på ett annat sätt än tidigare och kravet på viss köksutrustning ersätts med att det ska finnas kök för tillagning av mat i anslutning till serveringslokalen, är det enligt regeringen rimligt att anta att antalet serveringstillstånd kommer att öka något. Det är därför angeläget att tillståndsmyndigheternas prövning av dem som söker tillstånd är så noggrann som möjligt och att myndigheterna bedriver en aktiv tillsynsverksamhet. En extremt låg omsättning av mat bör t.ex. utgöra en signal för noggrann tillsyn. Kommunerna bör också i större utsträckning än vad som nu är fallet utnyttja sin möjlighet att medge tillstånd endast för servering av vin eller starköl.

Anställd personal och kassaregister

Anställd personal

För servering av spritdrycker, vin och starköl ska enligt gällande alkohollag endast sådan personal anlitas som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd från bemanningsföretag. Undantag görs för restaurangskolor med serveringstillstånd, som i utbildningssyfte får anlita skolans elever. Regeringen anser att den nu gällande bestämmelsen är otydlig då den enligt sin ordalydelse endast omfattar serveringspersonal, medan den i själva verket och i enlighet med förarbetena omfattar flera andra kategorier, såsom köks- och städpersonal. Regeringen instämmer i utredningens bedömning att bestämmelsen bör förtydligas. Liksom vad som hittills har gällt ska köks- och serveringspersonal vara anställd av tillståndshavaren eller inhyrd av bemanningsföretag. En grupp som bör undantas är elever vid restaurangskolor. För att tillgodose behovet av utbildningsplatser bör restaurangskolorna ges en möjlighet att hänvisa eleverna inte bara till skolornas egna restaurangverksamheter utan även till andra restauranger med

serveringstillstånd. Kravet på anställning hos tillståndshavaren bör inte heller gälla ordningsvakter som är förordnade enligt 2 § 4 lagen (1098:578) om ordningsvakter och därmed står under polismyndighetens kontroll.

Då de s.k. entrévärdarna i högsta grad har inflytande över nykterhet och ordning genom att avgöra vilka personer som ska släppas in för servering, och då de till skillnad från ordningsvakter med polisförordnande saknar varje form av godkännande, anser regeringen att även dessa bör omfattas av kravet att vara anställda av tillståndshavaren eller inhyrda av bemanningsföretag. Då det även kan tänkas att annan personal än entrévärdar har uppgifter som är av betydelse för ordning och säkerhet bör lagtexten ges en mer generell utformning så att all personal med uppgifter av betydelse för ordning och nykterhet omfattas, med undantag av ordningsvakter med förordnande av polis.

Flera remissinstanser menar att även garderobspersonal bör ingå i den krets som ska vara anställd av tillståndshavaren eller inhyrd av bemanningsföretag. Regeringen anser att personal som både har till uppgift att ansvara för garderob och vaka över ordning och nykterhet bör vara anställd av tillståndshavaren. Regeringen anser dock inte att den enskilde företagarens frihet att själv strukturera sin verksamhet bör inskränkas ytterligare genom att utvidga bestämmelsen till att i alla lägen även gälla garderobspersonal. Det bör även framhållas att det förhållandet att personal inte är anställd inte innebär att tillståndshavaren saknar ansvar för eventuella oegentligheter. De krav som ställs på denne innebär att ingen ekonomisk misskötsamhet får förekomma i verksamheten oberoende av om en eller flera delar av verksamheten är uthyrd. Om oredovisade intäkter eller svart arbetskraft förekommer i uthyrd delar med tillståndshavarens vetskap utan att denne gör något åt det, bör serveringstillståndet ifrågasättas. För att underlätta sådan kontroll kan kommunen i serveringstillståndet ställa som villkor att personal som inte är anställd av tillståndshavaren ska anmälas till kommunen.

Kassaregister

Den 1 juli 2003 infördes i alkohollagen en skyldighet för innehavare av serveringstillstånd att registrera all försäljning i ett certifierat kassaregister. Kommunen kunde bevilja undantag för servering inom ideella föreningar eller liknande slutna sällskap. Denna bestämmelse i alkohollagen upphörde att gälla den 1 januari 2010, då lagen (2007:592) om kassaregister m.m. trädde i kraft. Genom denna lag har kravet på registrering av kontantförsäljning i kassaregister utvidgats till att omfatta alla företag som säljer varor och tjänster mot kontant betalning.

Enligt lagen om kassaregister undantas dock torg- och marknadshandel. Sådan handel definieras i lagen (1998:514) om särskild skattekontroll av torg- och marknadshandel som all handel utom sådan som en näringsidkare stadigvarande bedriver i permanenta lokaler eller i omedelbar anslutning till dessa. Undantagsbestämmelsen i lagen om kassaregister är

därmed bl.a. tillämplig på alkoholserving som bedrivs med stöd av tillfälligt serveringstillstånd utomhus eller i en icke permanent lokal, t.ex. vid festivaler och liknande och på sommarrestauranger i tillfälliga lokaler.

Skälet till att torg- och marknadshandeln undantogs från kravet på certifierade kassaregister var bl.a. att det mot bakgrund av de speciella förhållanden som råder för torg- och marknadshandeln fanns mycket som talade för att ett sådant krav skulle innebära en orimlig börda för denna typ av handel. Att detta får till följd att tillfällig restaurangverksamhet med alkoholserving, för vilken kassaregister tidigare har krävts enligt den tidigare bestämmelsen i alkohollagen, nu oavsett verksamhetens omfattning är undantagen från kravet på kassaregister är dock en effekt som inte är önskvärd. Kravet på serveringsställen att ha certifierat kassaregister har setts som ett effektivt verktyg för att motverka förekomsten av oredovisade intäkter och svart arbetskraft, och omsättningen för en sådan verksamhet är ofta relativt omfattande. Den som har tillstånd för servering av alkoholdrycker till allmänheten bör därför, till skillnad från övrig torg- och marknadshandel, omfattas av skyldigheten att föra kassaregister. Regeringen lägger fram ett förslag om ändring i lagen (1998:514) om kassaregister.

Provsmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m.

Regeringen föreslår att det ska vara tillåtet att arrangera provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten. Om arrangören har ett serveringstillstånd som omfattar de alkoholdrycker som kommer att erbjudas provsmakning av och den lokal där mässan arrangeras, ska anmälan göras till kommunen om arrangemanget. Det ska också vara möjligt för utställarna att enskilt eller gemensamt få ett tillfälligt tillstånd för provsmakning. Kravet på matserving ska inte gälla vid provsmakning.

Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården ska kunna erbjuda provsmakning på tillverkningsstället. För den som har ett serveringstillstånd ska det vara tillåtet att inom ramen för detta, efter anmälan till kommunen, anordna provsmakning. Den som inte har serveringstillstånd ska kunna få ett särskilt tillstånd för anordnande av provsmakning.

De nu gällande reglerna i alkohollagen medger inte att partihandlare marknadsför sina produkter direkt till allmänheten genom mässor och provningar. Där tillstånd har getts till sådana arrangemang har det skett genom tänjning av lagen på ett sätt som inte varit i enlighet med lagstiftarens intentioner. Tillfälliga serveringstillstånd har getts till utställarna eller också har en restauratör medgivits att ordna sådana aktiviteter inom ramen för existerande serveringstillstånd. Länsstyrelsen i Stockholms län har i en skrivelse till Socialdepartementet i juli 2006 (S2006/5656/FH, överlämnad till Alkohollagsutredningen) uppmärksammat departementet på att det enligt gällande lagstiftning inte finns möjlighet att arrangera spritdrycks-

öl- eller vinmässor för allmänheten trots att det inte är ovanligt att sådana mässor anordnas. Länsstyrelsen har efterlyst en reglering som tillåter sådana mässor.

Det kan också enligt regeringen anföras invändningar mot anordnande av vinmässor utifrån de allmänna reglerna om marknadsföring av alkoholdrycker, då det kan uppfattas som uppmanande till bruk av alkohol. En mässa har emellertid karaktär av konsumentupplysning och vänder sig främst till personer som vill prova kvaliteten på olika drycker. Den som går dit är medveten om att det handlar om marknadsföring av sådana. De allmänna reglerna för marknadsföring av alkoholdrycker gäller dock. Såvitt känt har inte några anmärkningar med avseende på ordning och nykterhet föranletts av mässor eller liknande arrangemang som varit öppna för allmänheten. Det finns därför skäl att i alkohollagen uttryckligen tillåta denna typ av arrangemang.

Återkallelse och andra sanktioner

Regeringen föreslår att ytterligare en påföljd för innehavare av serveringstillstånd, erinran, införs i den nya alkohollagen. Erinran eller varning ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen. I allvarigare fall ska återkallelse kunna ske utan föregående varning.

Nuvarande reglering i alkohollagen anger att kommunen under vissa förutsättningar ska återkalla serveringstillstånd (7 kap. 19 §). I stället för återkallelse kan tillståndshavaren meddelas varning, om varning av särskilda skäl kan anses vara en tillräcklig åtgärd (7 kap. 20 §).

Regeringen konstaterar att ringa förseelser och allvariga överträdelser behandlas i formell mening på likartat sätt i nuvarande alkohollag. Redovisad statistik tyder dock på att varning används som ett förstahandsalternativ av kommunerna. En återkallelse är, enligt regeringen, en synnerligen ingripande åtgärd och bör förekomma endast i de allvarigaste fallen. Regeringen anser därför att det finns goda skäl att vidta de justeringar i lagen som utredningen föreslår. Även en varning är en ingripande åtgärd och ett allvarligt utpekande av en restaurangägare. Utredningen har därför föreslagit att en mildare påföljd, erinran, ska införas. Så som utredningen har konstaterat, förekommer det redan hos vissa kommuner genom att man ger skriftliga anmärkningar, ibland t.o.m. benämnda erinran.

Regeringen delar utredningens bedömning och föreslår att erinran införs som en påföljd i alkohollagen samt att erinran och varning ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelser av lagen. En återkallelse bör dock inte obligatoriskt föregås av varning. De allmänna kriterier som i dag gäller för utdelande av påföljd bör i huvudsak behållas.

- Erinran ska kunna användas vid lindriga förseelser. Därmed är inte avsikten att *varje* förseelse ska medföra påföljd; det kan ju röra sig om missförstånd eller av andra skäl te sig som ursäktligt. Om det uppenbarligen rör sig om ett enstaka tillfälle bör påföljd också kunna avstås.
- Varning bör komma i fråga som en påföljd vid överträdelse som är allvarliga, dock inte i sådan grad att en återkallelse ter sig nödvändig. Det kan röra sig om brister i ekonomiskt hänseende eller personlig lämplighet, servering av underårig samt upprepade förseelser av i och för sig lindrig art. Om någon har fått flera erinringar, särskilt om de avser samma typ av förseelse, bör varning tillgripas vid ett upprepande.

Om en tillståndshavare tidigare har tilldelats en eller flera varningar och gör sig skyldig till en ny förseelse som inte endast är bagatellartad, eller underlåter att rätta till missförhållande som föranlett varning, bör man överväga att dra in tillståndet. Vid bedömningen bör man ta hänsyn till varningens eller varningarnas art samt vilken tid som förflutit mellan de olika händelser som föranlett denna eller dessa samt den aktuella förseelsen. Även med en ordning där påföljderna kan trappas upp successivt är det uppenbart att det finns tillfällen då återkallelse måste ske utan föregående varning.

Motioner

Handläggning av serveringstillstånd

I följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) finns i yrkande 4 en begäran om att ge kommunen en möjlighet att kunna begränsa antalet serveringstillstånd i en stad eller stadsdel av folkhälsoskäl. I motion So431 av Helena Leander m.fl. (MP) finns en liknande begäran.

I motion 2009/10:So379 av Karin Åström m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om att utskänkningstillstånd för alkohol bör grundas mer på alkohol- och socialpolitiska avväganden ur ett folkhälsoperspektiv. I motion So538 av Karin Åström m.fl.(S) finns en liknande begäran.

I motion 2009/10:So612 av Kent Härstedt (S) begärs ett tillkännagivande om att reglerna för utskänkningstillstånd bör ses över så att de blir tydligare och får en bättre efterlevnad. I motion So343 av samma motionär finns en liknande begäran.

I motion 2009/10:So202 av Rolf Gunnarsson (M) begärs ett tillkännagivande om att bestämmelserna som reglerar serveringstillstånd ska förenklas.

I motion 2009/10:So588 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C) begärs ett tillkännagivande om att göra det möjligt att överklaga kommunens beslut när det gäller positiva besked om alkoholtillstånd.

I motion 2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att hanteringen av alkoholtillstånd bör ses över särskilt. I yrkande 4 begärs ett tillkännagivande om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att antalet serveringstillstånd minskas. I yrkande 7 begärs ett tillkännagivande om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att minska tillgängligheten genom servering och försäljning av alkohol på serverings- och försäljningsställen.

Alkoholservering på äldreboenden

I motion 2009/10:So396 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M) begärs ett tillkännagivande om att tillåta alkoholservering på äldreboenden. Ett likalydande yrkande finns i motion So351 av samma motionär.

Ett liknande yrkande finns i motion 2009/10:So514 av Tomas Tobé (M).

Cateringverksamhet

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 4 begärs att riksdagen ska avslå förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringsstillstånd. Motionärerna anser att det inte behövs någon förändring av dessa bestämmelser samt att en sådan ändring skulle göra att det uppstår tveksamheter kring ansvar och tillsyn. En likalydande begäran finns i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 6.

Gemensamt serveringsutrymme

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 5 att riksdagen ska avslå förslaget om att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att nyttja gemensamt serveringsutrymme. Motionärerna anser att det också här kan uppstå svårigheter kring ansvarsfrågor och tillsyn.

Uppföljning av ändrade villkor för serveringstillstånd

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 5 ett tillkännagivande om att regeringen under de kommande tre åren årligen bör redovisa för riksdagen hur antalet serveringstillstånd utvecklas och vilka alkoholpolitiska konsekvenser de nya reglerna fått i kommunerna. En likalydande begäran finns i följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 6 och i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 3 samt i motion So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 3.

Servering på olika transportmedel

I motion 2009/10:So375 av Betty Malmberg (M) begärs ett tillkännagivande om att den nya alkohollagen bör vara neutral då det gäller vilka transportmedel som används för yrkesmässig personbefordran som kan medges serveringstillstånd. Ett likalydande yrkande finns i motion So411 av samma motionär.

Provsmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m.

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 7 att riksdagen ska avslå förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten. Enligt motionärerna innebär detta större möjligheter för ren marknadsföring, vilket inte kan ses som förenligt med en restriktiv alkoholpolitik. Vidare minskar möjligheterna att välja att befinna sig i alkoholfria miljöer. I följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) finns en likalydande begäran i yrkande 8.

Provsmakning av alkoholdrycker hos gårdsproducenter

I motion 2009/10:So236 av Maria Plass (M) yrkande 2 begärs ett tillkännagivande om nödvändigheten av att tillåta svenska gårdsproducenter att servera sina alkoholhaltiga drycker i form av vin, öl och cider direkt till en potentiell konsument genom utskänkningstillstånd specialformulerat för detta ändamål.

Återkallelse och andra sanktioner

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 8 att riksdagen avslår förslaget om att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen. Motionärerna anser att det inte behövs fler typer av varningar utan att man i stället bör använda sig av återkallelse i högre grad. En likalydande begäran finns i följdmotion 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 9.

I motion 2009/10:Ju409 av Cecilia Wigström i Göteborg (FP) begärs i yrkande 8 ett tillkännagivande om att tillståndet för alkoholservice bör förloras om inte all försäljning – inklusive utleasade garderober och entréer – på stället registreras i certifierade kassaregister. I yrkande 10 begärs ett tillkännagivande om ett förtydligande i alkohollagen om att tillståndshavaren får strikt ansvar för all verksamhet i den lokal där det serveras alkohol. I yrkande 11 begärs ett tillkännagivande om att den som har tillstånd för alkoholservice bör ha strikt ansvar för att även personal i utleasad garderob eller entré antecknas i personalliggaren. I yrkande 12 begärs ett tillkännagivande om att förbättra den kommunala alkoholtillsynen. I yrkande 13 begärs ett tillkännagivande om att fullt ut

använda alkohollagens möjligheter att dra in serveringstillståndet för restaurangrörelser där det förekommer svarta betalningar eller brister som inte är bagatellartade i den ekonomiska redovisningen.

I motion 2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) begärs i yrkande 3 ett tillkännagivande om att ansvaret för tillsynen och beslut om åtgärder vid överträdelse av alkohollagens bestämmelser bör utvärderas och ses över.

I motion 2009/10:So611 av Kent Härstedt (S) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om kommunernas tillsyn. Motionären anser att kommunernas politiker bör bli mer politiskt handlingskraftiga samt att kommunerna bör fråntas sitt tillsynsuppdrag om de inte sköter sitt uppdrag. Tillsynen bör i så fall skötas av staten på kommunens bekostnad. Ett liknande yrkande finns i motion So344 samma motionär yrkande 4.

Serveringstider

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 10 ett tillkännagivande om att utredningsförslaget om att alkohol inte ska få serveras efter kl. 3.00 bör genomföras.

I motion 2009/10:So260 av Sofia Arkelsten (M) begärs ett tillkännagivande om att beslut om serveringstillstånd också fortsättningsvis ska fattas av den enskilda kommunen i stället för att det införs en generell bestämmelse som tidsbegränsar serveringstillstånd till 1.00 eller, efter särskild prövning, till 3.00.

I motion 2009/10:So316 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M) begärs ett tillkännagivande om att det, till skillnad från vad som gäller i dag, borde vara så att den enskilde krogägaren i första hand ska få avgöra vilken stängningstid en krog ska ha. Ett likalydande yrkande finns i motion So345 av samma motionärer.

I motion So560 av Per Lodenius och Karl-Axel Nordell (C, KD) begärs ett tillkännagivande om att låta Folkhälsoinstitutet utvärdera serveringstider på restaurang. Motionärerna anser att man i Sverige bör tillämpa kortare serveringstider på restaurang och att Folkhälsoinstitutet bör få i uppdrag att utvärdera hur försäljnings- och konsumtionsmönster förändras och att regeringen utifrån den utvärderingen ges i uppdrag att föreslå eventuella åtgärder.

Åldersgränser och serveringstillstånd

I motion So349 av Anders Åkesson (C) begärs ett tillkännagivande om att ungdomar ska ha möjlighet att tillsammans med förälder eller målsman vistas i lokal med utskänkningstillstånd.

Ny utredning

Regeringen beslutade den 4 mars 2010 om kommittédirektiv för alkoholservering på särskilda boenden (dir. 2010:21 med tilläggsdir. 2010:85). En särskild utredare ska utreda frågan om möjligheten att tillåta servering av alkoholdrycker på särskilda boenden. Uppdraget ska redovisas senast den 1 maj 2011.

Utskottets ställningstagande

Utskottet välkomnar nya bestämmelser om handläggningen av serveringstillstånd. När det gäller förslaget om att kommunerna ska ha riktlinjer för serveringstillstånd delar utskottet regeringens bedömning att detta är till fördel både för sökandena och för kommunen samt att det gagnar rättssäkerheten. Vidare delar utskottet bedömningen att det även fortsättningsvis ska vara kommunen som har ansvaret för prövningen av en sökandes lämplighet att inneha serveringstillstånd samt att det till stöd för kommunens bedömning i det avseendet är lämpligt att sökanden genomgår ett kunskapsprov. Regeringen föreslår vidare ett förtydligande av bestämmelsen om att kommunen vid tillståndsgivningen ska bedöma riskerna för eventuella olägenheter i fråga om ordning och nykterhet samt risk för människors hälsa. Om sådana olägenheter kan befaras får serveringstillstånd vägras även om övriga krav är uppfyllda. Varje kommun ska ha en tillsynsplan i syfte att göra tillsynsarbetet mer effektivt. Sammanfattningsvis delar utskottet regeringens bedömningar i dessa delar och tillstyrker bifall till 8 kap. 9, 12 och 17 §§ i förslaget till alkohollag. Motionerna 2009/10:So12 (MP) yrkande 4, 2009/10:So202 (M), 2009/10:So379 (S), 2009/10:So468 (V) yrkandena 2, 4 och 7, 2009/10:So612 (S), So343 (S), So431 (MP) och So538 (S) avstyrks. När det gäller frågan om möjligheten att överklaga positiva beslut om serveringstillstånd påminner utskottet om bestämmelsen i 22 § förvaltningslagen (1986:223) som förskriver att ett beslut får överklagas av den som beslutet angår, om det gått honom emot och beslutet kan överklagas. Motion 2009/10:So588 (C) avstyrks.

Utskottet noterar att regeringen tillsatt en särskild utredare med uppdraget att bl.a. utreda frågan om möjligheten att tillåta servering av alkoholdrycker på särskilda boenden och att uppdraget i den delen ska redovisas senast den 1 maj 2011 (dir. 2010:21 och 2010:85). Utskottet anser att resultatet av utredningens arbete bör inväntas. Motionerna 2009/10:So396 (M), 2009/10:So514 (M) och So351 (M) avstyrks.

Cateringföretag kommer enligt 8 kap. 4 § i förslaget till alkohollag att ges möjlighet att få stadigvarande serveringstillstånd, trots att de saknar fast serveringslokal. Ett sådant tillstånd kommer att kombineras med en skyldighet för cateringföretaget att för varje tillfälle anmäla den lokal där serveringen ska äga rum. Detta innebär en förenkling för de inblandade. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motionerna So9 (V) yrkande 4 och So12 (MP) yrkande 6.

Av 8 kap. 14 § i förslaget till alkohollag framgår att serveringstillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Utskottet delar regeringens bedömning att ett sådant förtydligande behövs och noterar att tillståndet ska ges under förutsättning att varje sökande har ett eget serveringstillstånd. Utskottet tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker motion So9 (V) yrkande 5.

Av 8 kap. 15 § i förslaget till alkohollag framgår att matsservering även i fortsättningen ska vara ett grundläggande krav för serveringstillstånd. Det ska dock inte längre vara ett nödvändigt krav att varma maträtter kan serveras. Utskottet delar regeringens bedömning att de omständigheterna att kravet på mat utformas på ett annat sätt än tidigare och att kravet på viss köksutrustning ersätts med att det ska finnas kök i anslutning till serveringslokalen kan komma att leda till att antalet serveringstillstånd kommer att öka något och att det därför är angeläget att myndigheterna bedriver en aktiv tillsynsverksamhet. Utskottet vill också understryka att gatukök, kafeér och liknande enklare serveringsställen inte heller i fortsättningen ska kunna komma i fråga för serveringstillstånd. Detsamma gäller sådana restauranger, t.ex. många hamburgerrestauranger, vars verksamhet i huvudsak är inriktad gentemot barnfamiljer och ungdomar. Utskottet har vidare fått veta att regeringen avser att årligen till riksdagen redovisa uppgifter om hur antalet serveringstillstånd utvecklas. Sådana uppgifter har sedan länge redovisats av Statens folkhälsoinstitut i den årliga rapporten Alkoholstatistik. Utskottet utgår från att regeringen kommer att följa utvecklingen noga. Utskottet tillstyrker förslaget till 8 kap. 15 §. Motionerna 2009/10: So9 (V) yrkande 6, 2009/10:So11 (S) yrkande 5, 2009/10:So12 (MP) yrkande 3 och So545 (MP) yrkande 3 får anses delvis tillgodosedda.

Utskottet noterar att regeringen inte föreslagit någon ändring i den bestämmelse som anger vilken kommun som meddelar serveringstillstånd för inrikes trafik på fartyg, luftfartyg och järnvägståg, s.k. trafikservering. Utskottet anser att riksdagen inte bör ta något initiativ med anledning av motionerna 2009/10:So375 (M) och So411 (M). Motionerna avstyrks. Utskottet tillstyrker propositionen i den delen.

Utskottet ställer sig bakom 8 kap. 6 § i förslaget till alkohollag om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m. och tillstyrker propositionen i den delen. Motionerna So9 (V) yrkande 7 och So12 (MP) yrkande 8 avstyrks.

Utskottet ställer sig också bakom förslaget att tillåta den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården att kunna erbjuda provsmakning på tillverkningsstället. Utskottet, som tillstyrker förslaget till 8 kap. 7 § i alkohollagen, anser motion So236 (M) tillgodosedd och avstyrker densamma.

Regeringen föreslår att det införs ytterligare en påföljd, erinran, för innehavare av serveringstillstånd. Utskottet delar regeringens bedömning att erinran och varning ska vara ett förstahandsalternativ vid överträdelse av lagen och att en återkallelse, som är en synnerligen ingripande åtgärd, inte

alltid bör föregås av en varning samt att de allmänna kriterier som i dag gäller för utdelande av påföljd i huvudsak bör behållas. Utskottet, som anser att det är positivt med ett mer nyanserat sanktionssystem, tillstyrker således förslaget till 9 kap. 17 § i alkohollagen och avstyrker motionerna 2009/10:So9 (V) yrkande 8, 2009/10:So12 (MP) yrkande 12, 2009/10:Ju409 (FP) yrkandena 8 och 10–13, 2009/10:So468 (V) yrkande 3, 2009/10:So611 (S) yrkande 4 och So344 (S) yrkande 4.

Utskottet tillstyrker 8 kap. 19 § i förslaget till alkohollag om oförändrade serveringstider. Utskottet utgår från att regeringen följer frågan om vilka serveringstider som tillämpas. Motionerna 2009/10:So9 (V) yrkande 10, 2009/10:So260 (M), 2009/10:So316 (M), So345 (M) och So560 (C, KD) avstyrks.

Utskottet erinrar om att det inte finns några nationella bestämmelser som reglerar möjligheten för personer under 18 år att vistas i lokaler där det bedrivs verksamhet med serveringstillstånd. Motion So346 (C) avstyrks.

Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen bifaller 6 kap. 2, 5 och 6 §§ samt 9 kap. 10 § i regeringens förslag till alkohollag. Vidare avslår riksdagen ett motionsyrkande om avslag på 6 kap. 2, 5 och 6 §§ i regeringens förslag till alkohollag och ett motionsyrkande om uppföljning av att kravet på tillstånd tas bort.

Jämför reservation 17 (V).

Propositionen

Definitioner

Teknisk sprit definieras som sprit avsedd att användas för tekniskt, industriellt, medicinskt, vetenskapligt eller annat jämförligt ändamål och som är hänförlig till KN-nr 2207 eller 2208 enligt den lydelse av Kombinerade nomenklaturen (KN) enligt rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juni 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan som gällde den 19 oktober 1992.

Alkoholhaltigt preparat definieras som en vara som färdigställts för slutlig användning, som innehåller mer än 2,25 volymprocent alkohol och som inte är alkoholdryck eller teknisk sprit och inte heller ett sådant läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (1992:859).

Alkoholhaltigt preparat är inget enhetligt begrepp, utan det betecknar en vara eller produkt som innehåller alkohol över en viss koncentration och som inte är teknisk sprit eller alkoholdryck eller ett läkemedel enligt de definitioner som finns för dessa varor. Det finns ca 2 000 olika alkoholhal-

tiga preparat enligt den förteckning Läkemedelsverket har. Alkoholhaltiga preparat kan ha vitt skilda användningssätt. De kan vara avsedda för förtäring, och de kan vara avsedda att inte förtäras. Bland de preparat som är avsedda för förtäring finns bl.a. vissa sammansatta alkoholhaltiga beredningar (som aromer) för framställning av exempelvis läskedrycker. Vidare kan nämnas frukt av olika slag i alkoholhaltig lag – fikon i konjak, hallonsylt med whisky, punschpraliner och matlagningsvin. Det finns också vissa alkoholhaltiga kosttillskott.

Som exempel på alkoholhaltiga preparat som inte är avsedda för förtäring kan nämnas parfym, vissa färger, förtunnningar, rengöringsmedel, kosmetika och köldbärare för kylanläggningar. Vidare kan nämnas brännvätskor och bilvårdsmedel, såsom karburatorsprit och spolarvätska, samt etanolhaltiga drivmedel, såsom E85.

Teknisk sprit

Regeringen föreslår att tillstånden för införsel, försäljning och inköp av teknisk sprit avskaffas och ersätts i alkohollagen med en rätt för den som är godkänd upplagshavare enligt bestämmelserna i LAS att bedriva handel med teknisk sprit. Den som enligt alkohollagen har rätt att sälja teknisk sprit får även köpa samt införa, importera, föra ut eller exportera sådana varor. För fullständigt denaturerad teknisk sprit ska gälla fri handel, utan krav på tillstånd för införsel eller försäljning.

Regeringen anser att det, på samma sätt som anförts när det gäller tillverkning av sprit och alkoholdrycker, framstår som angeläget att så långt möjligt rationalisera och samordna de olika tillstånds- och kontrollsystemen för handeln med teknisk sprit. Lagstiftningen bör även på detta område i första hand bygga på den skatterättsliga regleringen, då kontrollbehoven är särskilt framträdande vad gäller den obeskattade spriten. Rätten att enligt alkohollagen föra in och handla med teknisk sprit skulle i princip kunna grunda sig på enbart det godkännande som ges enligt LAS. Att utan inskränkningar helt ersätta tillstånden enligt LFT med regleringen i LAS skulle dock medföra vissa kontrollproblem. Kretsen av importörer och försäljare skulle bli svåröverskådlig, och det skulle försvåra, om inte omintetgöra, en effektiv kontroll ur ett folkhälsoperspektiv. Dessutom behövs vissa närmare föreskrifter för den inhemska handeln, bl.a. i form av föreskrifter om denaturering.

Bakom lagstiftningen om begränsningar i handeln med teknisk sprit ligger sådana folkhälsoaspekter som avses i artikel 36 i EUF-fördraget, och som under vissa förutsättningar kan motivera avsteg från EU:s princip om varors fria rörlighet. Även den nya lagstiftningen på området för teknisk sprit har till syfte att förhindra att den tekniska spriten förtäras. Den ska exklusivt reglera rätten att till landet föra in, inom landet sälja och köpa och från landet föra ut sådan sprit. Särskilda överväganden måste dock göras när det gäller teknisk sprit som faller under begreppet fullständigt denaturerad teknisk sprit.

Fullständigt denaturerad sprit

Beträffande fullständigt denaturerad sprit har medlemsländerna i EU kommit överens om avvikande beskattnings- och förfaranderegler. Spriten ska, enligt vad man kommit överens om på gemenskapsnivå, vara skattebefriad i alla EU-länder om den innehåller denatureringsämnen som är godkända för fullständig denaturering i något medlemsland. Möjligheterna att i Sverige utöva kontroll över detta slag av sprit är betydligt mindre än möjligheterna att utöva kontroll över annan, skattepliktig, teknisk sprit.

Det kan inte från svensk sida ställas upp några generella begränsningar för införsel, import, försäljning och inköp inom landet av fullständigt denaturerad teknisk sprit. Att härvid göra åtskillnad så att fri handel skulle gälla endast för fullständigt denaturerad sprit från ett annat EU-land kan inte ses som en lämplig ordning, bl.a. med hänsyn till att svensk nationell lagstiftning genom 7 § LAS medger skattebefrielse för sådana varor även från tredjeländer.

Trots att det enligt förslaget i lagen inte uppställs några särskilda begränsningar för handeln m.m. med fullständigt denaturerad sprit, bör det dock finnas möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att vid behov utfärda föreskrifter som kan omfatta även sådan teknisk sprit. Föreskrifträtten för handel med teknisk sprit bör således inte inskränkas till att avse endast odenaturerad eller ofullständigt denaturerad teknisk sprit. Det ligger i sakens natur att föreskrifter om försäljning av fullständigt denaturerad teknisk sprit får meddelas endast om det är särskilt angeläget ur folkhälsosynpunkt.

Tillsyn och kontroll

Regeringen har bemött FHI:s och Läke-medelsverkets farhågor om att ett borttagande av tillståndssystemet kommer att medföra ett okontrollerat flöde av teknisk sprit i samhället med stora risker för folkhälsan. Regeringen anför att den omständigheten att tillståndssystemen för införsel och försäljning tas bort inte innebär att handeln med teknisk sprit kommer att kunna bedrivas utan samhällets kontroll. Rätten att bedriva handel med teknisk sprit kommer att knytas till godkännande som upplagshavare enligt LAS, och de aktörer som det är fråga om omfattas redan i dag av Skatteverkets kontroll. Regeringen anser att den kontroll som Skatteverket utför av dem som handlar med teknisk sprit, på samma sätt som när det gäller tillverkare av sprit och alkoholdrycker, i stor utsträckning tillgodoser de alkoholpolitiska behoven (s. 128 i prop.).

Alkoholhaltiga preparat

Som framhållits tidigare i detta lagstiftningsärende är den fria rörligheten för varor ett av fundamenten för den europeiska unionen, i enlighet med artikel 34 i EUF-fördraget. Vissa begränsningar är dock tillåtna, t.ex. för att skydda folkhälsan, i enlighet med artikel 36 i EUF-fördraget. De begräns-

ningar som införs ska dock vara proportionerliga till ändamålet. Att ha generella krav på tillstånd för handel med varor enbart av den anledningen att varorna innehåller alkohol är i strid med EUF-fördraget.

En allmän utgångspunkt bör således vara att handeln med alkoholhaltiga preparat ska vara fri, utan krav på sådant införseltillstånd eller försäljningsgodkännande som föreskrivs i LFT. Vissa allmänna krav som är motiveerade med hänsyn till skyddet för folkhälsan bör dock ställas för att varorna ska få säljas fritt inom landet. Möjlighet måste dessutom finnas att ingripa i vissa situationer då fara föreligger för liv och hälsa.

Det sagda innebär att det i alkohollagen inte ska finnas någon särskild detaljreglering av hanteringen av alkoholhaltiga preparat, varken för produkter som är avsedda för förtäring eller för produkter som inte är avsedda att förtäras. En annan sak är att andra regelverk kan innehålla handelsbegränsningar, inbegripet föreskrifter om bl.a. införsel eller import, för varor som är att betrakta som alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen. En stor del av de alkoholhaltiga preparaten faller in även under livsmedelslagstiftningen. Som exempel kan nämnas ”fikon i konjak”, choklad med likörfyllning och aromer.

Enligt LFT får ett alkoholhaltigt preparat inte säljas eller lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att användas i berusningssyfte. En motsvarande regel bör finnas även i den nya lagstiftningen. Det bör vidare föreskrivas vissa allmänna krav på alkoholhaltiga preparat för yrkesmässig försäljning.

Missbruk av alkoholhaltiga preparat har, såvitt är känt, främst förekommit av preparat såsom T-röd, rakvatten och munvatten. I dag gäller beträffande denatureringen av bl.a. sådana preparat att denna ska förhindra konsumtion med minsta möjliga skada hos den som ändå konsumerar varan. Detta bör gälla även fortsättningsvis.

Alkoholhaltiga preparat kan dock innehålla även andra ämnen än denatureringsämnen som ensamma eller tillsammans med andra ämnen gör att varan får en sådan sammansättning att den medför allvarlig fara för liv eller hälsa. Vidare kan tänkas att alkoholhalten hos en vara, där risk finns för förtäring, är så hög att halten i sig medför allvarlig fara för liv eller hälsa. Mot bakgrund av detta bör det därför ges möjlighet för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om försäljning av alkoholhaltiga preparat om det behövs för att skydda liv och hälsa. Föreskrifterna bör även kunna innefatta förbud mot försäljning vid synnerliga skäl.

För att skydda folkhälsan bör man även ställa ett allmänt krav på att alkoholhaltiga preparat som inte är avsedda för förtäring inte genom smak, färg, förpackningsutformning eller liknande får medföra risk för förväxling med alkoholdryck eller på annat sätt uppmuntra till förtäring. Även i dessa fall bör det finnas möjlighet att meddela föreskrifter för försäljningen. Som exempel på föreskrifter som kan komma i fråga kan nämnas t.ex. att

ett visst slag av alkoholhaltigt preparat får säljas endast till personer över 20 år, endast över disk, endast i vissa förpackningsstorlekar eller endast på apotek.

Motioner

Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

I följdmotion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) begärs i yrkande 9 att riksdagen ska avslå förslaget om att ta bort kraven på tillstånd för handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. Motionärerna påminner om att flera remissinstanser har kritiserat detta förslag eftersom samhället mister kontrollen över verksamheten och det finns stora risker för att produkterna används i icke avsett syfte.

Uppföljning av att kravet på tillstånd tas bort

I följdmotion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) begärs i yrkande 6 ett tillkännagivande om att regeringen noga bör följa utvecklingen och återrapporera till riksdagen om konsekvenserna av att kravet på tillstånd för handel med teknisk sprit, fullständigt denaturerad sprit och alkoholhaltiga preparat tas bort. Motionärerna delar remissinstansernas oro över konsekvenserna av att kravet på tillstånd avskaffas.

Utskottets ställningstagande

Utskottet delar regeringens bedömning att det är angeläget att det är långt möjligt rationalisera och samordna de olika tillstånds- och kontrollsystemen för handeln med teknisk sprit. Lagstiftningen bör även på detta område i första hand bygga på den skatterättsliga regleringen, eftersom kontrollbehoven är särskilt framträdande vad gäller den obeskattade spriten. Utskottet delar vidare bedömningen att handeln med alkoholhaltiga preparat ska vara fri, utan krav på införseltillstånd eller godkännande. För att skydda folkhälsan föreskrivs dock vissa allmänna krav på preparaten för att de ska få säljas fritt. Utskottet tillstyrker förslaget till 6 kap. 2, 5 och 6 §§ i förslaget till alkohollag och avstyrker So9 (V) yrkande 9.

Utskottet noterar den föreslagna bestämmelsen i 9 kap. 10 § om skyldigheten för statliga och kommunala myndigheter att underrätta den myndighet som regeringen bestämmer om de får kännedom om något som kan ha särskild betydelse för tillämpningen av bestämmelserna om teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. Statens folkhälsoinstitut blir enligt förslaget ansvarigt för tillsynen i denna del. Där i ligger en rapporteringsskyldighet till regeringen. Utskottet förutsätter att regeringen noga följer utvecklingen och återkommer till riksdagen med en redovisning. Utskottet tillstyrker förslaget till 9 kap. 10 § alkohollagen. Motion 2009/10:So11 (S) yrkande 6 är delvis tillgodosedd.

Straffbestämmelser m.m.

Utskottets förslag i korthet

Riksdagen avslår motioner om åtgärder mot langning och annan illegal försäljning samt om en ny alkoholinförslutredning.

Jämför reservation 18 (S, MP) och särskilt yttrande 4 (S).

Propositionen

Regeringen föreslår att bestämmelsen i den nuvarande alkohollagen om olovlig försäljning av alkoholdrycker utvidgas till att också omfatta olovlig försäljning av sprit. Brottet benämns herefter *olovlig försäljning av alkohol*. Vidare föreskrivs i den nya alkohollagen ansvar för försäljning av teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter om denaturering. Likaså införs i lagen bestämmelser om ansvar för försäljning av alkoholhaltiga preparat om det kan antas att varan ska användas i berusningssyfte samt för annan hantering av teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter som meddelats av regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer. Alkoholhaltiga preparat som har varit föremål för brott enligt alkohollagen ska kunna förklaras förverkade.

En ny brottsrubricering, *olovlig befatning med sprit*, införs i den nya alkohollagen.

Motioner

Åtgärder mot langning och annan illegal försäljning

I motion 2009/10:Ju427 av Thomas Bodström m.fl. (S) begärs i yrkande 4 ett tillkännagivande om att åtgärder bör vidtas för att minska langningen av alkohol till unga. Motionärerna anser bl.a. att straffet för langning bör skärpas.

Liknande yrkanden finns i motionerna 2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkande 9 och 2009/10:So589 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C) samt i motion Ju426 av Per Åsling (C) yrkande 1.

I motion 2009/10:So344 av Mikael Oscarsson och Lennart Sacrédeus (båda KD) begärs ett tillkännagivande om att prioritera beivrandet av försäljning av illegalt införd sprit till ungdomar.

Ny alkoholinförslutredning

I motion So477 av Finn Bengtsson och Thomas Finnborg (båda M) begärs ett tillkännagivande om behovet av en ny utredning om alkoholinförsl. Motionärerna påminner om den alkoholinförslutredning som tillsattes 2004 med uppdrag att följa utvecklingen när det gäller införsel och försälj-

ning av alkohol i framför allt södra Sverige för att föreslå åtgärder som kan behövas för att minska de problem som ökad införsel och vidareförsäljning av alkohol skapar.

I motion So512 av Tommy Waidelich (S) begärs i yrkande 2 ett tillkännagivande om att man bör utreda effekterna av en ökad svarthandel med alkohol i relation till redan utsatta riskgrupper.

I motion So541 av Kerstin Engle m.fl. (S) begärs ett tillkännagivande om behovet av en utredning för att få kännedom om effekterna av en ökad svarthandel med alkohol i relation till redan utsatta riskgrupper och unga människors alkoholvanor. Motionärerna anser att den kommande utredningen bör ta sin utgångspunkt i de resonemang som den tidigare alkoholinförselutredningen förde.

Utskottets ställningstagande

Utskottet anser det viktigt att arbetet mot langning av alkohol till ungdomar bedrivs med kraftfulla insatser. Utskottet har erfarit att det i den ANDT-strategi (alkohol, narkotika, dopning och tobak) för 2011–2015 som regeringen avser att presentera för riksdagen senare under hösten 2010 planeras åtgärder för att stärka tillsynen liksom åtgärder för att stärka insatser för att minska utbudet av alkohol, narkotika, dopningsmedel och tobak. Utskottet utgår från att frågan om att hindra langning ingår bland åtgärderna. Motionerna 2009/10:Ju427 (S) yrkande 4, 2009/10:So344 (KD), 2009/10:So519 (FP) yrkande 9, 2009/10:So589 (C) och Ju426 (C) yrkande 1 är delvis tillgodosedda.

Det som tas upp i motionerna So477 (M), So512 (S) yrkande 2 och So541 (S) är viktiga frågor i vilka det behövs mer kunskapsunderlag. Utskottet förutsätter att regeringen följer utvecklingen på området och vid behov vidtar lämpliga åtgärder. Motionerna bedöms därmed delvis tillgodosedda.

Lagförslagen i övrigt

Utskottets ställningstagande

Som redogjorts för tidigare i betänkandet (s. 15) har detta lagstiftningsärende skjutits upp från riksmötet 2009/10 till innevarande riksmöte. I propositionens förslag till lag och till lag om ändring föreslås ett ikrafträdande den 1 juli 2010 för merparten av förslagen men ett senare ikrafträdande, den 1 januari 2011, för tre av förslagen till lag om ändring och för ett antal bestämmelser i förslaget till alkohollag. När lagstiftningsärendet nu slutligen behandlas i riksdagen finns det emellertid inte längre skäl för skilda ikrafträdanden. Detta får bl.a. till följd att utskottet föreslår riksdagen att avslå regeringens förslag till lag om ändringar i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m., alkohollagen (2010:000), lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat

land inom Europeiska unionen (regeringens förslag 2.9) och lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (regeringens förslag 2.11). Därtill föreslår utskottet ett samlat ikraftträdande den 1 januari 2011.

Utskottet tillstyrker, utöver vad som framgår av förslagspunkterna 3–7, 10, 11, 13–20, 22 och 23, i övrigt regeringens förslag till alkohollag (2010:000) samt förslag till lag om ändringar i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m., lagen (1980:578) om ordningsvakter, ordningslagen (1993:1617), lotterilagen (1994:1000), lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m., lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen (regeringens förslag 2.10), lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter (regeringens förslag 2.12), järnvägslagen (2004:519), lagen (2007:592) om kassaregister, offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel. I dessa delar föreslår utskottet dessutom ett antal ändringar; dels rättelser, dels ändringar som har sin grund i att det numera föreslås ett samlat ikraftträdande. Utskottets förslag till ändringar redovisas i bilaga 3.

Utskottet tillstyrker även regeringens förslag till ändringar i 27 och 32 §§ lotterilagen (1994:1000) som lämnas i proposition 2009/10:222 Följdändringar med anledning av införandet av socialförsäkringsbalken. Av samordningsskäl behandlas det lagförslaget av socialutskottet, se s. 15.

Utskottet föreslår slutligen två initiativ i form av följdändringar i marknadsföringslagen (2008:486) och radio- och tv-lagen (2010:696) med anledning av lagstiftning som genomförts efter det att propositionen om en ny alkohollag kom in till riksdagen, se bilaga 4.

Reservationer

Utskottets förslag till riksdagsbeslut och ställningstaganden har föranlett följande reservationer. I rubriken anges vilken punkt i utskottets förslag till riksdagsbeslut som behandlas i avsnittet.

1. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 11 och avslår motionerna

2009/10:So246 av Désirée Pethrus Engström (KD) yrkandena 2 och 3,

2009/10:So277 av Berit Högman och Lars Mejern Larsson (båda S),

2009/10:So313 av Solveig Hellquist (FP) yrkandena 1–3,

2009/10:So315 av Solveig Hellquist (FP),

2009/10:So351 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 2,

2009/10:So378 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda S),

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 1,

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 1,

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkandena 5–7,

2009/10:So578 av Karin Åström m.fl. (S),

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 20,

2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 1,

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 6 och 9,

2010/11:So568 av Kerstin Engle m.fl. (S) yrkande 1,

2010/11:So571 av Karin Åström m.fl. (S) och

2010/11:So575 av Finn Bengtsson (M).

Ställningstagande

Beroendeframkallande produkter som alkohol motarbetas effektivast genom att man förebygger beroendet. Att aldrig börja konsumera är den säkraste metoden mot beroendet. Jag anser att frivilligorganisationerna är oerhört viktiga i det förebyggande arbetet, och särskilt när resurserna är knappa är det viktigt att prioritera dessa organisationer. På det viset kan det förebyggande arbetet utvecklas.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

2. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 1 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 1 och avslår motionerna

2009/10:So246 av Désirée Pethrus Engström (KD) yrkandena 2 och 3,

2009/10:So277 av Berit Högman och Lars Mejern Larsson (båda S),

2009/10:So313 av Solveig Hellquist (FP) yrkandena 1–3,

2009/10:So315 av Solveig Hellquist (FP),

2009/10:So351 av Eva-Lena Jansson (S) yrkande 2,

2009/10:So378 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda S),

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 1,

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP) yrkandena 5–7,

2009/10:So578 av Karin Åström m.fl. (S),

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkandena 18 och 20,

2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 1,

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 6, 9 och 11,

2010/11:So568 av Kerstin Engle m.fl. (S) yrkande 1,

2010/11:So571 av Karin Åström m.fl. (S) och

2010/11:So575 av Finn Bengtsson (M).

Ställningstagande

Tillgängligheten av alkohol ökar i samhället, och det finns i dag stora problem förknippade med alkohol på serverings- och försäljningsställen där alkohol serveras och säljs med omfattande öppettider, med åldersgränser som inte följs samt med omfattande överservering. Jag anser att alkohollagen bör ses över och göras tydligare med syftet att upprätthålla folkhälsan och totalkonsumtionsmodellen så att alkoholkonsumtionen och alkoholskadorna minskar.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

3. Tillstånd för tillverkning, punkt 4 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 4 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 2 kap. 1 §. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 1 och 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 5 och avslår proposition 2009/10:125 i denna del.

Ställningstagande

Regeringens förslag innebär ett perspektivskifte i alkoholpolitiken. Bland annat Statens folkhälsoinstitut och IOGT-NTO har sagt nej till regeringens förslag med motiveringen att det medför att kontrollen över alkoholtillverkningen försvagas, vilket medför risker ur ett folkhälsoperspektiv.

Vi instämmer i remissinstansernas analys. De alkoholpolitiska hänsynen och en restriktiv alkoholpolitik innefattar självklart den utökade kontroll som det innebär att tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker även fortsättningsvis ska krävas.

Vi anser att förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker inte bör antas av riksdagen.

4. Ungdomars tillgång till alkoholdrycker, punkt 5 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 5 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 3 kap. 9 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 2 och avslår motion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Regeringen har lagt fram ett förslag som i en positiv riktning förtydligar under vilka omständigheter som barn under 18 år får bjudas på alkohol, men enligt min mening är detta ändå inte tillräckligt.

Det är ur flera perspektiv oerhört viktigt att barns och ungdomars alkoholdebut skjuts upp så länge som möjligt. Jag anser därför, i likhet med flera remissinstanser, att det bör införas ett totalförbud mot att bjuda den som inte fyllt 18 år på alkohol. Regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5. Folkölsförsäljning, punkt 6 (S, MP)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S) och Agneta Luttropp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 5 kap. 5 § och 9 kap. 2 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motionerna

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 1,

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 19 och

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 1 och

avslår motion

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkandena 11 och 12.

Ställningstagande

Vi föreslår att folkölsförsäljning ska vara tillståndspliktig. Det är orimligt att ansvaret för ålderskontroll läggs på den enskilda butiksanställda; det är näringsidkaren som ska vara ansvarig och ha förmåga att klara av en effektiv ålderskontroll. Tillståndet ska kunna dras in om regelverket inte följs. Vi anser att regeringen bör återkomma till riksdagen med ett sådant förslag.

Det är tillåtet att sälja folköl i livsmedelsbutiker, men folköl får inte säljas eller lämnas ut till den som inte fyllt 18 år. Efterlevnaden av den gällande åldersgränsen är bristfällig på många håll, vilket innebär att öl säljs till minderåriga. Trots att program för egenkontroll uttryckligen krävs enligt alkohollagen har endast hälften av de butiker som säljer folköl ett sådant. Enligt Statens folkhälsoinstituts uppföljningar är den kommunala aktiviteten på detta område låg. Endast ett mindre antal butiker får tillsynsbesök, och sanktioner i form av varning och förbud är relativt sällsynta. Detta är inte acceptabelt; ungdomar under 18 år ska inte kunna köpa folköl.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6. Folkölsförsäljning, punkt 6 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 6 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 5 kap. 5 § och 9 kap. 2 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motion

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkandena 11 och 12 samt avslår motionerna

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 1,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 1,

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 19 och

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 1.

Ställningstagande

Jag anser att folkölsförsäljningen bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras. Det är känt att många ungdomar under 18 år berusar sig på folköl. Eftersom man inte lyckas få ålderskontrollen vid försäljning av folköl att fungera så måste man överväga andra åtgärder. Ett sätt att säkra ålderskontrollen skulle vara att föra över folkölsförsäljningen till Systembolaget.

Jag anser vidare att det bör införas ett straff i form av böter eller fängelse i högst sex månader för den som säljer eller serverar folköl utan att anmäla detta. Alkoholutredaren föreslog i sitt betänkande straffbestämmelser för den som inte anmäler försäljning eller servering av folköl. Med den ordning som gäller i dag för försäljning av folköl anser jag att förslaget är ett steg i rätt riktning för att råda bot på den bristande kontrollen över folkölsförsäljningen.

Jag anser att regeringen snarast bör återkomma med sådana förslag.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7. Gårdsförsäljning, punkt 8 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 8 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 3,

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 3,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 2,

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 3,

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V) yrkande 9,

2009/10:So570 av Chatrine Pålsson Ahlgren (KD),

2009/10:So613 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S),

2010/11:So495 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S) och
2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkande 2 och
avslår motionerna

2009/10:So204 av Helena Bouveng (M),
2009/10:So236 av Maria Plass (M) yrkande 1,
2009/10:So264 av Liselott Hagberg (FP),
2009/10:So281 av Oskar Öholm (M),
2009/10:So343 av Johan Linander (C) yrkandena 1 och 2,
2009/10:So368 av Rolf K Nilsson (M),
2009/10:So405 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M) yrkan-
dena 1 och 2,
2009/10:So421 av Hans Wallmark m.fl. (M),
2009/10:So425 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda C),
2009/10:So486 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So487 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So489 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So490 av Per Bill m.fl. (M),
2009/10:So492 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (M),
2009/10:So515 av Tomas Tobé (M),
2009/10:So525 av Rune Wikström och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda
M),
2009/10:So562 av Patrik Forslund (M),
2009/10:So590 av Sofia Larsen och Jörgen Johansson (båda C),
2009/10:So621 av Fredrick Federley (C) yrkande 2,
2009/10:So642 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas
(båda M),
2009/10:So660 av Margareta Pålsson m.fl. (M, C, FP, KD),
2009/10:So664 av Roger Tiefensee (C),
2009/10:MJ364 av Anna Tenje och Katarina Brännström (båda M)
yrkande 4,
2009/10:MJ377 av Anna Tenje (M) yrkande 4,
2010/11:So271 av Liselott Hagberg (FP),
2010/11:So281 av Ann-Britt Åsebol (M),
2010/11:So284 av Lotta Finstorp och Lotta Olsson (båda M),
2010/11:So312 av Maria Plass (M),
2010/11:So408 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M),
2010/11:So504 av Per Bill (M),
2010/11:So505 av Per Bill (M),
2010/11:So506 av Per Bill (M),
2010/11:So507 av Per Bill och Henrik von Sydow (båda M),
2010/11:So510 av Michael Svensson (M) och
2010/11:So516 av Sven-Olof Sällström och Björn Söder (båda SD) yrkan-
dena 1 och 2.

Ställningstagande

Vi anser att gårdsförsäljning av alkohol inte bör tillåtas. Detaljhandelsmonopolet (Systembolaget) är en av hörnstenarna i den svenska alkoholpolitiken och har godkänts av EU. En grundläggande förutsättning för detaljhandelsmonopolet är att Sverige inte diskriminerar produkter från något EU-land utan säljer varorna på lika villkor. Det undantag Sverige har fått för att ha ett detaljhandelsmonopol riskerar att ifrågasättas av EU-domstolen om vi börjar nagga på monopolet. Risken är uppenbar att ett införande av gårdsförsäljning i aldrig så liten skala får stora konsekvenser och att hela detaljhandelsmonopolet ifrågasätts.

Alkohollagsutredningen (SOU 2009:22) var mycket tydlig i sitt ställningstagande till gårdsförsäljning; med hänsyn till vikten av att bevara Systembolagets monopolställning fann den det inte lämpligt att införa gårdsförsäljning. Trots Alkohollagsutredningens tydliga ställningstagande visar regeringen genom den pågående utredningen om gårdsförsäljning att man vill införa gårdsförsäljning och avser att utreda frågan till dess att man får det önskade svaret, vilket också framgår mycket tydligt av utredningsdirektiven (dir. 2010:21 och 2010:85).

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8. Marknadsföring, punkt 10 (S)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 7 kap. 5 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motion 2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4 och

avslår motionerna

2009/10:So10 av Hans Wallmark (M),

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 7,

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 2,

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,

2010/11:So424 av Mikael Oscarsson (KD),

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 10, 12 och 13 samt

2010/11:So578 av Eva Olofsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Bestämmelser som begränsar möjligheterna att göra reklam för alkoholdrycker är ett viktigt led i Sveriges restriktiva alkoholpolitik. Att begränsningar av alkoholreklam bidrar till att skydda folkhälsan och därför accepteras av EU har fastslagits av EU-domstolen.

Alkohollagsutredningen gjorde en översyn av marknadsföringsreglerna. Regeringen har dock valt att bara lägga fram ett av utredningens förslag, nämligen att bestämmelsen i alkohollagen som anger vad en framställning i bild får innehålla vid kommersiell annonsering för alkoholdrycker utvidgas så att den blir generellt tillämplig oavsett valt medium. Övriga förslag från Alkohollagsutredningen kommenteras summariskt eller inte alls i propositionen. Vi stöder det förslag som regeringen lagt fram men anser att regeringen bör återkomma med ett samlat förslag kring marknadsföring av alkoholdrycker.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

9. Marknadsföring, punkt 10 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 7 kap. 5 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motionerna

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 7,

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2 samt

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 10, 12 och 13 samt avslår motionerna

2009/10:So10 av Hans Wallmark (M),

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4,

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 2,

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 5 och 6,

2010/11:So424 av Mikael Oscarsson (KD) och

2010/11:So578 av Eva Olofsson m.fl. (V).

Ställningstagande

Jag stöder förslaget om ändring i lagen så att den blir generellt tillämplig oavsett val av medium. Min grundläggande hållning är dock att reklam och alkohol inte hör ihop.

Jag anser att regeringen bör driva frågan om rätten att slippa utsättas för alkoholreklam såväl inom EU som i Sverige. Det är kontraproduktivt för folkhälsan och skadar samhällets ekonomi att man tillåter att alkohol mark-

nadsförs så som sker i dag. Sverige bör som i de flesta frågor sträva efter att vara en föregångare inom EU. Regeringen bör vidare i EU:s arbete med WTO och GATS, samt vid alla andra tillfällen när handelshinder diskuteras eller förhandlas, lyfta fram frågan om att aggressiv marknadsföring av alkohol är en utvecklingshämmande faktor. Detsamma gäller för regeringens arbete inom ramen för FN:s arbete med utvecklingsfrågor.

Jag anser vidare att regeringen bör tillsätta en utredare som tittar på vilka möjligheter det finns att förse förpackningar för alkoholhaltiga drycker med en informationstext om hälsorisker med konsumtionen.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

10. Marknadsföring, punkt 10 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 10 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 7 kap. 5 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motionerna

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 5 och 6 samt

2010/11:So578 av Eva Olofsson m.fl. (V) och

avslår motionerna

2009/10:So10 av Hans Wallmark (M),

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S) yrkande 4,

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 7,

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP) yrkandena 1 och 2,

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD) yrkande 2,

2010/11:So424 av Mikael Oscarsson (KD) och

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP) yrkandena 10, 12 och 13.

Ställningstagande

Det privata vinstintresset är kanske den viktigaste drivkraften bakom den ökande tillgängligheten till alkohol. Detta återspeglar sig alltmer i olika medier genom alkoholreklam och med den anpassning som skett i Sverige till en europeisk alkoholpolitik. Mer än 10 % av den totala alkoholkonsumtionen sker på restauranger. Restauranger och pubar får kraftigt stöd i sin marknadsföring av producenter och andra intressenter i alkoholbranschen, och detsamma gäller för livsmedelsaffärer, bensinstationer m.m. som säljer öl av klass II. De ekonomiska intressena får inte underskattas.

Jag anser att lagstiftningen kring alkoholreklam bör ses över; folkhälsan och en restriktiv politik måste vara det överordnade målet när det gäller marknadsföring av alkohol. För att möjliggöra lagstiftning i Sverige om

förbud mot alkoholreklam krävs det en utredning för att bringa klarhet i hur marknadsföring av alkohol hanteras i EU-rätten. Regeringen bör snarast tillsätta en sådan utredning för att kunna återkomma med förslag om förbud mot alkoholreklam.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

11. Handläggning av serveringstillstånd, punkt 11 (MP)

av Agneta Luttröpp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 11 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 8 kap. 9, 12 och 17 §§ i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motionerna

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 4 och

2010/11:So431 av Helena Leander m.fl. (MP),

bifaller delvis motionerna

2009/10:So379 av Karin Åström m.fl. (S),

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 4,

2009/10:So612 av Kent Härstedt (S),

2010/11:So343 av Kent Härstedt (S) och

2010/11:So538 av Karin Åström m.fl. (S) samt

avslår motionerna

2009/10:So202 av Rolf Gunnarsson (M),

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkandena 2 och 7 samt

2009/10:So588 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C).

Ställningstagande

Vi vet ännu inte hur antalet serveringstillstånd kommer att utvecklas och vilka alkoholpolitiska konsekvenser den nya lagstiftningen kommer att få.

Jag anser att kommunernas folkhälsopolitiska ansvar måste kunna få genomslag genom att kommuner ska kunna göra vissa begränsningar när det finns skäl för det. Det skulle kunna handla om en möjlighet för kommuner att begränsa eller inskränka antalet tillstånd eller serveringstillstånd i en stad eller stadsdel av folkhälsoskäl. Regeringen bör återkomma med ett förslag om hur detta ska kunna möjliggöras.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

12. Cateringverksamhet, punkt 13 (MP, V)

av Agneta Luttropp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 13 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 8 kap. 4 §.

Därmed bifaller riksdagen motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 4 och

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 6 och

avslår proposition 2009/10:125 i denna del.

Ställningstagande

Regeringens förslag om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd har avstyrkts av flera remissinstanser. Det vanligaste argumentet är att det skulle uppstå tveksamheter kring ansvar och tillsyn. Vi instämmer i detta och ser inget behov av någon förändring av bestämmelserna.

Regeringen vill göra förenklingar för företagen och även för kommunerna. Frågan är dock hur stor skillnad förslaget gör eftersom lokalen där serveringen ska äga rum ska godkännas av tillsynsmyndigheten. Viktigast är dock att tillstånden har en funktion. I dag gör kommunerna vid varje ansökan om serveringstillstånd en prövning om den tilltänkta serveringen kan befaras medföra olägenhet i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa. Detta kan naturligtvis bedömas olika beroende på i vilket sammanhang som cateringen är tänkt att ske. Att ge ett generellt tillstånd oavsett sammanhang är inte bra ur alkoholpolitisk synvinkel.

Vi anser att förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd inte bör antas av riksdagen.

13. Gemensamt serveringsutrymme, punkt 14 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 14 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser

8 kap. 14 §. Därmed bifaller riksdagen motion

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 5 och

avslår proposition 2009/10:125 i denna del.

Ställningstagande

Förslaget att flera tillståndshavare ska kunna få ett gemensamt tillstånd att servera alkohol på en gemensam serveringsyta har fått kritik från flera remissinstanser; t.ex. anser Rikspolisstyrelsen att förslaget är otydligt. Min bedömning är att förslaget medför svårigheter kring ansvarsfrågor och tillsyn.

Jag anser att förslaget om att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att nyttja ett gemensamt serveringsutrymme inte bör antas av riksdagen.

14. Provsmakning av alkoholdrycker vid mässor m.m., punkt 17 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 17 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 8 kap. 6 §. Därmed bifaller riksdagen motionerna

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 7 och

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 8 och avslår proposition 2009/10:125 i denna del.

Ställningstagande

Förslaget att det ska bli tillåtet att anordna provsmakning av alkohol vid mässor och andra arrangemang riktade till allmänheten innebär större möjligheter till ren marknadsföring, vilket inte kan ses som förenligt med en restriktiv alkoholpolitik.

Om provsmakning blir ett alltför vanligt inslag vid olika arrangemang minskar möjligheterna att välja att befinna sig i alkoholfria miljöer. För alla de som har alkoholproblem kan även något som verkar ofarligt, som t.ex. provsmakning, få stora konsekvenser.

Vi anser att förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten inte bör antas av riksdagen.

15. Återkallelse och andra sanktioner, punkt 19 (MP, V)

av Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 19 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 9 kap. 17 §. Därmed bifaller riksdagen motionerna 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 8 och 2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP) yrkande 9 och avslår proposition 2009/10:125 i denna del och motionerna 2009/10:Ju409 av Cecilia Wigström i Göteborg (FP) yrkandena 8 och 10–13, 2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V) yrkande 3, 2009/10:So611 av Kent Härstedt (S) yrkande 4 och 2010/11:So344 av Kent Härstedt (S) yrkande 4.

Ställningstagande

Tyvärr återkallas serveringstillstånd i alltför få fall där tillståndshavarna på något sätt inte lever upp till de krav som ställs. Regeringen vill nu införa erinran som ytterligare en påföljd som ska kunna föregå en återkallelse av tillståndet. I dag finns redan möjligheten att dela ut en varning.

Förslaget har kritiserats av flera remissinstanser som anser att det inte behövs fler typer av varningar utan att man i stället bör använda sig av återkallelse i högre grad. Vi instämmer i denna bedömning.

Vi anser att förslaget om att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen inte bör antas av riksdagen.

16. Serveringstider, punkt 20 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 20 borde ha följande lydelse:

Riksdagen antar 8 kap. 19 § i regeringens förslag till alkohollag och tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen proposition 2009/10:125 i denna del och motion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 10 och avslår motionerna 2009/10:So260 av Sofia Arkelsten (M), 2009/10:So316 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M), 2010/11:So345 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M) och 2010/11:So560 av Per Lodenius och Lars-Axel Nordell (C, KD).

Ställningstagande

Jag anser att utredningsförslaget att alkohol inte ska få serveras efter kl. 3.00 bör genomföras. I dag gäller som grundregel att servering av alkohol får ske mellan kl. 11.00 och 1.00. Efter provning kan man dock få tillstånd att avsluta serveringen senare, utan någon begränsning av hur sent.

Utredningen föreslog att tillståndet för servering skulle kunna förlängas till senast kl. 3.00 för att följas av en utrymningstid på 60 minuter. Detta mottogs positivt av flera remissinstanser, och förslaget vilar på starka alkoholpolitiska och brottspreventiva grunder. Regeringen har valt att inte gå fram med förslaget, men redovisar inte varför. Jag anser att regeringen bör återkomma med ett sådant förslag.

Vad jag nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

17. Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat, punkt 22 (V)

av Eva Olofsson (V).

Förslag till riksdagsbeslut

Jag anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 22 borde ha följande lydelse:

Riksdagen avslår regeringens förslag till alkohollag såvitt avser 6 kap. 2, 5 och 6 §§. Därmed bifaller riksdagen motion 2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V) yrkande 9 och avslår proposition 2009/10:125 i denna del.

Ställningstagande

Precis som när det gäller tillverkning av alkoholdrycker gör regeringen ett perspektivskifte när det gäller införsel, försäljning och inköp av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat. I stället för krav på tillstånd föreslår regeringen att det införs en rättighet att bedriva handel under vissa förutsättningar.

Förslaget har kritiserats av flera remissinstanser med motiveringen att samhället mister kontrollen över verksamheten och att det finns stora risker för att produkterna används i icke avsett syfte.

Jag anser att förslaget om att ta bort kraven på tillstånd för handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat inte bör antas av riksdagen.

18. Ny alkoholinförslutredning, punkt 25 (S, MP)

av Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S) och Agneta Luttropp (MP).

Förslag till riksdagsbeslut

Vi anser att förslaget till riksdagsbeslut under punkt 25 borde ha följande lydelse:

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i reservationen. Därmed bifaller riksdagen motion 2010/11:So541 av Kerstin Engle m.fl. (S) och bifaller delvis motionerna

2010/11:So477 av Finn Bengtsson och Thomas Finnborg (båda M) och
2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S) yrkande 2.

Ställningstagande

Det har nu gått fem år sedan dåvarande Alkoholinförelutredningen bedömde att alkoholkonsumtionen kraftigt skulle komma att öka genom den illegala hanteringen över landets gränser. I dag kan vi notera att de framtidsscenarioer som Alkoholinförelutredningen pekade ut som sannolika tyvärr har infriats. Alkoholkonsumtionen har ökat totalt sett, och det finns också tecken på att den har ökat bland unga människor. Den starkaste förklaringen till detta är inflödet av illegal alkohol i hela landet. Regeringen bör därför tillsätta en utredning som tar sin utgångspunkt i de resonemang som Alkoholinförelutredningen förde och i dag koncentrera blicken mot effekterna av den svarta alkoholmarknaden på ungdomars hälsa, utsatthet och alkoholvanor.

Vad vi nu anfört bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Särskilda yttranden

1. Alkoholpolitikens inriktning, punkt 1 (S, MP, V)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S), Agneta Luttröpp (MP) och Eva Olofsson (V) anför:

Att motverka minderårigas alkoholkonsumtion och minska skadlig alkoholkonsumtion bland unga människor är en prioriterad uppgift för samhället. Levnadsmönster och vanor som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet. Vi anser därför att det behövs en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar. Vid utarbetandet av en sådan bör behovet av förändringar i lagstiftningen prövas samtidigt med utarbetande av förslag när det gäller arbete med attityder. Vi avvaktar dock regeringens ANDT-strategi och förbehåller oss rätten att återkomma i frågan för det fall att vi anser att regeringens förslag på detta område i strategin inte visar sig vara tillräckliga.

2. Ungdomars tillgång till alkoholdrycker, punkt 5 (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S) anför:

Vi delar propositionens förslag att det av lagen klart ska framgå att det inte är tillåtet att bjuda unga på alkohol. Det ska dock som ett undantag vara tillåtet att bjuda på en mindre mängd alkohol om förtäringen sker på platsen och under ordnade förhållanden samt om det med hänsyn till den unges ålder och utveckling framstår som försvarligt. Propositionens förslag är ett steg i rätt riktning och en precisering av de nuvarande reglerna som förtydligar under vilka omständigheter som det över huvud taget är möjligt att bjuda unga på alkohol. Det är viktigt att samhällets signaler är tydliga kring detta.

Att bjuda på alkohol är ett undantag, och i propositionen nämns nattvardsvin, högtidliga tillfällen och bröllopsfest som exempel. Det är bra att det tydligt framgår att unga inte ska bjudas på starksprit liksom att barn och yngre tonåringar över huvud taget inte ska bjudas på alkohol. Vi ställer oss mera frågande till att "familjens söndagsmiddag" redovisas som ett av några exempel på undantag från huvudregeln att inte bjuda på alkohol. Vi anser att unga inte ska bjudas på alkohol. Vi ser dock inte att ny lagstiftning utöver det förslag som lämnas i propositionen är en framkomlig väg att gå för att nå resultat och stannar därför vid detta särskilda yttrande.

3. Gårdsförsäljning, punkt 8 (S, MP)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S), Gunnar Sandberg (S) och Agneta Luttröpp (MP) anför:

Detaljhandelsmonopolet (Systembolaget) är en av hörnstenarna i den svenska alkoholpolitiken och har godkänts av EU. En grundläggande förutsättning för detaljhandelsmonopolet är att Sverige inte diskriminerar produkter från något EU-land utan säljer varorna på lika villkor. Det undantag Sverige har fått för att ha ett detaljhandelsmonopol riskerar att ifrågasättas av EU-domstolen om vi börjar nagga på monopolet. Risken är uppenbar att ett införande av gårdsförsäljning i aldrig så liten skala får stora konsekvenser och att hela detaljhandelsmonopolet ifrågasätts.

Vi ifrågasätter alltså att det är möjligt att förena gårdsförsäljning med detaljhandelsmonopolet. Frågan utreds dock för närvarande (dir. 2010:21 och 2010:85) och kommer att hanteras i särskild ordning. Utredningen kommer att inom kort presentera sina slutsatser, och vi förbehåller oss rätten att återkomma i frågan.

4. Åtgärder mot langning och annan illegal försäljning, punkt 24 (S)

Lena Hallengren (S), Christer Engelhardt (S), Ann Arleklo (S), Lennart Axelsson (S), Catharina Bråkenhielm (S) och Gunnar Sandberg (S) anför:

Vi är av uppfattningen att kraftfulla åtgärder bör vidtas för att minska langningen av alkohol till unga och anser bl.a. att lagen bör skärpas så att straffet för langning blir hårdare. Vi avvaktar dock regeringens ANDT-strategi och förbehåller oss rätten att återkomma i frågan för det fall att vi anser att regeringens förslag i den delen inte visar sig vara tillräckliga.

BILAGA 1

Förteckning över behandlade förslag

Proposition 2009/10:125

Proposition 2009/10:125 En ny alkohollag:

Riksdagen antar regeringens förslag till

1. alkohollag,
2. lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.,
3. lag om ändring i alkohollagen (2010:000),
4. lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.,
5. lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter,
6. lag om ändring i ordningslagen (1993:1617),
7. lag om ändring i lotterilagen (1994:1000),
8. lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m.,
9. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen,
10. lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen,
11. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
12. lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter,
13. lag om ändring i järnvägslagen (2004:519),
14. lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister,
16. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
17. lag om ändring i lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel.

Lagförslaget 15 har överlämnats till civilutskottet.

Följdmotioner med anledning av proposition 2009/10:125

2009/10:So9 av Elina Linna m.fl. (V):

1. Riksdagen avslår förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett totalförbud mot att bjuda den som inte fyllt 18 år på alkohol.

3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av alkohol inte ska tillåtas.
4. Riksdagen avslår förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd.
5. Riksdagen avslår förslaget om att tillstånd ska kunna ges för flera tillståndshavare att nyttja ett gemensamt serveringsutrymme.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ändrade villkor för serveringstillstånd.
7. Riksdagen avslår förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.
8. Riksdagen avslår förslaget att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen.
9. Riksdagen avslår förslagen om att ta bort kraven på tillstånd för handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utredningsförslaget om att alkohol inte ska få serveras efter kl. 3.00 bör genomföras.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att folkölet bör föras över till Systembolaget till dess att handeln kan presentera en trovärdig lösning för hur ålderskontrollen vid försäljning av folköl ska kunna garanteras.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas straff i form av böter eller fängelse i högst sex månader för den som säljer eller serverar folköl utan att anmäla detta.

2009/10:So10 av Hans Wallmark (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att reglerna för marknadsföring av svenskproducerade alkoholmärken ska överensstämma med EU-reglerna om marknadsföring av alkohol.

2009/10:So11 av Ylva Johansson m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungdomar och alkohol.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd.

6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.

2009/10:So12 av Thomas Nihlén m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en möjlighet för kommunen att kunna begränsa antalet serveringstillstånd i en stad eller stadsdel av folkhälsoskäl.
5. Riksdagen avslår förslaget om att ta bort kravet på tillstånd för tillverkning av alkoholdrycker.
6. Riksdagen avslår förslaget om att cateringföretag som bedriver verksamhet för slutna sällskap ska kunna få stadigvarande serveringstillstånd.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om marknadsföring.
8. Riksdagen avslår förslaget om att tillåta provsmakning av alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten.
9. Riksdagen avslår förslaget om att införa erinran som påföljd vid överträdelse av bestämmelserna i alkohollagen.

Proposition 2009/10:222

Proposition 2009/10:222 Följdändringar med anledning av införandet av socialförsäkringsbalken:

Riksdagen antar regeringens förslag till

57. lag om ändring i lotterilagen (1994:1000).

såvitt avser 27 och 32 §§

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2009

2009/10:Ju409 av Cecilia Wigström i Göteborg (FP):

8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillståndet för alkoholservering bör förlovas om inte all försäljning – inklusive utleasade garderober och entréer – på stället registreras i certifierade kassaregister.

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alkohollagen förtydligas så att tillståndshavaren får strikt ansvar för all verksamhet i den lokal där det sker alkoholserving.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den som har tillstånd för alkoholserving bör ha strikt ansvar för att även personal i utleasad garderob eller entré antecknas i personalliggaren.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förbättra den kommunala alkoholtillsynen.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att fullt ut använda alkohollagens möjligheter att dra in serveringstillståndet för restaurangrörelser där det förekommer svarta betalningar eller brister som inte är bagatellartade i den ekonomiska redovisningen.

2009/10:Ju427 av Thomas Bodström m.fl. (S):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om straffet för langning.

2009/10:So202 av Rolf Gunnarsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för alkoholförsäljning.

2009/10:So204 av Helena Bouveng (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning.

2009/10:So209 av Lena Asplund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om sänkt åldersgräns till 18 år vid köp på Systembolaget AB.

2009/10:So233 av Gunvor G Ericson m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör driva frågan om rätten att slippa utsättas för alkoholreklam inom EU.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten att slippa utsättas för alkoholreklam i Sverige.

2009/10:So236 av Maria Plass (M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska gårdsproducenter att sälja egenproducerade alkoholdrycker i form av vin, öl och cider direkt till konsumenterna och vid gården.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att tillåta svenska gårdsproducenter att servera sina alkoholhaltiga drycker i form av vin, öl och cider direkt till en potentiell konsument genom utskänkningstillstånd specialformulerat för detta ändamål.

2009/10:So246 av Désirée Pethrus Engström (KD):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om särskilda insatser på kvinnomottagningar och på barn- och ungdomsmottagningar för att förebygga alkoholmissbruk.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utöka resurserna till mödravårdscentraler för att förbättra kunskaperna om och öka informationsinsatserna kring farorna med alkohol i samband med graviditet och amning.

2009/10:So260 av Sofia Arkelsten (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd för krogar och restauranger.

2009/10:So262 av Rolf Gunnarsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om reglerna för alkoholförsäljning.

2009/10:So264 av Liselott Hagberg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av öl, vin eller annan alkohol.

2009/10:So277 av Berit Högman och Lars Mejern Larsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder mot den ökande alkoholkonsumtionen.

2009/10:So281 av Oskar Öholm (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkohol.

2009/10:So313 av Solveig Hellquist (FP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda bakgrunden till den ökade alkoholkonsumtionen bland äldre över 65 år.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att uppmuntra forskning kring äldres alkoholkonsumtion.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att kartlägga hur omfattande konsumtionen av alkohol kombinerad med läkemedelsanvändning är i gruppen.

2009/10:So315 av Solveig Hellquist (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av nivåmätare på lådviner.

2009/10:So316 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd och öppettider på krogen.

2009/10:So336 av Kjell Eldensjö (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för en nyktrare gemensam alkoholpolitik inom Europeiska unionen.

2009/10:So343 av Johan Linander (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin och annan alkohol.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att förenkla reglerna för svenska vin- och ölproducenter samt andra alkoholproducenter.

2009/10:So344 av Mikael Oscarsson och Lennart Sacrédeus (båda KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att beivra försäljning av illegalt införd sprit till ungdomar.

2009/10:So351 av Eva-Lena Jansson (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett aktivt folkhälsoarbete för sänkt alkoholkonsumtion.

2009/10:So364 av Lennart Sacrédeus (KD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att verka för alkoholbestämmelser inom EU som bygger på folkhälsoperspektivet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utifrån folkhälsoperspektivet utreda hur en restriktivare lag för alkoholreklam kan utformas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utifrån folkhälsoperspektivet inte legalisera gårdsförsäljning i Sverige.

2009/10:So368 av Rolf K Nilsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att möjliggöra gårdsförsäljning av lokalt framställt vin.

2009/10:So375 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nya alkohollagen bör vara neutral då det gäller vilka transportmedel som används för yrkesmässig personbefordran som kan medges serveringstillstånd.

2009/10:So376 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget måste förbättra möjligheterna för lokala producenter att få avsättning för sina produkter – och det till skäliga ekonomiska villkor.

2009/10:So378 av Agneta Lundberg och Susanne Eberstein (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för att minska alkoholkonsumtionen.

2009/10:So379 av Karin Åström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utskänkningstillstånd för alkohol bör grundas mer på alkohol- och socialpolitiska avväganden ur ett folkhälsoperspektiv.

2009/10:So396 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta alkoholserving på äldreboenden.

2009/10:So405 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker ska tillåtas.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker bör behandlas som en näringspolitisk fråga.

2009/10:So421 av Hans Wallmark m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om fabriks- och gårdsförsäljning av lokalt producerade alkoholhaltiga produkter och om möjligheterna att göra reklam för den egna näringsverksamheten.

2009/10:So425 av Claes Västerteg och Jan Andersson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om möjligheterna till gårdsförsäljning av vin och öl.

2009/10:So437 av Mats Sander (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Systembolagets etableringsmönster och ökad regional flexibilitet.

2009/10:So465 av Anna Tenje (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget bör förändra sin etableringspolitik samt inrätta "mini"-systembolag hos redan befintliga lokala ombud.

2009/10:So468 av Egon Frid m.fl. (V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att alkohollagen bör ses över och göras tydligare.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hanteringen av alkohol tillstånd bör ses över särskilt.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att ansvaret för tillsynen och beslut om åtgärder vid överträdelse av alkohollagens bestämmelser bör utvärderas och ses över.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att antalet serveringstillstånd ska minskas.

5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktiv politik och lagstiftning kring marknadsföring av alkohol.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda hur de svenska bestämmelserna om marknadsföring av alkohol förhåller sig till EG-rätten och därmed möjligheten att lagstifta om förbud mot alkoholreklam.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att lagstiftningen bör ses över med inriktningen att minska tillgängligheten genom servering och försäljning av alkohol på serverings- och försäljningsställen.

2009/10:So470 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om avveckla Systembolagets monopol.

2009/10:So481 av Olof Lavesson och Sofia Arkelsten (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett nytt uppdrag för Systembolaget AB.

2009/10:So486 av Per Bill m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad starksprit.

2009/10:So487 av Per Bill m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat vin och fruktvin.

2009/10:So489 av Per Bill m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad cider.

2009/10:So490 av Per Bill m.fl. (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat öl.

2009/10:So492 av Lisbeth Grönfeldt Bergman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker i Sverige.

2009/10:So510 av Agneta Lundberg m.fl. (S, MP, V):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om WHO.

9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försäljning av alkohol på gårdar.

2009/10:So514 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alkoholtillstånd för äldreboenden.

2009/10:So515 av Tomas Tobé (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin, cider och starksprit.

2009/10:So519 av Anita Brodén och Christer Winbäck (båda FP):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att aktivt söka internationella allianser för att gemensamt verka för att minska alkoholkonsumtionen i EU.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en riktad informationskampanj till ungdomar.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om nödvändigheten av att bryta många ungas alkoholberoende.
7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om riktade ungdomskampanjer.
8. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ansträngningar inom EU för en alkoholrestriktiv politik.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att hejda langning av alkohol.

2009/10:So525 av Rune Wikström och Marietta de Pourbaix-Lundin (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker.

2009/10:So562 av Patrik Forslund (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin, cider och starksprit.

2009/10:So570 av Chatrine Pålsson Ahlgren (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av alkohol.

2009/10:So578 av Karin Åström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbete mot alkohols och drogers skadeverkningar.

2009/10:So588 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra det möjligt att överklaga kommunens beslut när det gäller positiva besked angående alkoholtillstånd.

2009/10:So589 av Maria Kornevik Jakobsson och Per Lodenius (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av att utreda förutsättningarna för att skärpa straffpåföljden för langning av alkohol.

2009/10:So590 av Sofia Larsen och Jörgen Johansson (båda C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

2009/10:So611 av Kent Härstedt (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folköl.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas tillsyn.

2009/10:So612 av Kent Härstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över reglerna för serveringstillstånd.

2009/10:So613 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av vin.

2009/10:So619 av Ylva Johansson m.fl. (S):

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en restriktiv alkoholpolitik.
19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.
20. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en nationell handlingsplan för minskat alkoholbruk bland ungdomar.

2009/10:So621 av Fredrick Federley (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett slopande av Systembolagets monopol på försäljning av alkoholhaltiga drycker samt avreglering av försäljningstider.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett tillåtande av gårdsförsäljning av öl, vin och starksprit.

2009/10:So642 av Margareta Cederfelt och Walburga Habsburg Douglas (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över konkurrensvillkoren och förutsättningarna för svenska vingårdar.

2009/10:So660 av Margareta Pålsson m.fl. (M, C, FP, KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalproducerat öl, vin och cider.

2009/10:So664 av Roger Tiefensee (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerat vin och öl.

2009/10:MJ364 av Anna Tenje och Katarina Brännström (båda M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

2009/10:MJ377 av Anna Tenje (M):

4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av alkohol.

Motioner från allmänna motionstiden hösten 2010

2010/11:Sk311 av Hans Rothenberg och Michael Svensson (båda M):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om små bryggeriers villkor för distribution.

2010/11:Ju426 av Per Åsling (C):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av kraftfulla åtgärder för att motverka den illegala handeln med alkoholvaror som pågår runt om i hela landet.

2010/11:So271 av Liselott Hagberg (FP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av öl, vin eller annan alkohol.

2010/11:So281 av Ann-Britt Åsebol (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av öl, vin, cider och starksprit.

2010/11:So284 av Lotta Finstorp och Lotta Olsson (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat vin.

2010/11:So299 av Lars Beckman (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta försäljning av öl och vin i landsbygdsbutiker.

2010/11:So312 av Maria Plass (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta svenska gårdsproducenter att sälja egenproducerade alkoholdrycker i form av vin, öl och cider direkt till konsument.

2010/11:So343 av Kent Härstedt (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att se över reglerna för serveringstillstånd.

2010/11:So344 av Kent Härstedt (S):

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om folköl.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas tillsyn.

2010/11:So345 av Christian Holm och Oskar Öholm (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om serveringstillstånd och öppettider på krogen.

2010/11:So349 av Anders Åkesson (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ungdomars möjlighet att tillsammans med förälder eller målsman vistas i lokal med utskänkningstillstånd.

2010/11:So351 av Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att göra undantag från alkohollagen för äldreboenden.

2010/11:So377 av Jan Ericson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om försäljning av öl och vin i licensierade livsmedelsbutiker.

2010/11:So390 av Eliza Roszkowska Öberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om testförsäljning av öl och vin i livsmedelsaffärer.

2010/11:So407 av Betty Malmberg och Gunnar Axén (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget måste förbättra möjligheterna för lokala producenter att få avsättning för sina produkter – och det till skäligen ekonomiska villkor.

2010/11:So408 av Betty Malmberg och Lars-Arne Staxäng (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att gårdsförsäljning av alkoholhaltiga drycker ska tillåtas.

2010/11:So411 av Betty Malmberg (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att den nya alkohollagen bör vara neutral då det gäller vilka transportmedel, som används för yrkesmässig personbefordran, som kan medges serveringstillstånd.

2010/11:So424 av Mikael Oscarsson (KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige i EU ska driva frågan om att varje medlemsland självt får avgöra om det vill förbjuda alkoholreklam med hänsyn till folkhälsan.

2010/11:So431 av Helena Leander m.fl. (MP):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om kommunernas möjligheter att föra en restriktiv alkoholpolitik.

2010/11:So476 av Fredrick Federley (C):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om ett slopande av Systembolagets monopol på försäljning av alkoholhaltiga drycker samt en avreglering av försäljningstider.

2010/11:So477 av Finn Bengtsson och Thomas Finnborg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om alkoholinförsl.

2010/11:So495 av Kent Härstedt och Pia Nilsson (båda S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om direktförsäljning av alkohol till konsument.

2010/11:So504 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat öl.

2010/11:So505 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad cider.

2010/11:So506 av Per Bill (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerad starksprit.

2010/11:So507 av Per Bill och Henrik von Sydow (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerat vin och fruktvin.

2010/11:So510 av Michael Svensson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning av egenproducerade drycker: öl, cider, vin och sprit.

2010/11:So512 av Tommy Waidelich (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av förebyggande insatser och genomgripande informationskampanjer för att skapa ett bättre förhållnings-sätt till alkohol bland våra ungdomar.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utreda effekterna av en ökad svarthandel med alkohol i relation till redan utsatta riskgrupper och unga människors alkohol- och drogvänor.

2010/11:So516 av Sven-Olof Sällström och Björn Söder (båda SD):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerat vin och andra jästa drycker av vintyp.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att tillåta gårdsförsäljning av lokalt producerade öl- malt- och ciderdrycker.

2010/11:So538 av Karin Åström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utskänkningstillstånd för alkohol bör grundas mer på alkohol- och socialpolitiska avväganden ur ett folkhälsoperspektiv.

2010/11:So541 av Kerstin Engle m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om effekter av svarthandel med alkohol.

2010/11:So545 av Jan Lindholm m.fl. (MP):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om tillståndsplikt för folkölsförsäljning.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om gårdsförsäljning.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av uppföljning av de nya reglerna för serveringstillstånd.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om uppföljning av samhällsekonomiska effekter.
9. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om Systembolagets framtida roll.
10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om varningstexter på alkoholförpackningar.
11. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förebyggande arbete.
12. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att driva frågan om att begränsa reklamen för alkohol i EU.
13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om rätten för den enskilde att slippa utsättas för alkoholreklam i Sverige.

2010/11:So560 av Per Lodenius och Lars-Axel Nordell (C, KD):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att låta Folkhälsoinstitutet utvärdera serveringstider på restaurang.

2010/11:So565 av Finn Bengtsson och Ulf Berg (båda M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Systembolaget bör förändra sin etableringspolitik samt inrätta "minisystembolag" hos redan befintliga lokala ombud.

2010/11:So568 av Kerstin Engle m.fl. (S):

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om behovet av en genomgripande översyn av det alkoholpolitiska läget för att värna den svenska alkoholpolitiken och motverka ett undergrävande av detaljhandelsmonopolets ställning.

2010/11:So571 av Karin Åström m.fl. (S):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om arbete mot alkohol och drogers skadeverkningar.

2010/11:So575 av Finn Bengtsson (M):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om totalkonsumtionsmodellen.

2010/11:So578 av Eva Olofsson m.fl. (V):

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om förbud mot alkoholreklam.

BILAGA 2

Regeringens lagförslag

1 Förslag till alkohollag

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

1 § Denna lag gäller tillverkning, marknadsföring och införsel eller import av alkoholdrycker och handel med sådana varor. Lagen gäller också tillverkning av sprit samt införsel, import, utförsel, export och handel med sprit samt handel med alkoholhaltiga preparat.

2 § I denna lag finns bestämmelser om

- tillverkning m.m. (2 kap.),
- allmänna bestämmelser om försäljning (3 kap.),
- partihandel m.m. (4 kap.),
- detaljhandel (5 kap.),
- handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat (6 kap.),
- marknadsföring av alkoholdrycker (7 kap.),
- servering av alkoholdrycker (8 kap.),
- tillsyn m.m. (9 kap.),
- överklagande (10 kap.),
- straffbestämmelser (11 kap.),
- förverkande (12 kap.), och
- register (13 kap.).

Definitioner

3 § Med *sprit* avses en vätska som framställts genom destillering eller annan kemisk process och som innehåller alkohol.

Med *alkohol* avses etylalkohol.

4 § Med *teknisk sprit* avses sådan sprit som är avsedd att användas för tekniskt, industriellt, medicinskt, vetenskapligt eller annat jämförligt ändamål och som är hänförlig till KN-nr 2207 eller 2208 enligt den lydelse av den Kombinerade nomenklaturen (KN) enligt rådets förordning (EEG) nr 2658/87 av den 23 juni 1987 om tulltaxe- och statistiknomenklaturen och om Gemensamma tulltaxan som gällde den 19 oktober 1992¹.

5 § Med *alkoholdryck* avses en dryck med en alkoholhalt som överstiger 2,25 volymprocent. Alkoholdrycker delas i denna lag in i spritdrycker, vin, öl och andra jästa alkoholdrycker.

¹ EGT L 256, 7.9.1987, s. 1 (Celex 31987R2658).

Dryck som är alkoholfri eller som har en alkoholhalt om högst 2,25 volymprocent benämns *lättdryck*.

6 § Med *spritdryck* avses en alkoholdryck som innehåller sprit.

7 § Med *vin* avses en alkoholdryck som framställts genom jäsning av druvor eller druvsaft. Till vin ska även räknas sådant vin som i framställningen har tillsatts sprit framställd av vinprodukter och som har en alkoholhalt som inte överstiger 22 volymprocent.

8 § Med *öl* avses en dryck som framställts genom jäsning med torkat eller rostat malt som huvudsakligt extraktgivande ämne. Öl med en alkoholhalt som överstiger 2,25 men inte 3,5 volymprocent benämns *folköl* och öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent benämns *starköl*.

9 § Med *annan jäst alkoholdryck* avses en alkoholdryck som framställts genom jäsning av frukt, bär eller andra växtdelar och som inte är vin eller öl.

10 § Med *alkoholhaltigt preparat* avses en vara som färdigställts för slutlig användning, som innehåller mer än 2,25 volymprocent alkohol och inte är alkoholdryck eller teknisk sprit och inte heller är sådant läkemedel som omfattas av läkemedelslagen (1992:859).

11 § Med *tillverkare* avses den som yrkesmässigt tillverkar varor som avses i denna lag.

Försäljning till konsument benämns *detaljhandel* eller, beträffande alkoholdrycker, om det sker för förtäring på stället, *servering*. Annan försäljning benämns *partihandel*.

12 § Med *denaturering* avses ett förfarande varigenom ett eller flera ämnen sätts till sprit, eller en vara som innehåller sprit, för att göra spriten eller varan otjänlig för förtäring.

2 kap. Tillverkning m.m.

1 § Sprit och spritdrycker får tillverkas endast av den som har godkänts som upplagshavare för sådana varor enligt 9 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller som skattebefriad förbrukare enligt 31 e § samma lag.

Apparat som uppenbarligen är ägnad för tillverkning av sprit (destillationsapparat) och del till sådan apparat får endast tillverkas för, överlåtas till eller innehas av den som har rätt att tillverka sprit.

Statens folkhälsoinstitut får medge undantag från vad som föreskrivs i andra stycket. Ett sådant medgivande får ges tills vidare eller för viss tid och får återkallas om förhållandena kräver det.

2 § Med *tillverkning av sprit* avses varje förfarande varigenom sprit framställs eller utvinns.

Med tillverkning av sprit likställs rening och återvinning av sprit. Med tillverkning av sprit likställs även borttagning eller försvagning av denaturering eller andra förfaranden med sprit eller alkoholhaltiga preparat i syfte att göra dem tjänliga för förtäring.

Kryddning av spritdryck för servering som snaps i egen serveringsrörelse enligt 8 kap. 3 § är inte att anse som tillverkning av sprit.

3 § Vin, folköl, starköl och andra jästa alkoholdrycker får tillverkas endast av den som har godkänts som upplagshavare för tillverkning eller bearbetning av sådana drycker enligt 9 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt eller som skattebefriad förbrukare enligt 31 e § samma lag.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller inte tillverkning i hemmet för eget behov.

4 § En tillverkare av sprit får förfoga över den tillverkade spriten endast för export och för användning i egen rörelse samt för försäljning enligt lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.

En tillverkare av alkoholdrycker får förfoga över den tillverkade drycken för försäljning endast enligt denna lag.

Bestämmelserna i första och andra styckena ska inte tillämpas i fråga om varor som har förbrukats på sätt som anges i 7 § första stycket 7 och 8 lagen (1994:1564) om alkoholskatt.

3 kap. Allmänna bestämmelser om försäljning

1 § Alkoholdrycker får inte säljas om det inte föreligger rätt till det enligt denna lag.

2 § Alkoholdrycker som inte får säljas i en butikslokal får inte heller förvaras i sådan lokal eller tillhörande utrymmen.

Med butikslokal avses en lokal där konsumenter kan köpa varor eller tjänster eller hyra varor, dock inte restauranger och andra serveringsställen.

Sådan lokal där provsmakning enligt 8 kap. 7 § andra stycket bedrivs, omfattas inte av förbudet i första stycket.

3 § Utan hinder av bestämmelserna i denna lag får alkoholdrycker serveras till passagerare på järnvägståg i internationell trafik.

Genom vad som föreskrivs i denna lag inskränks inte den rätt till försäljning som följer av gällande bestämmelser om tullager som har inrättats för förvaring av proviant m.m. eller rätten till försäljning av obeskattade varor i exportbutik.

4 § I fråga om rätt att förfoga över alkoholdrycker som medförs som proviant på fartyg och luftfartyg i internationell trafik gäller särskilda bestämmelser i annan lag än denna.

5 § Försäljning av alkoholdrycker ska skötas på ett sådant sätt att skador i möjligaste mån förhindras.

Den som tar befattning med försäljning av alkoholdrycker ska se till att ordning och nykterhet råder på försäljningsstället.

6 § Den som inte har fyllt 20 år eller som har förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken får inte bedriva näringsverksamhet som innefattar försäljning av alkoholdrycker.

7 § Alkoholdrycker får inte säljas eller annars lämnas ut till den som inte har fyllt 20 år. Beträffande folköl gäller motsvarande den som inte har fyllt 18 år.

Servering av alkoholdrycker får ske till den som har fyllt 18 år.

8 § Alkoholdrycker får inte lämnas ut till den som är märkbart påverkad av alkohol eller andra berusningsmedel.

Alkoholdrycker får inte lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att olovligen tillhandahållas någon.

Den som lämnar ut alkoholdrycker ska förvissa sig om att mottagaren har uppnått den ålder som anges i 7 §.

9 § Det är förbjudet att som ombud eller på därmed jämförbart sätt anskaffa alkoholdrycker till den som enligt 7 eller 8 § inte har rätt att få sådan vara utlämnad till sig. Det är också förbjudet att i annat fall än som avses i 4 kap. 4 § andra stycket 1, 2 och 4–7 i större omfattning tillhandagå annan med att anskaffa alkoholdrycker.

Alkoholdrycker får inte lämnas som gåva eller lån till eller bjudas den som inte har fyllt 20 år. I fråga om folköl gäller dock motsvarande den som inte har fyllt 18 år.

Det är dock tillåtet att bjuda den som inte har uppnått föreskriven ålder på en mindre mängd alkoholdryck under förutsättning att förtäring sker på platsen och under ordnade förhållanden samt det med hänsyn till den unges ålder och utveckling och omständigheterna i övrigt framstår som försvarligt. På serveringsställe gäller dock den åldersgräns som anges i 7 § andra stycket.

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får förbjuda eller inskränka försäljning av alkoholdrycker om det finns synnerliga skäl för det.

Kommunen får för visst tillfälle förbjuda eller inskränka försäljning av alkoholdrycker om det anses påkallat för att upprätthålla ordning.

11 § Överläts rörelse där det ingår verksamhet som kräver godkännande som anges i 2 kap. 1 § första stycket eller 4 § första stycket (tillverkning), 4 kap. 1 § första stycket (partihandel), 6 kap. 2 § (handel med teknisk sprit), eller tillstånd enligt 8 kap. 1 § (serveringstillstånd) får överlåtaren sälja sitt lager av alkoholdrycker till efterträdaren, om denne är berättigad att bedriva sådan verksamhet.

Konkurs- eller dödsbo eller, i fråga om utmätt egendom, Kronofogdemyndigheten får utan hinder av bestämmelserna i denna lag sälja sprit eller alkoholdrycker till den som har rätt att tillverka eller bedriva partihandel med sådana varor. Alkoholdrycker får även säljas till detaljhandelsbolaget. Motsvarande gäller då en verksamhet måste avvecklas

till följd av att godkännande som avses i första stycket har återkallats eller då det finns andra tvingande skäl.

4 kap. Partihandel m.m.

1 § Partihandel med spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkohol-drycker får bedrivas endast av den som har godkänts som upplagshavare eller som registrerad varumottagare för sådana varor enligt 9 eller 12 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt. Av detta följer att rätten till parti-handel endast avser den dryck som omfattas av godkännandet.

Med partihandlare avses den som har godkänts i enlighet med de före-skrifter som anges i första stycket.

Utöver vad som anges i första stycket får partihandel med spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker bedrivas av detaljhandels-bolaget i enlighet med vad som anges i 5 kap. 1 § tredje stycket.

Den som har serveringstillstånd får sälja enstaka varor som omfattas av tillståndet till partihandlare som har rätt att handla med motsvarande varor.

2 § En partihandlare får sälja varorna till

1. det i 5 kap. 1 § angivna detaljhandelsbolaget,
2. annan partihandlare som har rätt att handla med motsvarande varor,
3. den som har meddelats stadigvarande serveringstillstånd i enlighet med reglerna i 8 kap., samt
4. den som har godkänts som skattebefriad förbrukare enligt 31 e § lagen (1994:1564) om alkoholskatt för användning i teknisk, industriell, medicinsk, vetenskaplig eller liknande verksamhet.

En partihandlare får också föra ut eller exportera varorna. Försäljning får också ske till den som har tillstånd enligt lagen (1999:446) om pro-viantering av fartyg och luftfartyg.

Endast partihandlare får förpacka om eller buteljera alkoholdrycker.

3 § Vid partihandel med spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alko-holdrycker är säljaren skyldig att förvissa sig om att köparen har rätt att köpa in eller sälja varan vidare.

Införsel och import

4 § Spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker får föras in i landet endast av partihandlare samt av detaljhandelsbolaget för att bola-get ska kunna fullgöra den skyldighet som anges i 5 kap. 4 §.

Utöver vad som anges i första stycket får spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker föras in

1. av den som har rätt till tullfrihet enligt 4 § lagen (1994:1547) om tullfrihet m.m.,
2. av en enskild person som har fyllt 20 år och som har förvärvat dryckerna och själv transporterar dem till Sverige, eller som utför arbete på transportmedel, om dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk eller som gåva till närstående för dennes eller dennes familjs personliga bruk,

3. som proviant på fartyg eller luftfartyg enligt särskilda bestämmelser,
4. av en enskild person eller i yrkesmässig befordran för en enskild person som har fyllt 20 år och som flyttat till Sverige, om dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk,

5. av en enskild person eller i yrkesmässig befordran för en enskild person som har fyllt 20 år och som har förvärvat dryckerna genom arv eller testamente, om dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk,

6. som enstaka gåvoförsändelse under yrkesmässig befordran från en enskild person i ett annat land till en enskild person i Sverige som har fyllt 20 år, om dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk,

7. av en enskild person som har fyllt 20 år genom yrkesmässig befordran eller annan oberoende mellanhand, om införseln sker från ett annat land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet och dryckerna är avsedda för dennes eller dennes familjs personliga bruk.

Spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker som medförs som proviant på järnvägståg i internationell trafik får föras in i den utsträckning som krävs för servering av passagerare under tågets färd inom landet.

5 kap. Detaljhandel

Detaljhandel med spritdrycker m.m.

1 § För detaljhandel med spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker ska det finnas ett särskilt för ändamålet bildat aktiebolag (detaljhandelsbolaget). Bolaget ska ägas av staten.

Detaljhandelsbolaget får inte föra ut eller exportera eller tillverka sådana drycker som anges i första stycket. Bolaget får införa eller importera sådana drycker endast för att kunna fullgöra den skyldighet som anges i 4 §.

Detaljhandelsbolaget får inte bedriva annan partihandel än försäljning till den som har serveringstillstånd. Detta gäller dock inte försäljning av enstaka partier till partihandlare.

Bestämmelser om detaljhandelsbolagets verksamhet och drift samt om särskild kontroll från statens sida ska finnas i ett avtal mellan staten och bolaget.

2 § Endast detaljhandelsbolaget får bedriva detaljhandel med spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker.

3 § Detaljhandelsbolaget beslutar om försäljningsställets förläggning enligt riktlinjer i avtalet mellan staten och bolaget.

Försäljning får ske för avhämtning eller genom rekvisition. Försäljning får även ske vid auktion av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker för någon annans räkning enligt riktlinjer i avtalet mellan staten och bolaget.

4 § Spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker som inte hålls i lager av detaljhandelsbolaget ska anskaffas av bolaget på begäran av konsument.

Detaljhandel med folköl

5 § Detaljhandel med folköl är, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, tillåten under villkor att verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel

1. som ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien², och

2. som är avsedda för stadigvarande försäljning av livsmedel och där det också säljs mat.

Utän hinder av vad som föreskrivs i första stycket får detaljhandel med folköl bedrivs av detaljhandelsbolaget samt av tillverkare av sådan öl.

Den som bedriver detaljhandel med folköl ska anmäla verksamheten till den kommun där försäljningen sker. Försäljning får inte påbörjas förrän anmälan har gjorts.

Den som bedriver detaljhandel med folköl ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över försäljningen och svara för att personalen har erforderliga kunskaper om vad som gäller för försäljningen. För egenkontrollen ska det finnas ett särskilt program.

6 kap. Handel med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat

Handel med teknisk sprit

1 § Teknisk sprit får endast säljas, köpas, införas, importeras, föras ut eller exporteras om det föreligger rätt till det enligt denna lag.

Vad som föreskrivs i första stycket gäller inte sprit som är fullständigt denaturerad i enlighet med kommissionens förordning (EEG) nr 3199/93 av den 22 november 1993 om ömsesidigt erkännande av förfaranden för att fullständigt denaturera alkohol för att erhålla punktskattebefrielse³.

2 § Försäljning av teknisk sprit får bedrivs endast av den som har godkänts som upplagshavare för sådan sprit enligt 9 § lagen (1994:1564) om alkoholskatt.

3 § Teknisk sprit som ska användas eller säljas inom landet och som inte är fullständigt denaturerad enligt 1 § andra stycket, ska vara denaturerad på ett sätt som så långt möjligt hindrar förtäring av spriten utan att hindra den avsedda användningen.

4 § Vid försäljning av teknisk sprit är säljaren skyldig att förvissa sig om att köparen har rätt att köpa in eller sälja varan vidare.

² EUT L 139, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004R0852).

³ EGT L 288, 23.11.1993, s. 12 (Celex 31993R3199).

Säljaren ska förvissa sig om att spriten inte kommer att användas på otillåtet sätt.

5 § Den som har rätt att sälja teknisk sprit får också köpa samt föra in eller importera, föra ut eller exportera sådan sprit.

Försäljning får ske till

1. den som har rätt att tillverka alkoholdrycker,
2. den som har godkänts som skattebefriad förbrukare för sådan vara enligt 31 e § lagen (1994:1564) om alkoholskatt,
3. apotek,
4. universitet eller högskola för vetenskapligt ändamål, eller
5. sjukhus för medicinskt ändamål.

Handel med alkoholhaltiga preparat

6 § Alkoholhaltiga preparat får, med de begränsningar som följer av denna lag, säljas inom landet under de villkor som gäller för handel i allmänhet.

Ytterligare begränsningar av handel med alkoholhaltiga preparat kan följa av annan lagstiftning.

7 § Alkoholhaltiga preparat får inte säljas eller lämnas ut om det finns särskild anledning att anta att varan är avsedd att användas i berusnings-syfte.

8 § Alkoholhaltiga preparat som inte är avsedda att förtäras får inte genom smak- eller färgsättning, genom sin förpackning eller på annat liknande sätt utformas så att det finns risk för förväxling med alkoholdryck eller att det på annat sätt uppmuntrar till förtäring.

9 § Alkoholhaltiga preparat som inte är avsedda för förtäring och som ska användas eller säljas inom landet ska vara denaturerade på ett sätt som så långt möjligt hindrar att de förtärs.

Bemyndigande

10 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om

1. vem som utöver vad som anges i 5 § har rätt att köpa teknisk sprit och i så fall till vilket ändamål,
2. anlåtande av kontrollbolag vid handel med teknisk sprit,
3. denaturering av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat och i vilka fall denaturering får underlåtas, samt
4. handel i övrigt med teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat som behövs till skydd för liv och hälsa.

7 kap. Marknadsföring av alkoholdrycker

1 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter ska särskild måttfullhet iakttas. Reklam- eller annan marknadsföringsåtgärd får inte vara påträngande, uppsökande eller uppmana till bruk av alkohol.

Marknadsföring får inte rikta sig särskilt till eller skildra barn eller ungdomar som inte har fyllt 25 år.

2 § Den som tillverkar, säljer eller förmedlar försäljning av alkoholdrycker får i sin rörelse lämna sådana drycker som gåva endast i form av varuprov.

Vid marknadsföring av tjänster eller vid försäljning av andra varor än alkoholdrycker får sådana drycker inte lämnas som gåva.

3 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i ljudradio- eller TV-program användas. Det gäller även sådana TV-sändningar över satellit som omfattas av radio- och TV-lagen (1996:844).

4 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker som innehåller mer än 15 volymprocent alkohol till konsumenter får inte kommersiella annonser användas i periodiska skrifter eller andra skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, och som med avseende på ordningen för utgivningen är jämförbara med periodiska skrifter. Detta gäller dock inte i fråga om skrifter som tillhandahålls endast på försäljningsstället för sådana drycker.

5 § Vid marknadsföring till konsumenter av alkoholdrycker genom kommersiella annonser får framställning i bild omfatta endast en återgivning av

1. varan eller råvaror som ingår i varan,
2. enstaka förpackningar, eller
3. varumärke eller därmed jämförligt kännetecken.

Kommersiella annonser i periodiska skrifter eller andra skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, och som med avseende på ordningen för utgivningen är jämförbara med periodiska skrifter, får inte vara större än 2100 spaltmillimeter. Annonsen ska på ett tydligt sätt ange dryckens alkoholhalt men får inte framställa en hög alkoholhalt som en positiv egenskap.

En sådan annons som avses i första och andra styckena får inte strida mot god sed genom det sammanhang där den förekommer, använda sig av metoder som är opassande med tanke på konsumenten eller innehålla osanna eller vilseledande uppgifter om alkohol, alkoholkonsumtion, alkoholens verkningar eller andra egenskaper.

6 § Marknadsföring i en kommersiell annons av alkoholhaltiga lätt-drycker till konsumenter ska utformas på ett sådant sätt att den inte kan förväxlas med marknadsföring av alkoholdrycker. Marknadsföring av alkoholdrycker som innehåller högst 15 volymprocent alkohol i kommersiell annons till konsumenter ska utformas på sådant sätt att den inte kan

förväxlas med marknadsföring av alkoholdrycker som innehåller mer än 15 volymprocent alkohol.

Första stycket första meningen gäller inte då marknadsföring av alkoholdrycker som innehåller högst 15 volymprocent alkohol är tillåten.

Bestämmelserna om marknadsföring av alkoholhaltiga lättdrycker i första stycket tillämpas inte i de fall detta är oskäligt.

7 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenterna genom kommersiella annonser i periodiska skrifter eller andra skrifter på vilka tryckfrihetsförordningen är tillämplig, och som med avseende på ordningen för utgivningen är jämförbara med periodiska skrifter, ska annonserna på ett tydligt sätt återge en text som informerar om alkoholens skadeverkningar (informationstext). Om det finns flera informationstexter ska minst en av dem återges. Vid upprepade annonseringar ska de olika informationstexterna användas omväxlande och om möjligt i lika stor omfattning.

Regeringen får meddela föreskrifter om vilka texter som ska återges och hur dessa ska utformas.

8 § Ett handlande som strider mot 1–6 §§ och 7 § första stycket eller föreskrifter som utformats med stöd av 7 § andra stycket ska vid tillämpningen av 5, 23 och 26 §§ marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig mot konsumenterna och, i fall som avses i 2 §, även mot näringsidkare. Ett handlande som strider mot 3 § kan medföra marknadsstötningsavgift enligt bestämmelserna i 29–36 §§ marknadsföringslagen.

9 § Regeringen får med avseende på främmande stat bestämma att följande ska gälla.

Vid marknadsföring av alkoholdrycker är det förbjudet att använda oriktiga eller vilseledande ursprungsbeteckningar, genom vilka dryckerna direkt eller indirekt anges vara frambragda eller tillverkade i den främmande staten eller i en region eller ort i den främmande staten. Detta gäller även om det äkta ursprunget anges, eller om beteckningen används bara i översättning eller åtföljs av uttryck som ”art”, ”sort”, ”typ”, ”kopia” eller liknande uttryck.

Ett handlande som strider mot andra stycket ska vid tillämpning av marknadsföringslagen (2008:486) anses vara otillbörlig mot konsumenterna och näringsidkare.

8 kap. Servering av alkoholdrycker

1 § För servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker krävs tillstånd av den kommun där serveringsstället är beläget (serveringstillstånd).

Serveringstillstånd som avser servering i inrikes trafik på fartyg, luftfartyg eller järnvägståg (trafikservering), meddelas dock av den kommun där det företag som vill bedriva serveringen har sitt säte, eller där den person som vill bedriva serveringen har sitt hemvist. Har företaget inte säte inom landet eller personen inte hemvist inom landet, meddelas tillstånd av Stockholms kommun.

Serveringstillstånd krävs dock inte om serveringen

1. avser ett enstaka tillfälle för i förväg bestämda personer,
2. sker utan vinstintresse och utan annan kostnad för deltagarna än kostnaden för inköp av dryckerna, och
3. äger rum i lokaler där det inte bedrivs yrkesmässig försäljning av alkohol- eller lättdrycker.

Detaljhandelsbolaget får utan hinder av bestämmelserna i första stycket anordna provning av alkoholdrycker för allmänheten enligt riktlinjer i avtalet mellan staten och bolaget.

2 § Serveringstillstånd kan meddelas för servering till allmänheten eller i förening, företag eller annat slutet sällskap. Tillståndet kan avse servering året runt eller årligen under en viss tidsperiod (stadigvarande serveringstillstånd). Det kan även avse en enstaka tidsperiod eller ett enstaka tillfälle (tillfälligt serveringstillstånd).

Stadigvarande tillstånd gäller tills vidare. Kommunen får dock om det finns särskilda skäl begränsa tillståndets giltighet till viss tid.

Serveringstillstånd kan gälla spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker eller en eller flera av dessa drycker.

Tillstånd att anordna provsmakning av alkoholdrycker enligt 6 och 7 §§ kan meddelas stadigvarande eller för enstaka tidsperiod.

3 § Den som har ett stadigvarande tillstånd att servera spritdrycker har, efter anmälan till kommunen, rätt att krydda spritdryck för servering som snaps i den egna serveringsrörelsen.

4 § Den som bedriver cateringverksamhet för slutna sällskap kan meddelas stadigvarande serveringstillstånd under förutsättning att den lokal där serveringen äger rum för varje tillfälle anmäls till och godkänns av kommunen.

Den som bedriver cateringverksamhet ska ha ett eget kök för tillredning av mat för att få stadigvarande serveringstillstånd.

5 § På hotell som har restaurangverksamhet med serveringstillstånd i sina lokaler får servering av alkoholdrycker ske på hotellrummet (rumsservering). På sådant hotell får även servering från minibar på hotellrummet ske.

6 § Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåten under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser av samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller
2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

7 § Den som tillverkar alkoholdrycker från råvaror som produceras på den egna gården och som har ett stadigvarande serveringstillstånd har rätt att, efter anmälan till kommunen, vid tillverkningsstället erbjuda provsmakning av de egenproducerade dryckerna.

Om sådant tillstånd saknas, får tillverkaren erbjuda provsmakning av egentillverkade alkoholdrycker vid tillverkningsstället efter särskilt tillstånd för provsmakning.

8 § Servering av folköl får, med de inskränkningar som föreskrivs i denna lag, ske om verksamheten bedrivs i sådana lokaler eller andra utrymmen i byggnader eller transportmedel som

1. ingår i anläggningar som är godkända enligt föreskrifter meddelade med stöd av 7 § 1 livsmedelslagen (2006:804) eller registrerade enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 852/2004 av den 29 april 2004 om livsmedelshygien⁴, och

2. är avsedda för stadigvarande verksamhet med livsmedel och där mat serveras samtidigt.

Utän hinder av första stycket får folköl serveras i sådana fall som anges i 1 § andra stycket samt av den som innehar serveringstillstånd.

Den som avser att bedriva servering av folköl ska anmäla verksamheten hos den kommun där serveringen ska ske. Servering får inte påbörjas innan anmälan har gjorts. Vad nu sagts gäller inte i fall som avses i 1 § andra stycket eller den som har serveringstillstånd.

Den som är anmälningsskyldig enligt tredje stycket ska utöva särskild kontroll (egenkontroll) över serveringen. För egenkontrollen ska det finnas ett för verksamheten lämpligt program.

9 § Kommunen ska tillhandahålla information om vad som gäller enligt denna lag och anslutande föreskrifter samt riktlinjer för tillämpningen av föreskrifterna i kommunen.

10 § Ansökan om serveringstillstånd görs skriftligen.

Kommunen får ta ut avgift för prövningen enligt de grunder som beslutas av kommunfullmäktige.

Kommunen får även ta ut avgift för tillsyn enligt 9 kap. av den som har serveringstillstånd och av den som bedriver anmälningspliktig detaljhandel med eller servering av folköl.

Regeringen får meddela föreskrifter om den tid inom vilken kommunen ska fatta beslut om serveringstillstånd.

11 § En ansökan om stadigvarande serveringstillstånd får inte bifallas utan att polismyndighetens yttrande har inhämtats. Detsamma gäller, om det inte rör sig om arrangemang av endast obetydlig omfattning, tillfälligt serveringstillstånd för servering till allmänheten.

Polismyndigheten ska i sitt yttrande redovisa samtliga omständigheter som ligger till grund för myndighetens bedömning i det enskilda fallet och särskilt yttra sig om sökandens allmänna lämplighet för verksamheten.

⁴ EUT L 139, 30.4.2004, s. 1 (Celex 32004R0852).

Om en ansökan avser servering inom eller invid ett militärt område ska yttrande dessutom inhämtas av vederbörande militära chef innan ansökan får bifallas.

12 § Serveringstillstånd får endast meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden samt omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten samt att verksamheten kommer att drivas i enlighet med de krav som ställs upp i denna lag.

Sökanden ska genom att avlägga ett prov visa att han eller hon har de kunskaper om denna lag och anslutande föreskrifter som krävs för att på ett författningsenligt sätt utöva serveringsverksamheten.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om prov som avses i andra stycket och om undantag i vissa fall från skyldigheten att avlägga prov.

13 § Den som har tillstånd för servering till allmänheten eller stadigvarande tillstånd för servering i slutet sällskap, får köpa de spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker som behövs för rörelsen endast av partihandlare eller av detaljhandelsbolaget. Den som har tillstånd för servering i slutet sällskap vid ett enstaka tillfälle eller under en enstaka tidsperiod, får köpa motsvarande drycker endast hos detaljhandelsbolaget.

Lokaler och utrustning

14 § Serveringstillstånd ska omfatta ett visst avgränsat utrymme som disponeras av tillståndshavaren.

Särskilt tillstånd kan dock meddelas för flera tillståndshavare att utnyttja ett gemensamt serveringsutrymme. Om så har skett ska varje tillståndshavare svara för ordning och nykterhet inom serveringsutrymmet samt för att vad som i övrigt gäller enligt denna lag iaktas under den tid han eller hon bedriver servering där.

15 § Stadigvarande tillstånd för servering till allmänheten får medges endast om serveringsstället har ett eget kök i anslutning till serveringslokalen samt tillhandahåller lagad eller på annat sätt tillredd mat. Gästerna ska kunna erbjudas ett varierat utbud av maträtter. Efter klockan 23.00 får matutbudet begränsas till ett fåtal enklare rätter.

Serveringsstället ska vara utrustat med ett i förhållande till lokalens storlek lämpligt antal sittplatser för matservering. Om det finns en drinkbar får den ta i anspråk endast en mindre del av serveringsställets totala yta och vara belägen i nära anslutning till matsalen.

Tillfälligt tillstånd för servering till allmänheten får meddelas om serveringsstället tillhandahåller tillredd mat. Detsamma gäller tillstånd för servering i slutet sällskap.

Tillstånd för servering av starköl och vin i foajéer till teater eller konsertlokal under paus i föreställning eller konsert får meddelas utan krav på matservering. Det ställs inte heller krav på matservering vid provsmakning enligt 6 eller 7 §.

16 § Lokaler som används för servering till allmänheten eller för servering till slutna sällskap av den som har stadigvarande serveringstillstånd ska vara lämpliga från brandsäkerhetssynpunkt.

17 § Om alkoholserving på grund av serveringsställets belägenhet eller av andra skäl kan befaras medföra olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller särskild risk för människors hälsa, får serveringstillstånd vägras även om övriga krav som uppställs i lagen är uppfyllda.

Personal

18 § Tillståndshavaren eller av denne utsedd serveringsansvarig person ska ha tillsyn över serveringen och vara närvarande på serveringsstället under hela serveringstiden. Det sista gäller dock inte vid rumsservering. Den som är serveringsansvarig ska ha fyllt 20 år och vara lämplig för uppgiften med hänsyn till sina personliga egenskaper och omständigheterna i övrigt.

Tillståndshavaren ska till kommunen anmäla den eller de personer som har utsetts att ansvara för serveringen av alkoholdrycker.

Endast den som är anställd av tillståndshavaren eller som är inhyrd av ett bemanningsföretag får anlitas som köks- eller serveringspersonal eller för uppgifter som är av betydelse för ordning och nykterhet. Detta gäller dock inte ordningsvakter som förordnats enligt 2 § 4 lagen (1980:578) om ordningsvakter. Restaurangskolor med serveringstillstånd samt, efter överenskommelse med skolan, även andra restauranger med sådant tillstånd får i utbildningssyfte anlita restaurangskolans elever.

Serveringstider m.m.

19 § Kommunen beslutar under vilka tider alkoholdrycker får serveras. Vid bestämmande av tiden för servering ska särskilt beaktas vad som sägs i 17 §.

Om inte kommunen beslutar annat, får servering av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker inte påbörjas tidigare än klockan 11.00 och inte pågå längre än till klockan 01.00.

Serveringsstället ska vara utrymt senast 30 minuter efter serveringstidens utgång.

Bestämmelserna i första-tredje styckena gäller inte rumsservering på hotell eller minibar i hotellrum enligt 5 §.

20 § Vid servering av alkoholdrycker ska ansvarig personal se till att måttfullhet iakttas och att störningar på grund av oordning eller onykterhet undviks.

21 § Priset för en alkoholdryck får vid servering inte sättas lägre än köpspriset för drycken jämte skäligt påslag. Prissättningen får inte ske på ett sådant sätt att försäljning av drycker med högre alkoholhalt främjas. Gästerna får inte uppmanas eller förmås att köpa alkoholdrycker.

22 § Vid servering av alkoholdrycker ska lättdrycker finnas att tillgå i tillfredsställande urval och omfattning.

23 § Från ett serveringsställe med serveringstillstånd får inte någon medföra spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som har serverats i lokalen. Detta gäller inte hotellrum med minibar.

24 § På serveringsställe där serveringstillstånd gäller får inte någon dricka eller tillåtas dricka andra alkoholdrycker än sådana som har serverats i enlighet med tillståndet. Detta gäller dock inte på hotellrum.

Inte heller får någon dricka eller tillåtas dricka alkoholdrycker på ett serveringsställe där alkoholdrycker inte får serveras eller i en lokal som yrkesmässigt upplåts för anordnande av sammankomster i slutna sällskap vid vilka mat eller dryck tillhandahålls av innehavaren eller genom dennes försorg och där servering av alkoholdrycker inte är tillåten.

Alkoholdrycker som inte får serveras i en lokal som avses i denna paragraf får inte heller förvaras i lokalen eller tillhörande utrymmen.

Förbuden enligt denna paragraf gäller inte i fråga om folköl.

25 § Chefen för Utrikesdepartementet får medge undantag från 13 och 24 §§ på begäran av främmande stater och internationella organisationer som avses i lagen (1976:661) om immunitet och privilegier i vissa fall.

9 kap. Tillsyn m.m.

1 § Statens folkhälsoinstitut har, med de begränsningar som anges i 3 och 4 §§, tillsyn över efterlevnaden av denna lag och anslutande föreskrifter.

Länsstyrelsen har tillsyn inom länet. Länsstyrelsen ska också biträda kommunerna med råd i deras verksamhet.

2 § Kommunen och polismyndigheten har tillsyn över efterlevnaden av de bestämmelser som gäller för servering av alkoholdrycker.

Kommunen och polismyndigheten har också tillsyn över detaljhandeln med folköl.

Kommunen ska upprätta en tillsynsplan som ska ges in till länsstyrelsen.

3 § För tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna om marknadsföring i 7 kap. finns det särskilda regler i marknadsföringslagen (2008:486). Tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna gentemot den som har serveringstillstånd får, i fråga om marknadsföring på serveringsstället, utövas också av kommunen. För kommunens tillsyn gäller inte 7 kap. 8 §.

4 § Skatteverket har tillsynen över efterlevnaden av bestämmelserna i 4 kap. 2 §.

5 § Kommunens uppgifter enligt denna lag ska fullgöras av den eller de nämnder som kommunfullmäktige bestämmer.

6 § En kommun får träffa avtal med en annan kommun om att uppgifter som kommunen har enligt denna lag ska ombesörjas helt eller delvis av den andra kommunen. Kommunen får dock inte överlåta befogenhet att avgöra ärenden som avser

1. åtgärd enligt 3 kap. 10 §,
2. meddelande av serveringstillstånd enligt 8 kap. 1 §,
3. meddelande av erinran eller varning enligt 9 kap. 17 §,
4. återkallelse av serveringstillstånd enligt 9 kap. 18 §, eller
5. meddelande av försäljningsförbud enligt 9 kap. 19 §.

7 § En kommun som har fattat ett beslut i ett ärende enligt denna lag ska sända en kopia av beslutet till Statens folkhälsoinstitut samt den länsstyrelse och den polismyndighet som berörs av beslutet. Om beslutet avser de särskilda bestämmelserna om marknadsföring ska en kopia av beslutet också sändas till Konsumentverket.

En kommun ska utfärda bevis om tillstånd som kommunen har meddelat.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer meddelar närmare föreskrifter om vilka uppgifter ett sådant bevis ska innehålla.

8 § På begäran av en annan tillsynsmyndighet ska kommunen lämna de uppgifter som myndigheten behöver för sin tillsyn. Kommunen ska även på begäran av Skatteverket eller Tullverket lämna de uppgifter som behövs för beskattning eller påförande av tull.

Polismyndigheten ska underrätta andra tillsynsmyndigheter om förhållanden som är av betydelse för dessa myndigheters tillsyn.

Kronofogdemyndigheten ska underrätta vederbörande tillståndsmyndighet om en tillståndshavare brister i sina skyldigheter att erlagga skatter eller socialavgifter. På begäran av länsstyrelsen ska sådan under rättelse ges till denna.

På begäran av en tillsynsmyndighet ska polismyndigheter samt Skatteverket och andra myndigheter som uppbär eller driver in skatter eller avgifter lämna uppgifter som tillsynsmyndigheten behöver för sin tillståndsprovning eller tillsyn.

9 § Polismyndighet ska på begäran lämna annan tillsynsmyndighet den hjälp som behövs vid tillämpningen av 13–15 §§.

En begäran enligt första stycket får göras endast om

1. det på grund av särskilda omständigheter kan befaras att åtgärden inte kan vidtas utan att polisens särskilda befogenheter enligt 10 § polislagen (1984:387) behöver tillgripas, eller
2. det annars finns synnerliga skäl.

10 § Statliga och kommunala myndigheter ska underrätta den myndighet som regeringen bestämmer om de i sin verksamhet får kännedom om något som kan ha betydelse för tillämpningen av bestämmelserna i 6 kap. om försäljning av teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat.

11 § Den som har beviljats serveringstillstånd ska anmäla hos kommunen när han eller hon avser att påbörja verksamheten.

Anmälan ska också göras om verksamheten läggs ned eller om avbrott sker i den. Om verksamheten förändras till sin omfattning eller i något annat hänseende av betydelse för tillsynen ska detta också anmälas, liksom betydande förändringar av ägarförhållandena.

Anmälan ska göras i förväg, eller om det förhållande som föranlett anmälningsskyldighet inte har kunnat förutses, utan dröjsmål.

12 § Om den som har fått serveringstillstånd enligt denna lag har avlidit, eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och vill dödsboet eller förvaltaren fortsätta rörelsen, ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla.

Har den som fått serveringstillstånd försatts i konkurs upphör tillståndet att gälla omedelbart. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Beträffande den som bedriver tillverkning eller partihandel enligt denna lag ska motsvarande anmälan som avses i första och andra styckena göras till Statens folkhälsoinstitut.

13 § Om en tillsynsmyndighet begär det ska en tillståndshavare, eller den som bedriver verksamhet med stöd av denna lag, lämna tillträde till driftsställe med tillhörande lokaler och tillhandahålla handlingar som rör verksamheten samt utan ersättning hjälpa till vid tillsynen, lämna varuprover som behövs och redovisa uppgifter om verksamhetens omfattning och utveckling.

Vad som sägs i första stycket gäller även i förhållandet mellan en partihandlare och Skatteverket.

14 § Bokföringen i en rörelse som är tillståndspliktig eller som annars bedrivs med stöd av denna lag ska vara så utformad att kontroll av verksamheten är möjlig. Den som bedriver rörelsen är skyldig att på begäran av en tillsynsmyndighet visa upp bokföringshandlingarna.

Tillståndshavare, tillverkare och partihandlare är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

15 § På begäran av tillsynsmyndighet ska den som bedriver servering av eller detaljhandel med folköl lämna de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen. Tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till rörelsens lokaler för att utöva tillsynen.

16 § Skatteverket ska underrätta Statens folkhälsoinstitut om verket i sin kontrollverksamhet får anledning att anta att det har begåtts brott mot bestämmelserna i denna lag.

Återkallelse m.m.

17 § En kommun får meddela en innehavare av serveringstillstånd en erinran, eller i allvarigare fall eller vid upprepade överträdelser, en varning om denne inte

1. uppfyller de krav som gällde för tillståndets meddelande, eller
2. följer de bestämmelser som gäller för servering enligt denna lag eller de villkor eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

18 § En kommun ska återkalla ett serveringstillstånd om

1. tillståndet inte längre utnyttjas,
2. det med tillståndshavarens vetskap har förekommit brottslig verksamhet på serveringsstället eller i anslutning till detta utan att tillståndshavaren har ingripit, eller
3. tillståndshavaren har brutit mot denna lag eller vad som i övrigt gäller för tillståndet på ett sådant sätt att varning inte är en tillräckligt ingripande åtgärd, eller har tilldelats en eller flera varningar utan att de förhållanden som föranlett varningen har rättats till.

Om flera tillståndshavare har utnyttjat ett gemensamt serveringsutrymme enligt 8 kap. 14 § andra stycket får i stället tillståndet för gemensamt serveringsutrymme återkallas, om det inte kan utredas vilken tillståndshavare som är ansvarig för en händelse som ska föranleda återkallelse av serveringstillståndet,

Ingripande

19 § Föranleder detaljhandel med eller servering av folköl olägenheter i fråga om ordning och nykterhet eller om bestämmelserna i denna lag inte följs, får kommunen förbjuda den som bedriver försäljningen att fortsätta verksamheten eller, om förbud är en alltför ingripande åtgärd, meddela en varning.

Ett förbud enligt första stycket kan inskränkas till att gälla för vissa närmare angivna tider eller under vissa närmare angivna omständigheter. Förbud meddelas för en tid av sex månader eller, vid upprepad eller allvarlig försummelse, tolv månader räknat från det att den som bedriver försäljningen fått del av beslutet.

Den kommun där försäljningsstället är beläget beslutar om ingripande enligt denna paragraf. Saknas fast försäljningsställe beslutar den kommun där det företag som bedriver försäljningen har sitt säte eller där den person som bedriver försäljningen har sitt hemvist. Om personen inte har hemvist inom landet beslutar Stockholms kommun.

10 kap. Överklagande

1 § Statens folkhälsoinstitutets eller en kommuns beslut enligt denna lag eller anslutande föreskrifter får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Beslut enligt denna lag gäller omedelbart om inte något annat anges i beslutet.

11 kap. Straffbestämmelser

1 § Den som

1. tillverkar sprit eller spritdrycker utan att ha rätt till det enligt denna lag, eller

2. förvärvar, innehar, forslar, döljer eller förvarar sprit eller spritdrycker som är olovligt tillverkade

döms för *olovlig befattning med sprit* till böter eller fängelse i högst två år.

2 § Den som tillverkar, överlåter eller innehar en destillationsapparat eller apparatdel i strid med 2 kap. 1 § andra stycket döms till böter eller fängelse i högst ett år.

3 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. säljer alkoholdrycker utan tillstånd eller annars i strid med denna lag, eller

2. serverar spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som har anskaffats på annat sätt än som anges i 8 kap. 13 §

döms för *olovlig försäljning av alkoholdrycker* till böter eller fängelse i högst två år.

4 § Om ett brott som anges i 1 eller 3 § har begåtts uppsåtligen och är grovt, döms till fängelse i lägst sex månader och högst sex år. Vid bedömning av om brottet är grovt ska det särskilt beaktas om gärningen har utgjort ett led i en verksamhet som bedrivits yrkesmässigt eller i större omfattning, eller har varit inriktad mot ungdomar.

5 § Den som tillverkar folköl, starköl, vin eller andra jästa alkoholdrycker i strid med denna lag döms till böter eller fängelse i högst sex månader.

6 § Den som innehar alkoholdrycker i syfte att olovligen sälja dem döms för *olovligt innehav av alkoholdrycker* till böter eller fängelse i högst två år.

7 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet anskaffar, överlämnar eller bjuder på alkoholdrycker i strid med 3 kap. 9 § döms för *olovligt anskaffande av alkoholdrycker* till böter eller fängelse i högst två år eller, om brottet är grovt, till fängelse i högst fyra år.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer eller lämnar ut alkoholdrycker i strid med 3 kap. 7 eller 8 § till någon som inte har uppnått föreskriven ålder eller som är märkbart påverkad av alkohol eller annat berusningsmedel, eller vid partihandel underlåter att på sätt som föreskrivs i 4 kap. 3 § förvissa sig om att köparen har rätt att återförsälja eller köpa in varan döms för *olovlig dryckeshantering* till böter eller fängelse i högst sex månader.

För olovlig dryckeshantering döms också den som

1. förvarar alkoholdryck i strid med 3 kap. 2 § första stycket eller 8 kap. 24 § tredje stycket,

2. tillåter alkoholförtäring i strid med 8 kap. 24 § första eller andra stycket, eller

3. säljer folköl i strid med förbud som meddelats enligt 9 kap. 19 §.

Till ansvar ska inte dömas den som i strid med 3 kap. 2 § första stycket eller 8 kap. 24 § tredje stycket förvarar alkoholdryck, om det av omständigheterna framgår att drycken var avsedd för annat än försäljning eller förtäring på platsen.

9 § Är gäring som avses i 1, 3 eller 5–8 § att anse som ringa ska inte dömas till ansvar.

10 § För försök eller förberedelse till brott som avses i 1, 3 och 7 §§ döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. Detta gäller dock inte gäring som avses i 1 § 2 och som endast gäller förvärv eller innehav för personligt bruk.

Den till vilken lagligen framställda alkoholdrycker har anskaffats för personligt bruk ska vara fri från ansvar för medverkan till brott som avses i detta kapitel.

11 § Bestämmelser om ansvar för olovlig införsel och utförsel av sprit och alkoholdrycker finns i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

12 kap. Förverkande

1 § Sprit eller alkoholdrycker som har varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagandet utgör brott enligt denna lag. Förverkande av alkoholdrycker kan ske även hos den som är fri från ansvar för brottet enligt 11 kap. 10 § andra stycket.

2 § Har sprit eller alkoholdrycker olovligen tillverkats ska även destillationsapparater, apparatdelar och redskap som har använts vid tillverkningen, råämnen som uppenbarligen har varit avsedda för tillverkningen och beredningen samt kärl och emballage som varorna har förvarats i, förklaras förverkade. Likaså ska förråd av renings- och filtreringsmedel vilka uppenbarligen avsetts för rening eller filtrering av olovligen tillverkad sprit förklaras förverkade.

Destillationsapparater och apparatdelar som har varit föremål för brott enligt 11 kap. 2 § eller värdet därav samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade.

3 § Utöver vad som sägs i 2 § får egendom som har använts som hjälpmedel vid brott enligt denna lag förklaras förverkad, om det behövs för att förebygga brott eller det annars finns särskilda skäl. Detsamma gäller egendom som har varit avsedd att användas som hjälpmedel vid brott enligt denna lag om brottet har fullbordats eller om förfarandet har utgjort ett straffbart försök eller en straffbar förberedelse. I stället för egendomen får dess värde förklaras förverkat.

4 § Förordnande om förverkande enligt 1 eller 2 § ska inte meddelas om det skulle vara uppenbart oskäligt.

5 § I fråga om sprit eller alkoholdrycker som kan antas bli förverkade gäller lagen (1998:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. i tillämpliga delar. Alkoholdrycker som har lagts upp på sådant tillfälligt lager som avses i 3 kap. 7 § tullagen (2000:1281) ska anses som förverkade om de inte har tagits ut från lagret inom 30 dagar från uppläggningsen. Vad som nu har sagts gäller även i fråga om sådana drycker som har omhändertagits av Tullverket för tillfällig förvaring utan att läggas upp på tillfälligt lager.

13 kap. Register

1 § Statens folkhälsoinstitut ska med hjälp av automatiserad behandling föra ett centralt register för tillsyn, uppföljning och utvärdering av lagens tillämpning samt framställning av statistik.

2 § Registret får innehålla uppgifter om dem som har tillstånd eller bedriver verksamhet enligt denna lag.

I registret får behandlas uppgifter om

1. namn eller firma, person-, samordnings-, registrerings- eller organisationsnummer, adress och telefonnummer, och
2. den verksamhet som tillståndet avser och om villkor som har meddelats för denna.

3 § Regeringen får föreskriva att uppgifter till registret får hämtas från register som förs av statlig eller kommunal myndighet.

4 § Skatteverket får för sin tillsyn enligt denna lag ha direktåtkomst till uppgifter om serveringstillstånd i registret.

5 § Bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) om rättelse och skadestånd gäller även vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

1. Denna lag träder, med undantag för vad som sägs i punkten 2, i kraft den 1 juli 2010 då alkohollagen (1994:1738) upphör att gälla.

2. Bestämmelserna i 1 kap. 4 och 10 §§, 6 kap., samt 9 kap. 10 och 16 §§ träder i kraft den 1 januari 2011.

3. Anmälan om detaljhandel med och servering av öl enligt 5 kap. 6 § eller 6 kap. 1 a § den äldre lagen gäller som anmälan av försäljning och servering av folköl enligt 5 kap. 5 § eller 8 kap. 8 § den nya lagen.

4. Serveringstillstånd som har meddelats före ikraftträdandet ska gälla som serveringstillstånd enligt den nya lagen.

2 Förslag till lag om ändring i lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.

dels att 10 § ska upphöra att gälla,

dels att 1, 9 och 14 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Med teknisk sprit förstås sprit som är avsedd att användas för tekniskt industriellt, medicinskt, vetenskapligt eller annat likartat ändamål och som är hänförlig till tulltaxenr 22.07 eller 22.08 B.1 eller B.2 tulltaxelagen (1987:1068).

Med alkoholhaltigt preparat förstås en vara som innehåller mer än 1,8 viktprocent etylalkohol och som inte är hänförlig till tulltaxenr 22.03–22.07 eller 22.08 B.1 eller B.2 tulltaxelagen och inte heller är sådant läkemedel, som omfattas av läkemedelslagen (1992:859).

Beteckning i denna lag har samma betydelse som i alkohollagen (1994:1738).

Bestämmelser om tillverkning av sprit och om handel med alkoholdrycker finns i alkohollagen (1994:1738).

Beteckning i denna lag har samma betydelse som i alkohollagen (2010:000).

Bestämmelser om tillverkning av sprit och om handel med alkoholdrycker finns i alkohollagen (2010:000).

9 §²

Den som säljer teknisk sprit utan att äga rätt därtill enligt denna lag eller överskrider dylik rätt eller bryter mot bestämmelserna i 7 § dömes för olovlig försäljning av teknisk sprit till påföljd som anges i 10 kap. 2 eller 3 § alkohollagen (1994:1738).

Den som säljer teknisk sprit utan att äga rätt därtill enligt denna lag eller överskrider dylik rätt eller bryter mot bestämmelserna i 7 § dömes för olovlig försäljning av teknisk sprit till påföljd som anges i 11 kap. 3 eller 4 § alkohollagen (2010:000).

14 §³

För försök till brott som avses i 9 och 10 §§ dömes till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken. *Detta gäller dock inte gärningar som avses i 10 § andra stycket andra meningen och endast gäller förvärv eller innehav för personligt bruk.*

För försök till brott som avses i 9 § dömes till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.

¹ Senaste lydelse 1996:1158.

² Senaste lydelse 1994:1741.

³ Senaste lydelse 1999:1003.

Har flera medverkat till gärning som avses i 9 och 10 §§ eller vid försök som avses i första stycket, äger 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken motsvarande tillämpning. *Den till vilken teknisk sprit eller alkoholhaltigt preparat, i andra fall än som avses i 10 §, avyttrats eller anskaffats för personligt bruk skall dock vara fri från ansvar.*

Har flera medverkat till gärning som avses i 9 § eller vid försök som avses i första stycket, äger 23 kap. 4 och 5 §§ brottsbalken motsvarande tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

3 Förslag till lag om ändring i alkohollagen (2010:000)

Härigenom föreskrivs i fråga om alkohollagen (2010:000)

dels att nuvarande 11 kap. 8–11 §§ ska betecknas 11 kap. 9–12 §§,

dels att 2 kap. 4 §, 9 kap 12 och 14 §§, 11 kap. 3 § samt 12 kap. 1 § ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas en ny paragraf, 11 kap. 8 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

4 §

En tillverkare av sprit får förfoga över den tillverkade spriten endast *för export och* för användning i egen rörelse samt för försäljning enligt *lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.*

En tillverkare av sprit får förfoga över den tillverkade spriten endast för användning i egen rörelse samt för försäljning enligt *6 kap. 5 §.*

En tillverkare av alkoholdrycker får förfoga över den tillverkade drycken för försäljning endast enligt denna lag.

Från bestämmelserna i första och andra styckena är varor som har förbrukats på sätt som anges i 7 § första stycket 7 och 8 lagen (1994:1564) om alkoholskatt undantagna.

9 kap.

12 §

Om den som har fått serveringstillstånd enligt denna lag har avlidit, eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och vill dödsboet eller förvaltaren fortsätta rörelsen, ska anmälan göras till kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla efter tidens utgång.

Har den som fått serveringstillstånd försatts i konkurs upphör tillståndet att gälla omedelbart. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Beträffande den som bedriver tillverkning *eller* partihandel enligt denna lag ska motsvarande anmälan som avses i första och andra styckena göras till Statens folkhälsoinstitut.

Beträffande den som bedriver tillverkning, partihandel *eller handel med teknisk sprit* enligt denna lag ska motsvarande anmälan som avses i första och andra styckena göras till Statens folkhälsoinstitut.

14 §

Bokföringen i en rörelse som är tillståndspliktig eller som annars bedrivs med stöd av denna lag ska vara så utformad att kontroll av verksamheten är möjlig. Den som bedriver rörelsen är skyldig att på begäran av en tillsynsmyndighet visa upp bokföringshandlingarna.

Tillståndshavare, tillverkare och partihandlare är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

Tillståndshavare, tillverkare, partihandlare och den som bedriver handel med teknisk sprit är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

11 kap.

3 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. säljer alkoholdrycker utan tillstånd eller, om tillstånd inte behövs, utan rätt enligt denna lag,

2. serverar spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som har anskaffats på annat sätt än som anges i 8 kap. 13 §

döms för olovlig försäljning av alkoholdrycker till böter eller fängelse i högst två år.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. säljer *sprit eller* alkoholdrycker utan tillstånd eller, om tillstånd inte behövs, i strid med denna lag,

2. serverar spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som har anskaffats på annat sätt än som anges i 8 kap. 13 §,

3. säljer *sprit i strid med bestämmelserna i 6 kap. 4 första stycket eller 5 § andra stycket*

döms för olovlig försäljning av alkohol till böter eller fängelse i högst två år.

8 §

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter om denaturering meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 3 döms till böter.

Till samma påföljd döms den som uppsåtligen

1. säljer eller lämnar ut alkoholhaltiga preparat i strid med 6 kap. 7 §,

2. säljer teknisk sprit i strid med föreskrifter meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 1, eller

3. hanterar teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 4.

12 kap.**1 §**

Sprit *och* alkoholdrycker som har varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagande utgör brott enligt denna lag. Förverkande av alkoholdrycker kan ske även hos den som är fri från ansvar för brottet enligt 11 kap. 10 § andra stycket.

Sprit, alkoholdrycker *och alkoholhaltiga preparat* som har varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagande utgör brott enligt denna lag. Förverkande av alkoholdrycker kan ske även hos den som är fri från ansvar för brottet enligt 11 kap. 10 § andra stycket.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011, då lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. ska upphöra att gälla.

4 Förslag till lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Alkoholhaltiga drycker eller andra medel som har trafikfarlig påverkan, vilka påträffas hos den som brutit mot 4 § eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana eller spårväg, 10 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519), 13 kap. 1 § luftfartslagen (1957:297) eller 20 kap. 4 eller 5 § sjölagen (1994:1009) skall förklaras förverkade, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Detsamma skall gälla om sådana drycker eller medel påträffas hos den som medföljt vid tillfället, om medlen kan antas ha varit avsedda även för den som begått gärningen.

Spritdrycker, vin eller starköl, som påträffas hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med villkor enligt 2 kap. 16 § andra stycket första meningen eller med 2 kap. 18 § ordningslagen (1993:1617) eller med lokal ordningsföreskrift skall, oavsett vem dryckerna tillhör, förklaras förverkade, om inte särskilda skäl talar mot det. Detsamma skall gälla alkoholdrycker som påträffas hos den som förtär sådana drycker i strid med 4 kap. 4 § ordningslagen eller med 9 kap. 2 § järnvägslagen.

Vad som sagts i tredje stycket gäller också i fråga om sådana drycker som avses där och som påträffas hos någon som vid tillfället var i säll-

Alkoholhaltiga drycker eller andra medel som har trafikfarlig påverkan, vilka påträffas hos den som brutit mot 4 § eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana eller spårväg, 10 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519), 13 kap. 1 § luftfartslagen (1957:297) eller 20 kap. 4 eller 5 § sjölagen (1994:1009) ska förklaras förverkade, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Detsamma ska gälla om sådana drycker eller medel påträffas hos den som medföljt vid tillfället, om medlen kan antas ha varit avsedda även för den som begått gärningen.

Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som påträffas hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med villkor enligt 2 kap. 16 § andra stycket första meningen eller med 2 kap. 18 § ordningslagen (1993:1617) eller med lokal ordningsföreskrift ska, oavsett vem dryckerna tillhör, förklaras förverkade, om inte särskilda skäl talar mot det. Detsamma ska gälla alkoholdrycker som påträffas hos den som förtär sådana drycker i strid med 4 kap. 4 § ordningslagen eller med 9 kap. 2 § järnvägslagen.

¹ Senaste lydelse 2004:521.

skap med den som bröt mot bestämmelsen, om det är sannolikt att dryckerna var avsedda även för den senare.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

5 Förslag till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter

Härigenom föreskrivs att 2 § lagen (1980:578) om ordningsvakter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §¹

Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid

1. allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617) och cirkusföreställningar,

2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § ordningslagen

3. bad- och campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till, eller

4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 7 kap. 5 § alkohollagen (1994:1738).

4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

¹ Senaste lydelse 1999:330.

6 Förslag till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 18 och 32 §§, 3 kap. 25 § samt 4 kap. 4 § ordningslagen (1993:1617) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

18 §

Vid en offentlig tillställning får spritdrycker, vin *eller* starköl drickas bara om det sker vid tillåten servering av sådana drycker.

Spritdrycker, vin *eller* starköl som inte får drickas vid tillställningen får inte heller förvaras i lokalen eller på platsen.

Polismyndigheten får för särskilda fall medge undantag från första stycket.

Den som bryter mot förbudet i första stycket är skyldig att på tillsägelse lämna tillställningen.

Vid en offentlig tillställning får spritdrycker, vin, starköl *eller andra jästa alkoholdrycker* drickas bara om det sker vid tillåten servering av sådana drycker.

Spritdrycker, vin, starköl *eller andra jästa alkoholdrycker* som inte får drickas vid tillställningen får inte heller förvaras i lokalen eller på platsen.

32 §

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin *eller* starköl hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med 18 § eller med villkor enligt 16 § andra stycket första meningen finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

En polisman får vid tillträdet till en offentlig tillställning liksom i lokalen eller på platsen för tillställningen företa kroppsvisitation för att söka efter spritdrycker, vin *eller* starköl, om polismyndigheten inte har meddelat sådant undantag som avses i 18 § andra stycket. Kroppsvisitation får vidtas endast om det finns anledning att anta att den som *skall* visiteras medför sådana drycker till tillställningen. Detsamma gäller i fråga om allmän sammankomst, om polismyn-

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin, starköl *eller andra jäsa alkoholdrycker* hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med 18 § eller med villkor enligt 16 § andra stycket första meningen finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

En polisman får vid tillträdet till en offentlig tillställning liksom i lokalen eller på platsen för tillställningen företa kroppsvisitation för att söka efter spritdrycker, vin, starköl *eller andra jästa alkoholdrycker*, om polismyndigheten inte har meddelat sådant undantag som avses i 18 § andra stycket. Kroppsvisitation får vidtas endast om det finns anledning att anta att den som *ska* visiteras medför sådana drycker till tillställningen. Detsamma gäller i fråga om allmän

digheten enligt 16 § andra stycket första meningen har meddelat villkor som innebär förbud mot förtäring och förvaring av sådana drycker som sägs i 18 §.

sammankomst, om polismyndigheten enligt 16 § andra stycket första meningen har meddelat villkor som innebär förbud mot förtäring och förvaring av sådana drycker som sägs i 18 §.

3 kap.

25 §¹

Har en offentlig plats tagits i anspråk för varor eller någon annan egendom i strid med bestämmelserna i 1 §, får egendomen förklarad förverkad, om det behövs för att förebygga fortsatt överträdelse och förverkandet inte är oskäligt.

Vapen som har använts i strid med 6 § första eller andra stycket och ammunition som är avsedd för vapnet, får förklarad förverkade efter vad som kan anses skäligt.

Angående beslag av egendom som kan antas vara förverkad enligt första eller andra stycket, gäller bestämmelserna om beslag i rättegångsbalken.

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin *eller* starköl hos den som förtär sådana drycker i strid med lokala föreskrifter finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin starköl *eller andra jästa alkoholdrycker* hos den som förtär sådana drycker i strid med lokala föreskrifter finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

4 kap.

4 §

Alkoholdrycker får inte förtäras inom ett trafikföretags område eller på dess färdmedel. Detta gäller inte i fråga om förtäring av drycker vid tillåten servering och inte heller om trafikföretaget för särskilt fall har medgett förtäringen.

Med alkoholdrycker förstås spritdrycker, vin, *starköl och öl* i den betydelse dessa beteckningar har i *lagen (1977:292) om tillverkning av drycker m.m.*

Med alkoholdrycker förstås *sådana drycker som avses i 1 kap. 5 § alkohollagen (2010:000).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

¹ Senaste lydelse 1994:1427.

7 Förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)

Härigenom föreskrivs att 27 och 32 §§ lotterilagen (1994:1000) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §¹

Tillstånd att anordna spel på värdeautomater i andra fall än som avses i 26 § får ges om,

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns *tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl* enligt alkohollagen (1994:1738) eller i samband med bingospel,

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns *serveringstillstånd* enligt alkohollagen (2010:000) eller i samband med bingospel,

2. värdet av spelarnas insats uppgår till högst 1/7 000 basbelopp per spel,

3. värdet av högsta vinsten uppgår till högst etthundra gånger insatsen,

4. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

5. värdet av vinsterna i spelet motsvarar minst 85 procent av insatsernas värde,

6. spelautomaterna kan kontrolleras genom tele- och databaserade kommunikationssystem,

7. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn eller något annat kännetecken,

8. det kan antas att spelautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

9. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet *skall* bedrivas.

9. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet *ska* bedrivas.

Tillstånd enligt första stycket får bara lämnas till ett spelföretag som ägs av staten.

32 §²

Tillstånd att anordna roulettespel och täringsspel får ges, om

1. spelet anordnas i samband med

a) en offentlig nöjestillställning inom en nöjespark eller liknande anläggning,

b) hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns *tillstånd till servering av spritdrycker, vin eller starköl* enligt alkohollagen (1994:1738) eller om det ändå kan antas att spelet utan

b) hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns *serveringstillstånd* enligt alkohollagen (2010:000) eller om det ändå kan antas att spelet utan olägenhet kan anordnas i samband

¹ Senaste lydelse 2001:1045.

² Senaste lydelse 1996:1168.

olägenhet kan anordnas i samband med verksamheten, eller med verksamheten, eller

c) trafik på fartyg i internationell trafik,

2. värdet av spelarnas insats på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst 1/6 000 basbelopp,

3. värdet av högsta vinsten på varje särskild vinstmöjlighet uppgår till högst 1/200 basbelopp, och

4. den som söker tillstånd bedöms vara lämplig att driva verksamheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

8 Förslag till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m.

Häri genom föreskrivs att 3 kap. 4 § lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m. ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 §¹

Frihet från skatt ska under de förutsättningar som anges i 1 § samt med de begränsningar som framgår av 7 och 8 §§ medges en resande för import av

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram röktobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,
2. en liter spritdryck eller två liter starkvin,
3. fyra liter vin, och
4. sexton liter starköl.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 2 § alkohollagen (1994:1738). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in spritdrycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:000). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

I denna lag förstås med

spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volymprocent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent med inte 22 volymprocent samt mousserande vin,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

¹ Senaste lydelse 2008:1413.

9 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härmed föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast beträffande följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,

2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),

3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),

4. injektionssprutor och kanyler,

5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggjar, spikkclubbor och liknande,

7. kulturföremål som avses i 5 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,

8. hundar och katter för annat ändamål än handel,

9. spritdrycker, vin och starköl enligt alkohollagen (1994:1738), teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. samt tobaksvaror vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581),

9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker enligt alkohollagen (2010:000), teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. samt tobaksvaror vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581),

10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,

11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,

12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,

13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,

14. varor som *skall* beskattas enligt lagen (2004:228) om varor som *ska* beskattas enligt lagen (2004:228) om

¹ Senaste lydelse 2004:233.

beskattning av viss privatinförsel
av tobaksvaror.

beskattning av viss privatinförsel
av tobaksvaror.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

10 Förslag till lag om ändring i lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen

Härmed föreskrivs att 3 § lagen (1996:701) om Tullverkets befogenheter vid Sveriges gräns mot ett annat land inom Europeiska unionen ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.9

Föreslagen lydelse

3 §¹

Lagen är tillämplig endast beträffande följande varor:

1. krigsmateriel som avses i lagen (1992:1300) om krigsmateriel, och produkter som avses i lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
2. narkotika som avses i narkotikastrafflagen (1968:64),
3. vapen och ammunition som avses i vapenlagen (1996:67),
4. injektionssprutor och kanyler,
5. dopningsmedel som avses i lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
6. springstiletter, springknivar, knogjärn, kaststjärnor, riv- eller nithandskar, batonger, karatepinnar, blydaggar, spikklubbor och liknande,
7. kulturföremål som avses i 5 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.,
8. hundar och katter för annat ändamål än handel,
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker enligt alkohollagen (2010:000), *teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. samt tobaksvaror vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581),*
9. spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker, *teknisk sprit och alkoholhaltiga preparat enligt alkohollagen (2010:000), samt tobaksvaror vid kontroll av åldersgränsen i 13 § tobakslagen (1993:581),*
10. nötkreatur, svin, får, getter, fjäderfän, fisk och reptiler,
11. andra djur än sådana som anges ovan och produkter av djur, om det finns särskild anledning att misstänka att smittsam sjukdom förekommer, att djuret eller djurprodukten på annat sätt utgör en allvarlig hälsorisk för människor eller djur, att medföljande dokument är ofullständiga eller felaktiga, att erforderliga dokument saknas eller att de villkor som i övrigt gäller för införseln inte är uppfyllda,
12. barnpornografi enligt lagen (1998:1443) om förbud mot införsel och utförsel av barnpornografi,
13. varor som avses i lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor,
14. varor som ska beskattas enligt lagen (2004:228) om beskattning av viss privatinförsel av tobaksvaror.

¹ Senaste lydelse 2010:000.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

11 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 16 § och 3 kap. 1 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap. 16 §¹

Om omhändertagande av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap 2 § alkohollagen (1994:1738) eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. att föra in varan, *skall* beslut fattas om att varan inte *skall* lämnas ut till denne.

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan är under 18 år *skall* beslut fattas om att varan inte *skall* lämnas ut till denne.

Om beslut fattats enligt första eller andra stycket om att en vara inte *skall* lämnas ut till en viss person, *skall* den som gjort anspråk på varan ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

Om omhändertagande av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap 4 § alkohollagen (2010:000) eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. att föra in varan, *ska* beslut fattas om att varan inte *ska* lämnas ut till denne.

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan är under 18 år *ska* beslut fattas om att varan inte *ska* lämnas ut till denne.

Om beslut fattats enligt första eller andra stycket om att en vara inte ska lämnas ut till en viss person, *ska* den som gjort anspråk på varan ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

3 kap. 1 §²

Tullverket får undersöka postförsändelser, såsom paket och brev, för att kontrollera om de innehåller alkohol- eller tobaksvaror.

Sådana försändelser får öppnas om det finns anledning att anta att de innehåller sådana varor som nämns i första stycket samt om de finns hos Tullverket eller på utväxlingspostkontoret.

Om en försändelse innehåller ett förtroligt meddelande skall detta omedelbart avslutas och vidarebefordras till mottagaren.

Har en försändelse öppnats skall mottagaren och, om det är möjligt, avsändaren underrättas så snart som möjligt.

Om mottagaren av en alkohol-

Om mottagaren av en alkohol-

¹ Senaste lydelse 2002:883.

² Senaste lydelse 2002:883.

vara som påträffas i en postförsändelse saknar rätt att föra in varan enligt bestämmelserna i 4 kap. 2 § alkohollagen (1994:1738) eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m., *skall* varan tas om hand. Detsamma gäller om försändelsen innehåller en tobaksvara och mottagaren är under 18 år. Avsändaren *skall* ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

vara som påträffas i en postförsändelse saknar rätt att föra in varan enligt bestämmelserna i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:000) eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. *ska* varan tas om hand. Detsamma gäller om försändelsen innehåller en tobaksvara och mottagaren är under 18 år. Avsändaren *ska* ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

12 Förslag till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Härigenom föreskrivs att 2 kap. 16 § och 3 kap. 1 § lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter ska ha följande lydelse.

Lydelse enligt lagförslag 2.11

Föreslagen lydelse

2 kap.

16 §¹

Om omhändertagande av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap 4 § alkohollagen (2010:000) *eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.* att föra in varan, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om omhändertagande av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap 4 § *eller 6 kap. 1 §* alkohollagen (2010:000) att föra in varan, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan är under 18 år ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om beslut fattats enligt första eller andra stycket om att en vara inte ska lämnas ut till en viss person, ska den som gjort anspråk på varan ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

3 kap.

1 §²

Tullverket får undersöka postförsändelser, såsom paket och brev, för att kontrollera om de innehåller alkohol- eller tobaksvaror.

Sådana försändelser får öppnas om det finns anledning att anta att de innehåller sådana varor som nämns i första stycket samt om de finns hos Tullverket eller på utväxlingspostkontoret.

Om en försändelse innehåller ett förtroligt meddelande skall detta omedelbart tillslutas och vidarebefordras till mottagaren.

Har en försändelse öppnats skall mottagaren och, om det är möjligt, avsändaren underrättas så snart som möjligt.

Om mottagaren av en alkoholvara som påträffas i en postförsändelse saknar rätt att föra in varan enligt bestämmelserna i 4 kap. 4 § alkohollagen (2010:000) *eller 4 § lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m.*, ska varan tas om hand. Detsamma gäller om

Om mottagaren av en alkoholvara som påträffas i en postförsändelse saknar rätt att föra in varan enligt bestämmelserna i 4 kap. 4 § *eller 6 kap. 1 §* alkohollagen (2010:000) ska varan tas om hand. Detsamma gäller om försändelsen innehåller en tobaksvara och mot-

¹ Senaste lydelse 2010:000.

² Senaste lydelse 2010:000.

försändelsen innehåller en tobaks- tagaren är under 18 år. Avsändaren
vara och mottagaren är under 18 ska ges möjlighet att återutföra
år. Avsändaren ska ges möjlighet varan på villkor som Tullverket
att återutföra varan på villkor som bestämmer.
Tullverket bestämmer.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

13 Förslag till lag om ändring i järnvägslagen (2004:519)

Härigenom föreskrivs att 9 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

9 kap.

2 §

Alkoholdrycker får inte förtäras inom järnvägssystem. Förbudet gäller inte i fråga om förtäring av drycker vid tillåten servering och inte heller om ett järnvägsföretag eller en infrastrukturförvaltare för särskilt fall har medgett förtäringen. Med alkoholdrycker förstås *spritdrycker, vin, starköl och öl i den betydelse dessa beteckningar har i* alkohollagen (1994:1738).

Alkoholdrycker får inte förtäras inom järnvägssystem. Förbudet gäller inte i fråga om förtäring av drycker vid tillåten servering och inte heller om ett järnvägsföretag eller en infrastrukturförvaltare för särskilt fall har medgett förtäringen. Med alkoholdrycker förstås *sådana drycker som avses i 1 kap. 5 § alkohollagen (2010:000).*

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

14 Förslag till lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2007:592) om kassaregister ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 §

Skyldigheterna enligt denna lag gäller inte för den som

1. endast i obetydlig omfattning säljer varor eller tjänster mot kontant betalning,
2. är befriad från skattskyldighet enligt inkomstskattelagen (1999:1229) för inkomst från sådan försäljning som avses i 2 §,
3. bedriver taxitrafik enligt 1 kap 3 § 2 yrkestrafiklagen (1998:490),
4. säljer varor eller tjänster mot kontant betalning genom sådana distansavtal eller hemförsäljningsavtal som avses i distans- och hemförsäljningslagen (2005:59),
5. säljer varor eller tjänster med hjälp av en varuautomat eller annan liknande automat eller i en automatiserad affärslokal,
6. anordnar automatspel enligt lagen (1982:636) om anordnande av visst automatspel eller enligt lotterilagen (1994:1000), eller
7. bedriver sådan torg- och marknadshandel som avses i lagen (1998:514) om särskild skattekontroll av torg- och marknadshandel m.m.

Det i första stycket 7 angivna undantaget gäller inte den som enligt 8 kap 1 § första stycket alkohollagen (2010:000) har tillstånd för servering till allmänheten.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

15 Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen
(2008:486)

Härigenom föreskrivs att 1 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Denna lag har till syfte att främja konsumenternas och näringslivets intressen i samband med marknadsföring av produkter och att motverka marknadsföring som är otillbörlig mot konsumenter och näringsidkare.

Bestämmelser om marknadsföring finns bl.a. i

– tobakslagen (1993:581),	– tobakslagen (1993:581),
– alkohollagen (1994:1738),	– alkohollagen (2010:000),
– lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,	– lagen (1995:1571) om insättningsgaranti,

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

16 Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 30 kap. 20 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

20 §

Sekretess gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (1994:1738) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos tillstånds- eller tillsynsmyndighet enligt alkohollagen (2010:000) för uppgift om en enskilds personliga eller ekonomiska förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider skada eller men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende om tillstånd.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst femtio år.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.
 2. För ärenden som gäller tillstånd eller tillsyn och som har anhängiggjorts före den 1 juli 2010 gäller 30 kap. 20 § i sin äldre lydelse.

17 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Härigenom föreskrivs att 11 § lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Detaljhandel får, med undantag för detaljhandel med nikotinläkemedel, inte bedrivas i serveringsutrymme där serveringstillstånd gäller enligt 6 kap. 1 § alkohollagen (1994:1738).

11 §

Detaljhandel får, med undantag för detaljhandel med nikotinläkemedel, inte bedrivas i serveringsutrymme där serveringstillstånd gäller enligt 8 kap. 1 § alkohollagen (2010:000).

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2010.

I proposition 2009/10:222 framlagda lagförslag

57 Förslag till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)

Härigenom föreskrivs i fråga om lotterilagen (1994:1000)¹

dels att i 17, 19, 20, 21, 21 c, 22, 25, 27, 32 och 34 §§ ordet ”basbelopp” ska bytas ut mot ”prisbasbelopp”,

dels att 8 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 §

Med *basbelopp* avses i denna lag *basbelopp* enligt *lagen (1962:381) om allmän försäkring*.

Med *prisbasbelopp* avses i denna lag *prisbasbeloppet* enligt 2 kap. 6 och 7 §§ *socialförsäkringsbalken*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse av

17 § 2002:592 22 § 2004:1066

19 § 2001:1045 25 § 2001:1045

20 § 2001:1045 27 § 2001:1045

21 § 2002:592 32 § 1996:1168.

21 c § 2002:592

BILAGA 3

Utskottets förslag till ändringar i regeringens lagförslag

2.1 Förslaget till alkohollag

2 kap.

4 § En tillverkare av sprit får förfoga över den tillverkade spriten endast för användning i egen rörelse samt för försäljning enligt 6 kap. 5 §.

En tillverkare av alkoholdrycker får förfoga över den tillverkade drycken för försäljning endast enligt denna lag.

Bestämmelserna i första och andra styckena ska inte tillämpas i fråga om varor som har förbrukats på sätt som anges i 7 § första stycket 7 och 8 lagen (1994:1564) om alkoholskatt.

3 kap.

11 § Överlåts rörelse där det ingår verksamhet som kräver godkännande som anges i 2 kap. 1 § första stycket eller 3 § första stycket (tillverkning), 4 kap. 1 § första stycket (partihandel), 6 kap. 2 § (handel med teknisk sprit), eller tillstånd enligt 8 kap. 1 § (serveringstillstånd) får överlåtarens sälja sitt lager av alkoholdrycker till efterträdaren, om denne är berättigad att bedriva sådan verksamhet.

Konkurs- eller dödsbo eller, i fråga om utmätt egendom, Kronofogdemyndigheten får utan hinder av bestämmelserna i denna lag sälja sprit eller alkoholdrycker till den som har rätt att tillverka eller bedriva partihandel med sådana varor. Alkoholdrycker får även säljas till detaljhandelsbolaget. Motsvarande gäller då en verksamhet måste avvecklas till följd av att godkännande som avses i första stycket har återkallats eller då det finns andra tvingande skäl.

7 kap.

3 § Vid marknadsföring av alkoholdrycker till konsumenter får inte kommersiella annonser i ljudradioprogram, tv-program eller beställ-tv användas. Det gäller även sådana tv-sändningar över satellit som omfattas av radio- och tv-lagen (2010:696).

8 kap.

6 § Anordnande av provsmakning av spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker vid arrangemang riktade till allmänheten är tillåten under förutsättning att

1. arrangören har ett stadigvarande serveringstillstånd som omfattar de drycker som provsmakningen avser samt den lokal där provsmakningen ska äga rum, eller

2. de partihandlare som deltar enskilt eller gemensamt ansöker om och erhåller ett tillfälligt tillstånd för provsmakning av de drycker som avses erbjudas.

Tillståndshavare som avses i första stycket 1 ska innan arrangemanget äger rum göra en anmälan till kommunen.

9 kap.

12 § Om den som har fått serveringstillstånd enligt denna lag har avlidit, eller fått förvaltare enligt 11 kap. 7 § föräldrabalken med uppdrag som omfattar rörelsen och vill dödsboet eller förvaltaren fortsätta rörelsen, ska anmälan göras hos kommunen. Anmälan ska ha kommit in senast två månader efter dödsfallet eller beslutet om förvaltare. Har anmälan inte kommit in inom denna tid, upphör tillståndet att gälla.

Har den som fått serveringstillstånd försatts i konkurs upphör tillståndet att gälla omedelbart. Vill konkursboet fortsätta rörelsen ska ny ansökan göras hos kommunen. Kommunen ska behandla en sådan ansökan med förtur.

Beträffande den som bedriver tillverkning, partihandel eller handel med teknisk sprit enligt denna lag ska motsvarande anmälan som avses i första och andra styckena göras till Statens folkhälsoinstitut.

14 § Bokföringen i en rörelse som är tillståndspliktig eller som annars bedrivs med stöd av denna lag ska vara så utformad att kontroll av verksamheten är möjlig. Den som bedriver rörelsen är skyldig att på begäran av en tillsynsmyndighet visa upp bokföringshandlingarna.

Tillståndshavare, tillverkare, partihandlare och den som bedriver handel med teknisk sprit är skyldiga att till tillsynsmyndigheten lämna de uppgifter som är nödvändiga för att myndigheten ska kunna föra statistik över verksamhet enligt denna lag.

11 kap.

3 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. säljer sprit eller alkoholdrycker utan tillstånd eller annars i strid med denna lag,
 2. serverar spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som har anskaffats på annat sätt än som anges i 8 kap. 13 §, eller
 3. säljer sprit i strid med bestämmelserna i 6 kap. 4 § första stycket eller 5 § andra stycket
- döms för *olovlig försäljning av alkohol* till böter eller fängelse i högst två år.

8 § Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet säljer teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter om denaturering meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 3 döms till böter.

Till samma påföljd döms den som uppsåtligen

1. säljer eller lämnar ut alkoholhaltiga preparat i strid med 6 kap. 7 §,
2. säljer teknisk sprit i strid med föreskrifter meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 1, eller
3. hanterar teknisk sprit eller alkoholhaltiga preparat i strid med föreskrifter meddelade med stöd av 6 kap. 10 § 4.

12 kap.

1 § Sprit, alkoholdrycker och alkoholhaltiga preparat som har varit föremål för brott enligt denna lag eller deras värde samt utbyte av sådant brott ska förklaras förverkade. Detsamma gäller vad någon har tagit emot som ersättning för kostnader i samband med ett sådant brott, eller värdet av det mottagna, om mottagande utgör brott enligt denna lag. Förverkande av alkoholdrycker kan ske även hos den som är fri från ansvar för brottet enligt 11 kap. 10 § andra stycket.

5 § I fråga om sprit eller alkoholdrycker som kan antas bli förverkade gäller lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m. i tillämpliga delar. Alkoholdrycker som har lagts upp på sådant tillfälligt lager som avses i 3 kap. 7 § tullagen (2000:1281) ska anses som förverkade om de inte har tagits ut från lagret inom 30 dagar från uppläggningsen. Vad som nu har sagts gäller även i fråga om sådana drycker som har omhändertagits av Tullverket för tillfällig förvaring utan att läggas upp på tillfälligt lager.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011 då alkohollagen (1994:1738) och lagen (1961:181) om försäljning av teknisk sprit m.m. upphör att gälla.

2. Anmälan om detaljhandel med och servering av öl enligt 5 kap. 6 § eller 6 kap. 1 a § den äldre lagen gäller som anmälan av försäljning och servering av folköl enligt 5 kap. 5 § eller 8 kap. 8 § den nya lagen.

3. Serveringstillstånd som har meddelats före ikraftträdandet ska gälla som serveringstillstånd enligt den nya lagen.

2.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

1 §¹

Alkoholhaltiga drycker eller andra medel som har trafikfarlig påverkan, vilka påträffas hos den som brutit mot 4 § eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana *eller* spårväg, 10 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519), 13 kap. 1 § luftfartslagen (1957:297) eller 20 kap. 4 eller 5 § sjölagen (1994:1009) ska förklaras förverkade, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Alkoholhaltiga drycker eller andra medel som har trafikfarlig påverkan, vilka påträffas hos den som brutit mot 4 eller 4 a § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott, 30 § lagen (1990:1157) om säkerhet vid tunnelbana *och* spårväg, 10 kap. 2 § järnvägslagen (2004:519), 13 kap. 1 § luftfartslagen (2010:500) eller 20 kap. 4 eller 5 § sjölagen (1994:1009) ska förklaras förverkade, om det inte finns särskilda skäl mot det.

Detsamma ska gälla om sådana drycker eller medel påträffas hos den som medföljt vid tillfället, om medlen kan antas ha varit avsedda även för den som begått gärningen.

Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som påträffas hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med villkor enligt 2 kap. 16 § andra stycket första meningen eller med 2 kap. 18 § ordningslagen (1993:1617) eller med lokal ordningsföreskrift ska, oavsett vem dryckerna tillhör, förklaras förverkade, om inte särskilda skäl talar mot det. Detsamma ska gälla alkoholdrycker som påträffas hos den som förtär sådana drycker i strid med 4 kap. 4 § ordningslagen eller med 9 kap. 2 § järnvägslagen.

Vad som sagts i tredje stycket gäller också i fråga om sådana drycker som avses där och som påträffas hos någon som vid tillfället var i sällskap med den som bröt mot bestämmelsen, om det är sannolikt att dryckerna var avsedda även för den senare.

¹ Senaste lydelse 2004:521.

2.5 Förslaget till lag om ändring i lagen (1980:578) om ordningsvakter

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 §¹

Ordningsvakter får förordnas att tjänstgöra vid

1. allmänna sammankomster som avses i 2 kap. 1 § ordningslagen (1993:1617) och cirkusföreställningar,

2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § *ordningslagen*

2. offentliga tillställningar som avses i 2 kap. 3 § *ordningslagen*,

3. bad- och campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till, eller

3. bad- eller campingplatser och lokaler eller platser för idrott, friluftsliv, spel, lek, förströelse eller liknande som allmänheten har tillträde till, eller

4. lokaler eller utrymmen där alkoholdrycker serveras till allmänheten med tillstånd enligt 8 kap. 2 § alkohollagen (2010:000).

¹ Senaste lydelse 1999:330.

2.6 Förslaget till lag om ändring i ordningslagen (1993:1617)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 kap. 18 §

Vid en offentlig tillställning får spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker drickas bara om det sker vid tillåten servering av sådana drycker.

Vid en offentlig tillställning får spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker drickas bara om det sker vid tillåten servering av sådana drycker. *Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som inte får drickas vid tillställningen får inte heller förvaras i lokalen eller på platsen.*

Spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker som inte får drickas vid tillställningen får inte heller förvaras i lokalen eller på platsen.

Polismyndigheten får för särskilda fall medge undantag från första stycket.

Den som bryter mot förbudet i första stycket är skyldig att på tillsägelse lämna tillställningen.

32 §

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin, starköl eller andra *jästa* alkoholdrycker hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med 18 § eller med villkor enligt 16 § andra stycket första meningen finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

En polisman får vid tillträdet till en offentlig tillställning liksom i lokalen eller på platsen för tillställningen företa kroppsvisitation för att söka efter spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker, om polismyndigheten inte har meddelat sådant undantag som *avses* i 18 § andra stycket. Kropps-

I fråga om beslag och förverkande av spritdrycker, vin, starköl eller andra *jästa* alkoholdrycker hos den som förtär eller förvarar sådana drycker i strid med 18 § eller med villkor enligt 16 § andra stycket första meningen finns bestämmelser i lagen (1958:205) om förverkande av alkoholhaltiga drycker m.m.

En polisman får vid tillträdet till en offentlig tillställning liksom i lokalen eller på platsen för tillställningen företa kroppsvisitation för att söka efter spritdrycker, vin, starköl eller andra jästa alkoholdrycker, om polismyndigheten inte har meddelat sådant undantag som *sägs* i 18 § andra stycket. Kropps-

visitation får vidtas endast om det finns anledning att anta att den som ska visiteras medför sådana drycker till tillställningen. Detsamma gäller i fråga om allmän sammankomst, om polismyndigheten enligt 16 § andra stycket första meningen har meddelat villkor som innebär förbud mot förtäring och förvaring av sådana drycker som sägs i 18 §.

sitation får vidtas endast om det finns anledning att anta att den som ska visiteras medför sådana drycker till tillställningen. Detsamma gäller i fråga om *en* allmän sammankomst, om polismyndigheten enligt 16 § andra stycket första meningen har meddelat villkor som innebär förbud mot förtäring och förvaring av sådana drycker som sägs i 18 §.

2.7 Förslaget till lag om ändring i lotterilagen (1994:1000)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

27 §¹

Tillstånd att anordna spel på värdeautomater i andra fall än som avses i 26 § får *ges om*, Tillstånd att anordna spel på värdeautomater i andra fall än som avses i 26 § får *ges, om*

1. spelet anordnas i samband med hotell- och restaurangverksamhet, om det för rörelsen finns serveringstillstånd enligt alkohollagen (2010:000) eller i samband med bingospel,

2. värdet av spelarnas insats uppgår till högst 1/7 000 basbelopp per spel,

3. värdet av högsta vinsten uppgår till högst etthundra gånger insatsen,

4. högst fem värdeautomater placeras på varje spelplats,

5. värdet av vinsterna i spelet motsvarar minst 85 procent av insatsernas värde,

6. spelautomaterna kan kontrolleras genom tele- och databaserade kommunikationssystem,

7. varje spelautomat förses med tillståndshavarens namn eller något annat kännetecken,

8. det kan antas att spelautomaten inte kommer att användas för något annat ändamål än den enligt ansökan är avsedd för, och

9. det kan antas att god ordning kommer att råda inom den lokal eller på den plats där spelet ska bedrivas.

Tillstånd enligt första stycket får bara lämnas till ett spelföretag som ägs av staten.

¹ Senaste lydelse 2001:1045.

2.8 Förslaget till lag om ändring i lagen (1994:1551) om frihet från skatt vid import m.m.

Regeringens förslag

Utskottets förslag

3 kap.

4 §¹

Frihet från skatt ska under de förutsättningar som anges i 1 § samt med de begränsningar som framgår av 7 och 8 §§ medges en resande för import av

1. 200 cigaretter eller 100 cigariller eller 50 cigarrer eller 250 gram rök-
tobak eller en proportionell blandning av dessa tobaksvaror,
2. en liter spritdryck eller två liter starkvin,
3. fyra liter vin, och
4. sexton liter starköl.

Bestämmelser om hinder för den som inte fyllt 20 år att föra in sprit-
drycker, vin och starköl i landet finns i 4 kap. 4 § alkohollagen
(2010:000). En bestämmelse om förbud för den som inte fyllt 18 år att
föra in tobaksvaror i landet finns i 13 § tobakslagen (1993:581).

I denna lag förstås med

spritdryck: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 22 volym-
procent,

starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent
med inte 22 volymprocent samt mousserande vin,
starkvin: alkoholdryck med en alkoholhalt som överstiger 15 volymprocent
men inte 22 volymprocent samt mousserande vin,

vin: annat vin än starkvin samt annan alkoholdryck med en alkoholhalt
som överstiger 3,5 men inte 15 volymprocent och som inte är starköl,

starköl: öl med en alkoholhalt som överstiger 3,5 volymprocent.

¹ Senaste lydelse 2008:1413.

2.12 Förslaget till lag om ändring i lagen (1998:506) om punktskattekontroll av transporter m.m. av alkoholvaror, tobaksvaror och energiprodukter

Regeringens förslag

Utskottets förslag

2 kap.

16 §¹

Om *omhändertagande* av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap 4 § eller 6 kap. 1 § alkohollagen (2010:000) att föra in varan, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om *omhändertagandet* av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan är under 18 år ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om beslut fattats enligt första eller andra stycket om att en vara inte ska lämnas ut till en viss person, ska den som gjort anspråk på varan ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

Om *omhändertagandet* av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap. 4 § eller 6 kap. 1 § alkohollagen (2010:000) att föra in varan, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

Om *omhändertagandet* av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan är under 18 år, ska beslut fattas om att varan inte ska lämnas ut till denne.

¹ Senaste lydelse 2010:000.

2.16 Förslaget till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Regeringens förslag

Utskottets förslag

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 *juli 2010*.

2. För ärenden som gäller tillstånd eller tillsyn och som har anhängiggjorts före den 1 *juli 2010* gäller 30 kap. 20 § i sin äldre lydelse.

1. Denna lag träder i kraft den 1 *januari 2011*.

2. För ärenden som gäller tillstånd eller tillsyn och som har anhängiggjorts före den 1 *januari 2011* gäller 30 kap. 20 § i sin äldre lydelse.

2.17 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:730) om handel med vissa receptfria läkemedel

Regeringens förslag

Utskottets förslag

11 §

Detaljhandel får, med undantag för detaljhandel med nikotinläkemedel, inte bedrivas i *serveringsutrymme* där serveringstillstånd gäller enligt 8 kap. 1 § alkohollagen (2010:000).

Detaljhandel får, med undantag för detaljhandel med nikotinläkemedel, inte bedrivas i *serveringsutrymmen* där serveringstillstånd gäller enligt 8 kap. 1 § alkohollagen (2010:000).

BILAGA 4

Utskottets lagförslag

Förslag till lag om ändring i marknadsföringslagen
(2008:486)

Härigenom föreskrivs att 29 § marknadsföringslagen (2008:486) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

29 §¹

En näringsidkare får åläggas att betala en särskild avgift (marknadsstörsningsavgift) om näringsidkaren, eller någon som handlar på näringsidkarens vägnar, uppsåtligen eller av oaktsamhet har brutit mot

- 7 §,
- 8 § och någon av bestämmelserna i 9, 10, 12–17 §§,
- 18 §,
- 20 §, eller
- någon av bestämmelserna i bilaga I till direktiv 2005/29/EG.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

- 14 § första stycket 2 eller 3 eller 14 a § första stycket 2 eller 3 tobakslagen (1993:581),
- 4 kap. 10 § alkohollagen (1994:1738),
- 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),
- 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter.

Detsamma gäller om en näringsidkare uppsåtligen eller av oaktsamhet bryter mot någon av bestämmelserna i

- 14 § första stycket 2 eller 3 eller 14 a § första stycket 2 eller 3 tobakslagen (1993:581),
- 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000),
- 8 kap. 7 § första stycket, 8, 9 eller 14 § första eller andra stycket samt 15 kap. 4 § radio- och tv-lagen (2010:696),
- 11 § lagen (1995:1571) om insättningsgaranti eller 8 § lagen (2004:299) om inlåningsverksamhet när det gäller ett erbjudande som inte är riktat bara till andra än konsumenter.

Vad som sägs i första och andra styckena gäller också en näringsidkare som uppsåtligen eller av oaktsamhet väsentligt har bidragit till överträdelserna.

Avgiften tillfaller staten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.

¹ Senaste lydelse 2010:719.

Förslag till lag om ändring i radio- och tv-lagen (2010:696)

Häri genom föreskrivs att 8 kap. 13 §, 15 kap. 5 § och 16 kap. 5 § radio- och tv-lagen (2010:696) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

13 §

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 4 kap. alkohollagen (1994:1738) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

15 kap.

5 §

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 4 kap. alkohollagen (1994:1738) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

Bestämmelser om förbud mot reklam för alkoholdrycker och tobaksvaror finns i 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000) och i 14 § tobakslagen (1993:581).

16 kap.

15 §

Om en mot Sverige helt eller huvudsakligen riktad tv-sändning från ett programföretag etablerat i en annan EES-stat strider mot 6 kap. 2 § andra stycket 1 eller 2 när det gäller produktplacering av alkoholdrycker eller 7 kap. 2 § när det gäller att program inte får sponsras av någon vars huvudsakliga verksamhet är att tillverka alkoholdrycker, får en behörig myndighet i Sverige kontakta en behörig myndighet i den andra EES-staten för att uppmana programföretaget att följa bestämmelsen.

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 4 kap. 10 § alkohollagen (1994:1738).

Detsamma gäller om en tv-sändning som nämns i första stycket strider mot 8 kap. 7 eller 8 §, eller 7 kap. 3 § alkohollagen (2010:000).

Om programföretaget inte följer uppmaningen i första stycket, får myndigheten vidta åtgärder mot programföretaget enligt 16 kap. 10 §, 17 kap. 5 och 6 §§ samt 29 och 48 §§ marknadsföringslagen (2008:486) om programföretaget i fråga har etablerat sig i landet i syfte att kringgå de strängare bestämmelser som skulle ha gällt om det var etablerat i det land vars myndighet ingriper. Myndigheten får inte vidta åtgärderna förrän den har underrättat Europeiska kommissionen och den berörda medlemsstaten samt kommissionen har fastställt att åtgärderna är förenliga med unionsrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2011.